PROZĂ DE RADU TUDORAN • TEATRU • FILM • TELEVIZIUNE

Anul XIII
Nr. 52 (452)
Sîmbătă
26 decembrie
1970
8 pagini
1 leu

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Desene de MIHU VULCĂNESCU

Anul literar 1970

Care sînt caracteristicile anului literar 1970 ? Ce cărți a impus acest an ? Se mai pot lansa afirmații de genul acelora încercate în anul 1968 și 1969, „anul romanului", anul „constantelor în poezie", sau „anul criticii" ? În ce măsură literatura noastră actuală în genere, atît de avidă de diversificarea formelor de expresie a cîștigat în substanță — iată o chestiune dintre cele mai importante care merită a fi pusă în discuție. Pe de altă parte, eșecurile, nu puține, lipsa de consistență, nu au dus ele, contrar bunelor intenții și punctelor de plecare, la o despersonalizare a formelor de expresie ? Iată întrebări pe care criticii, revistele literare și le-au pus în diferite împrejurări. subliniind, anunțînd cîteva din evidențele literaturii apărute în acest răstimp. Un bun prilej se oferă acum, anul literar 1970 s-a încheiat, va fi în curînd luat în discuție, vor fi observate laturile sale foarte diverse, particularitățile, liniile sale de rezistență în ceea ce privește continuitatea succeselor.

Anul literar nu poate fi privit, n-are cum să fie privit izolat, însumează și duce mai departe probleme ale anilor precedenți, ale dezvoltării literaturii noastre actuale însă-și ceea ce implică un studiu atent, poate mai îndelung, observațiile vor avea un accentuat caracter de sinteză, dezbaterile anunțîndu-se susținute, de mai lungă durată.

Anul literar 1970 a înregistrat apariții deosebite în domeniul criticii și istoriei literare. Avem critici excelenți, pregătiți pentru discuții argumentate și ample, atenți la punctele sensibile ale literaturii de azi, și dacă volumele de critică apărute se referă mai puțin la fenomenul literar „la zi", dacă ele nu aduc studiile de sinteză de anvergură așteptate asupra literaturii noastre contemporane și asupra perspectivelor ei, dovedesc însă că astfel de sinteze sînt posibile, ele se anunță cu evidență. Deaceea credem că inițiativele editoriale, chiar dacă nu neapărat privind întocmirea unor „istorii" ale literaturii noastre contemporane, ar putea fi mai curajos lansate și stimulate. Ultimii ani, și nu mai puțin anul literar 1970 oferă puncte de retrospectivă și de perspectivă critică dintre cele mai tentante, tabloul literar existent, foarte bogat, suscitînd investigații critice îndrăznețe și originale. Nu numai în vederea premiilor literare și a bilanțurilor obișnuite credem că discuțiile asupra anului literar merită toată atenția și că ele pot fi, mai mult decît în anii precedenți, foarte controversate. Anul 1970 a fost și anul „plin" al diversificării editurilor, editurile însele s-au aflat, sau s-ar fi putut afla, într-o competiție de afirmare a unei personalități, a unor criterii. E un fapt pe care discuțiile nu-l pot omite. Dincolo de acel gen de discuții ocazionale, de anchetele publicistice „rapide", utile și ele, anul literar 1970 merită deci dezbateri dintre cele mai disputate, mai îndelung susținute. Pentru că ele — am subliniat — au nevoie să depășească ideea calendaristică, anul 1970 este o „dată" care nu rotunjește numai o perioadă literară de 12 luni, sau numai un deceniu, invită la abordarea problemelor de substanță ale literaturii noastre contemporane însăși, la notele sale specifice de istorie. Astfel de dezbateri vor avea în vedere mai buna distingere a valorilor literaturii actuale, întrebările, eșecurile ei. Sînt dezbateri de un real interes așteptate nu numai de lumea scriitoricească. Plasate în contextul culturii noastre, a perspectivelor și cerințelor ei fundamentale, aceste dezbateri privesc deci, atît un important punct de dezvoltare cît și unul de clarificări foarte utile.

LUCEAFARUL

ÎN FIECARE SĂPTĂMÎNĂ, MARIN PREDA, RĂSPUNDE LA O ÎNTREBARE

Literatura română și cititorii ei

Literatura română se cunoaște, dar mă întreb dacă cititorul român se cunoaște și el pe sine. Merg adesea prin librării și dacă n-aș ști că e vorba de cărți, aș ieși imediat afară scos din pepeni : lume multă, înghesuială, chiar cozi și asta nu numai în cele patru-cinci librării mari din centrul capitalei ci, într-o măsură ceva mai mică, și în celelalte. Într-o zi am fost prins de o bănuială : oamenii aceștia, mi-am zis, cumpără, sau vin doar să se uite stăpîniți de o curiozitate nedefinită care i-ar împinge să facă același lucru chiar dacă ar fi vorba să li se spună, de pildă, înăuntru, ceva neplăcut ? Și m-am așezat în apropierea casei și am început să mă uit. Colosal ! Cumpărau ! Cumpărau cărți, în medie la un minut unul de altul.

Dacă n-aș fi călătorit în străinătate și n-aș fi cunoscut cum arată sub acest simplu aspect o librărie din Paris, Roma sau München, nu mi s-ar fi părut nimic nefiresc în faptul că cititorul român e atît de masiv prezent în librării și că o anumită sumă din venitul său el o cheltuie ca să-și sporească numărul cărților din bibliotecă. Mi-e greu să spun, fiindcă nu știu, cîți bani cheltuie un franțuz pe cărți, știu însă că s-au exprimat opinii negative cu privire la curiozitatea lui pentru cartea literară. Editorul parizian nu se înșeală asupra fenomenului și el știe că marele cumpărător este străinul care vine în Paris sau care comandă cartea franceză din afară. Am intrat în tot felul de librării pariziene centrale și periferice. Am fost singurul vizitator timp de cel puțin un sfert de oră și singurul cumpărător timp de cel puțin o oră, țin minte și librăria, era pe Saint Germain-des-Près, cu alte cuvinte în cartierul cafenelelor literare și al mediului literar și artistic. Mi s-a dat imediat cartea pe care am cerut-o și care se editase mai de mult, iar în alt loc mi s-a întîmplat un lucru pe care difuzorul român nu-l cunoaște și nu-l concepe : nu avem pentru moment cartea, mi s-a răspuns, dar dacă reveniți peste o jumătate de oră vi-o oferim. Și sub ochii mei uimiți un băiat a primit ordin să se suie într-o camionetă, să se ducă la un anumit depozit și să se întoarcă imediat cu un număr de exemplare din cartea cerută de client. La noi ți se rîde în nas dacă spui direcției difuzării cărții asemenea istorii. Iar noi, ca scriitori, putem povesti că depozitele noastre deși anunțate de edituri că de pildă mîine poetul Tudor George sau prozatorul Mircea Cojocaru au întîlnire cu cititorii lor la librăria Mihail Eminescu și că să li se trimeată cîteva sute de exemplare care vor fi vîndute cu autograful scriitorilor, acest depozit trimite mai puține cărți decît s-au cerut, și decît era nevoie, pentru ca ulterior același organ al difuzării împreună cu Centrala cărții, să se plîngă că există stocuri de cărți care nu se vînd și să micșoreze, în consecință, împreună cu librarii, tirajele literaturii originale. Dar ăsta e un aspect asupra căruia vom mai reveni. Am aflat de pildă că editorul străin cheltuie încă o dată cît l-a costat tipărirea unei cărți, cu reclama. La noi, practic, nu există nici un fel de reclamă. Cît timp să stea o carte în depozit, cît trebuie să se cîștige în general cu cărțile, ce fel de cărți trebuie să tipărim ca să susținem cartea originală, încă necunoscută, sînt întrebări la care vom încerca să răspundem cu alt prilej. Să revenim însă asupra cititorului român, eroul pozitiv al acestor reflecții. Acest cititor, admirabil face de pildă să se epuizeze cartea bună de poezie care de cînd e lumea a avut o difuziune mică. Poeți ca Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Virgil Mazilescu și alții, practic, nu se găsesc în librării. Dar parcă ermeticul Ion Barbu nu a apărut în „Biblioteca pentru toți", într-un tiraj de masă și s-a epuizat ? Dar poeți din alte generații ca Eugen Jebeleanu, M.R. Paraschivescu, Zaharia Stancu, Alexandru Philippide, Nina Cassian, Radu Boureanu, Ion Caraion, Maria Banuș, Ștefan Augustin Doinaș, A.E. Baconsky, L. Dimov, Geo Dumitrescu, Dimitrie Stelaru, Virgil Teodorescu, Gelu Naum, Dan Deșliu, practic se găsesc în librării ? Unora dintre ei li se pregătesc tiraje de masă. Asta e opera cititorului român, înzestrat cu o sensibilitate excepțională și curios din fire la modul superior. E adevărat că acest cititor de invidiat, care sporește într-un mod neliniștitor răspunderea scriitorului aflat la masa de scris, e amator și de cartea de senzație și chiar, din păcate, de cartea vulgară, care îi vorbește într-un limbaj coborît și adesea colorat nu cu sevă ci cu vopsea, despre marile pasiuni, despre rătăcirile umane în dragoste, totdeauna melodramatic și de un violent prost gust. Explicația s-ar putea găsi în dorința sa de a citi cărți în care expunerea să fie mai simplă și subiectul mai atractiv. Rar se întîmplă ca un roman bun să întrunească din plin și aceste condiții. Să nu uităm că operele de valoare nu sînt totdeauna prietenoase și abordabile și că nu o dată cititorul ar dori să citească și o carte în care eroina, prinsă în fatalitatea unei pasiuni ,să se arunce sub tren fără ca în prealabil autorul să facă o frescă de o mie de pagini a societății respective. Asta e o explicație și nu o scuză a faptului că se epuizează zeci de mii de exemplare și din cartea pe care noi, scriitorii și criticii literari, o numim fără ocolișuri de prisos, proastă. Ar trebui poate să n-o edităm. Cred că ar trebui. Absența capodoperelor ideale care să entuziasmeze în absolut pe cititor nu ne justifică să încurajăm prostul gust, educabil, și nici maculatura care l-ar satisface și ne-ar înghiți atîtea sute de vagoane de hîrtie. Cu atît mai mult cu cît, de fapt, există în literatura română și în cea străină capodopere care se apropie foarte tare de gustul cititorului care caută, în literatură, expunerea simplă și prezența directă a marilor pasiuni. **Pe aripile vîntului** e o carte bună, **Regii blestemați**, deasemeni sau, la noi, **Chira Chiralina** sau **Alexandru Lăpușneanu** sau **Divanul persian** sau **Adam și Eva.** Dincolo însă de acest aspect trebuie să-i aducem cititorului român numai elogii și cine vorbește în numele lui ca să justifice micșorarea tirajelor la cartea bună în favoarea cărții senzaționale mediocre, înseamnă că nu-l cunoaște, îi ignoră interesele fundamentale și a căpătat o concepție mercantilă extrem de dăunătoare în dezvoltarea unei culturi

Marin PREDA

Duminică 27 dec. orele 12, va avea loc la Biblioteca italiană, str. Nuferilor 27, vernisajul expoziției de pictură și grafică „Peisaje toscane" de Mihu Vulcănescu. Concomitent, va fi inaugurată și o expoziție a cărții de artă italiene.

ÎN ACEST NUMĂR:

Happening &. fluxus de Marin Sorescu
Revizuirile de Nicolae Manolescu
Despre fericire de Teodor Mazilu
Sumarul revistei „Luceafărul" pe anul 1970

Numărul de Anul nou al revistei noastre apare marți 29 decembrie 1970

cronica pietonului

De calendar

Dacă zilelor de primăvară rar le scapă mieii și ghioceii, sărbătorile de iarnă, de la o vreme văduvite de fastul trebuitor al zăpezii pleonastic albe și sonor apăsate de cizme însfîrșit feminine și de galoși bătrînești istoviți ; — acestor sărbători deci le rămîne de la un timp doar sărbătoarea colorată iernatic a paginilor calendarelor și almanahurilor.

Sigur, avem nevoie de culori cît de cît hibernale.

Dar e păcat ca măcar ocolit de paranteze să nu se pomenească în foaia de calendar de „cărindar", ori „gerar", „făurar" si „mărțișor", „prier" și „florar", „cireșar" și „gustar", „răpciune", „brumar" și „brumărel ;" și la urma urmei chiar de Andreea !

Măcar în paranteze, repet, pentru că ele fixează frumos, plastic și decis stări și cicluri de echilibru, de explozii sau de resemnări în ordine naturală și mai amintesc obișnuințe gospodărești bine și durabil statornicite.

Oricum vine Anul nou și o să cîntăm, poate „Omul e ca iarba" —sau ca foaia și o să rupem calendarul vechi și o să cădem în foile și zilele calendarului nou.

Adică în luna lui Gerar (Cărindar) care pică — după spusa veche — în zodia Vărsătorului de apă.

Dimineața ori seara ?

Aici nimic nu spune nici zodiacul nici calendarul.

Și obosiți și înșelați cu bună știință de culorile almanahului, o să visăm și o să ni se năzare zăpada de odinioară, vîrfuită pe televizoarele voioase.

CANDID

cronica literară

Dan Laurențiu
IMNURI CĂTRE AMURG

Puțini sînt poeții tineri de azi care să manifeste o mai inflexibilă propensiune spre constituirea unui univers poetic de o idealitate desăvîrșită precum Dan Laurențiu. Caracteristică anticipată pregnant și de volumele anterioare *(Poziția aștrilor, Călătoria de seară)*, această obsesie a edificării și autonomizării într-o „realitate suprapusă", a sublimărilor revelatoare pe calea visării laborioase, ne captează definitiv atenția în prezenta culegere, *Imnuri către amurg*. De altminteri, poet dăruit cu o conștiință estetică riguros constituită, înclinat spre disociația și speculația filozofică, Dan Laurențiu nu ezită să divulge mecanismul ideatic al poeziei sale, formulînd, la modul poetic, apoftegme de acest gen : „totul e să-ți aduci aminte / de ceea ce nu ți s-a întîmplat" *(Binele serii)*; „spuneți-mi ce este logica / o știință albă / o magie neagră" *(Lamentațiunea dr. Faustus)*; „tristă e numai viața moralistului / oceanul de gheață / al aducerii-aminte / îi întunecă inima" *(Veghe tandră)*, sau, și mai ostentativ explicit, această tulburătoare glossă, intitulată *Călătorie monotonă sub soare*, în care leit-motivul, de o afișată ținută aforistică („amantă intuiție mi-a fost / și conceptul slugă devotată"), primește argumentări cu totul convingătoare, impregnate de aluzii mitico-conceptuale : „roagă-te cerului / cu aripi de cristal / și intră în peșterea / păzită la intrare de ciinele tău / soarele va trimite umbra / rugăciunii tale și te vei resemna / somnul dogmatic al tău va fi ocrotit / de legea cunoscută în lătratul cîinelui" etc., pentru ca după aceea să dăm iarăși de postulatul decupat mai sus din poemul *Binele serii* : „Vei ști că icoanele cerului / nu le-ai văzut niciodată alevea / și totul strălucește în trimbița / amară a unui vis".

La nevoie sîntem dispuși a concede că asemenea tentative glossistice conțin și o mică doză de cochetărie intelectualistă, ce se cade a fi pusă și pe seama nevinovatei plăceri de descătușare a inteligenței și de convertire a respectivei dorințe în joc pur, dar, paradoxal, lipsit de gratuitate. Căci, fără îndoială, o atare plăcere pentru jocul de-a virtuozitatea poetică prezidează și geneza unor mostre bilingve de genul celei intitulate *Lied*, căreia însă sîntem obligați a-i reține substanța autoportretistica : „Sein und Zeit / Angst und Sorge / Sein und Zeit / Angst und Sorge // Angst und Sorge / Sein und Zeit / Angst und Sorge / Sein und Zeit // Quid abstat / quominus / beatus / sis". Sau această strofă cu care debutează poezia *Somnul*, straniu epitaf proiectat într-o virtuală eternitate : „Melancolia și pacea cu tine / pacea și melancolia cu tine / loranthus europaues philius / meus unicus optimus maximus / pacea și melancolia cu tine".

Dar reala dimensiune a originalității artistice de care, indiscutabil, dispune poezia lui Dan Laurențiu trebuie căutată în cu totul alte zone ale cărții *Imnuri către amurg*. Anume, așa cum sîntem preveniți și din titlu, în substanța de imn strunit în tonuri de lamento orfic. Motivația originară a demersului poetic rezidă în angoasa existențială pricinuită de dichotomia platoniciană a dualității fundamentale corp-suflet, elementul dintîi, cum se știe, fiind socotit, în viziunea doctrinei orfice, o adevărată temniță a celui de al doilea. Filtrat și redimensionat de recluziunea în visul neptunic al marilor romantici (ipostază a universului poetic eminescian atît de pasionant investigat de critica actuală), motivul traversează cu o decizie orgolioasă și paginile cărții *Imnuri către amurg*. Chestiunea a fost subtil comentată de Nicolae Manolescu în cronica sa din Contemporanul, din care, totodată, reținem și sugestivele trimiteri la contaminările nervaliene ale poziei lui Dan Laurențiu. În ce ne privește, am înclina totuși spre relativizarea ideii de a închide etanș poezia lui Dan Laurențiu în spațiul idealității neptunice. Numeroase piese ale volumului atestă o tot atît de organică retransare a visului romantic în zonele plutonice sau celeste. Nu putem trece astfel cu vederea împrejurarea că, adesea, lamentațiile „prințului negru" se produc în tenebrele acvatice : „Nu mai trebuie să aștepți pe nimeni / în această casă cu zidurile ce tremură / de teama ta și de speranța ta / iubește-ți singur nebunia // închide fereastra apoi închide / și ochii obosiți de lumină / respiră liniștit și adînc aerul / din gura celui care ai fost și-ai murit // adu-ți aminte de scutul și sabia / atîrnate în adîncurile mării / o lumină eternă și verde / îți arată drumul // un cîntec înalt de fecioare / leagănă tronul de aur / acolo trebuie să te odihnești / meditînd la perfecțiune" (Adîncul mării). Cît despre imboldul levitației amfionice, trebuie spus că este pur și simplu obsedant, duhul eului poetic luînd nu odată înfățișarea unui înger demonic, ce nu-și află odihnă niciodată : „Ce poate fi soarele Doamne / decît pierduta mea viață / eu pe aici mai întîrzii / ca o tristă amintire // umbră ciudată arunc / printre umbre /o pulbere de aur / mă contemplă // numai greierul / în tăcerea universală / mai poate vorbi / despre monotonia unui destin" *(Tristă amintire)*.

Oricum, în cele din urmă va trebui să admitem că, așa cum dovedesc și exemplele precedente, ca viziune existențială cadrul neptunic și cel celest sînt clintite din temeliile lor arhetipice și constrînse a face loc aceloraşi tribulații circumscrise suferinței de tip faustic.

A rămîne cu reflecția critică doar în limitele unor considerații de genul celor avansate pînă acum, înseamnă de fapt să nu depășim simpla operațiune de a puncta în marginea condiției oarecum general-valabilă a poeziei lui Dan Laurențiu. Este cazul deci să ne întrebăm ce anume conferă fiorul autenticității indicibile acestor poeme saturate de spiritul elaborației (în sens filozofic) paradigmatice ? Simplu spus, vom răspunde că totul stă sub semnul unui organic și impresionant proces de intimizare afectivă. Nu-i greu de observat că nucleul iradiant al meditației poetice din *Imnuri către amurg* îl formează, cel mai adesea, monologul liric potențat de insinuarea elegiei erotice. Suferința ontologică pe care o defineam doar în latura fondului ei conceptual se metamorfozează în răscolitoare materie poetică tocmai pe această cale. „Teza" romantică a ireconciliabilului antagonism dintre chemarea pentru „fericirea pămîntească" și solitudinea austeră vizează deliberat însăși parafraza eminesciană : „E o adîncă liniște / dar orașul și-a pierdut din splendoare / iată un înger călătorind fără / călăuză pe aici te rog / spune-mi draga mea / nu-l așteaptă o nenorocire / mai puternică decît spinul acela / care se vede în talpa ta radioasă // o spune-mi draga mea tu / care știi că am iubit mai / presus de orice pacea și înțelepciunea / unui tei luminînd pe fundul mării // nu crezi că acelui înger / rătăcind pe aici i se va / întîmpla o nenorocire / la care nici nu se așteaptă // nu crezi că va iubi / nu crezi că va muri" *(Din splendoare)*. Iată de ce, dat fiind „misoginismul" filozofic ce definește poezia lui Dan Laurențiu, nu ne miră că, la un moment dat, întîlnim o romanță a extincției, precum cea intitulată *Ascultă*, în care cuplului primordial i se rezervă un destin transcendental cel puțin lugubru : „iubito cu părul de aur / ascultă cum plînge un taur / acum și în lumea de-apoi / lumină vom fi amîndoi // și dacă vom fi o himeră / cu aripi sălbatică sferă / mai sfîntă ca cerul preasfînt / și dacă vom fi un cuvînt // pe-o gură albastră de înger / vai coasta din nou o să-mi sînger / cu sulița-n ceasul amar / și iar rătăcindu-ne iar // pămînt o să fim amîndoi / acum și în lumea de-apoi / ascultă cum plînge un taur / iubito cu părul de aur" *(Ascultă)*.

Volumul *Imnuri către amurg* recomandă un poet din așa-zisa categorie a obsesivilor. Mai trebuie adăugat că este vorba de o structură obsesivă avînd o valoare estetică excepțională. Firește, analiza mai detaliată ar fi putut aduce argumente în plus, în această direcție, chiar dacă n-am fi evitat să relevăm și unele accidentale excese conceptualiste, abstractizante.

Nicolae CIOBANU

V. VOICULESCU
sau romantismul genezei

Poetul și prozatorul V. Voiculescu consultă același diapazon, trăiește același timp al creației, timpul interior neîngrădit.

Pentru prozator mijloacele de investigare, tratarea narativă, gradația expresivă poartă pecetea plăsmuirii unui cadru arhaic luminat de motive folclorice exorcizate cu nonșalanță. Pentru revitalizarea formulei preferate : miracolul magic, scriitorul recurge curent la parabolă și fantastic, proza sa lăsînd în cititor impresia că este urmărită regresiunea într-un trecut fabulos. Consacrîndu-se literaturii lui V. Voiculescu, cineva atrăgea atenția că, de fapt, regresiunea este doar mimată și că autorul nu este preocupat de trecut ca istorie, ca depozit de mărturii ale faptelor eroice strămoșești, cum se întîmplă la Sadoveanu. Timpul lui Voiculescu este unul primordial, coborît din cețurile genezei, ipoteza cea mai frecventă are în vedere, deci, o desfășurare conflictuală de tip anecdotic și foarte rar rapsodic. **Sakuntala** este o astfel de proză, în care lirismul evocă imaginea vie a pasiunii erotice fără nici o determinare temporală sau socială. Aventura lui Dionis îndrăgostit de Rada — Sakuntala are într-însa ceva exotic. Epopeea lui, refuzul Radei de a-i primi iubirea, autodafeul Kivei ne trimit la superstiția populară și la practicile vrăjitorești. În întregul ei povestirea este eminamente romantică, cum romantic este și fluidul obsesiv din **Ispitele părintelui Evtichie**. Aidoma lui Flaubert, care a realizat fastuoasa și epuizanta **La tentation de Saint-Antonie**, V. Voiculescu a implicat aici lubricul și diafanul, făcînd apel la pitoresc, la erotismul picant și jovial. În linia aceasta se prezintă și nuvela **Chef la mănăstire**, succulentă prin transcrierea unui festin pantagruelic.

S-ar putea înțelege că prozatorul este amuzat să construiască situații pline de culoare, tensionate în linie erotică sau satirică. N-ar fi cu totul exact. Pentru că V. Voiculescu este un creator de momente ezoterice, pline de mister și încordare din care receptăm un romantism mitologic. Cînd apelează la fondul de vechi eresuri scriitorul repurtează succesele sale cele mai semnificative. În linia infuzării textului narativ cu elemente de iz mitic, **Lostrița** creează o ambianță de basm fermecător. Dragostea flăcăului pentru o nălucă evocă transformarea peștelui în femeie dar și drama scindării regnurilor, a dizarmoniei din natură. Sfîrșitul pescarului Amin confirmă imposibilitatea de a concilia zămislirile naturii cît timp persistă, fie și ascunse, distanțe ocrotitoare între uman și animal. Împotrivirea lui Amin față de ideea pescuitului cu dinamită pare cu totul realistă, izvorîtă din considerente practice. Dar altceva o determină : este credința că duhul proteguitor al Apei și Vieții nu poate fi ultragiat decît cu riscul unei drame totemice. Moartea lui Amin survine într-o uriașă apoteoză. Este tras la fund de prada pe care o pîndea, pescar și pește plecînd spre tumultul din adîncurile mării.

Tărîmul divergențelor este o nepotolită voință de încadrare a fanteziei în limite genuistice. Starea de privilegiu în care se află aici sufletul primitiv rezidă în orientarea lui către puteri invizibile. Un duh misterios servește o cauzalitate mistică. Ca și în **Ultimul Beregovoi** se manifestă o comunicare cu natura și totemul sub forma unei participări necondiționate trase din începuturi cosmogonice. Spectacolul este aproape exotic într-atît de nimbată de ocultism, de supranatural pare epoca preistorică în care ne transferă prozatorul. Cum s-a și spus, poetul propune „o largă interpretare totemică" a universului după principiul că mitologicul situează biologicul într-o perspectivă de amplă și solidară poezie. Acest mitologic este punctul ultim al deplasării regresive la care ne-am referit mai înainte. Referindu-se la Blaga, Vladimir Streinu echivala mitologicul cu reluarea poetică a genezei morale a lumii. Intimitatea supranaturalului cu umanul definește particularitatea romantismului unora dintre prozele lui Vasile Voiculescu.

Călătoria spre origini se preface astfel într-o invocație către necunoscut. Acesta domină o umanitate elementară, în care fiecare experiență are noutatea violentă a surprizei.

Sau al spaimei care fabrică voința de descătușare din capcana verosimilului și care ne trimite înspre o lume dedublată. În conștiința terorizată supranaturalul liniștește prea plinul existenței și logica de toate zilele cu uluirea pe care o provoacă o nouă înțelegere a raportului dintre rațional și paradoxal : „...lumea e o cîntare / Străin, zîmbind, vrăjit suind / În mijlocul ei mă-plinesc cu mirare / Cîteodată spun vorbe care nu mă cuprind / Cîteodată iubesc lucruri care nu-mi răspund". **(L. Blaga, Biografie)**.

Complicata viață modernă devine astfel prin viziunea deplasată spre regenerarea prin fantastic a scriitorului mai odihnitoare. În schimb, crește pînă la obsesie experiența spirituală a misterului, exploatat ca izvor de revelații neașteptate, covîrșitoare prin stăruința cu care artistul caută nu rezonanțe bucolice cît impresia paroxistică.

Surprinzătorul este în acest context leitmotivul unui alai de conversiuni. Călugării lui Voiculescu care ajung la înțelepciune n-o cuceresc fără impresionante lupte sufletești. Verbul prozatorului aspiră spre o stea, afabulînd mereu ca în fața unui semn dumnezeiesc. Privindu-l cu bărbăție și cu devoțiune.

Henri ZALIS

HENRIETTE YV. STAHL

Marca bucuriei

Roman. Editura „Eminescu".

GHEORGHE PITUȚ

Fum

Versuri. Editura „Eminescu".

MIRCEA MARIA SIMIONESCU

Ingenioasul bine temperat, II

Editura „Eminescu".

avantpremieră editorială

AGATHA GRIGORESCU-BACOVIA

Poezie sau destin

Memorialistică. Editura „Eminescu".

ION RUSE

De la cer la pămînt

Roman. Editura „Albatros".

PETRU VĂLUREANU

Epode

Poeme. Editura „Litera".

posta redacției

I. BRINDAȘ. N-ai dreptate. Mînia dumitale e absolut nemotivată. Ca să te conving îmi dau seama că trebuia să purtăm o discuție mai lungă. La începutul anului care vine fă-ți, te rog, un drum pe la redacție. Adă, bineînțeles, și proză.

ILIE COD. Dragostea, susții sus și tare, dacă nu e mititică **trebuie țipată.** Unii zic că dragostea trebuie ascunsă. În privința asta eu n-am nici-o părere. Un lucru-l știu precis : n-am urlat niciodată din cauza amorului.

IOAN C. Mi-ai scris în ziua de 13 — fără noroc. Știi să versifici, dar nimic mai mult. Cîteodată, e drept, cuvîntul scapără, însă mult prea rar. Să mai așteptăm.

GELU LAPTEȘ. Citez din poemul „Să fie" : „Trăsura / Și așteptarea cu cai de cărbune / Trăsura să fie gîndită de cai (...) Pe stradă să fie miercuri / Miercuri pînă la roțile trăsurii din gînd"... Dacă întreaga poezie ar fi curs la fel de frumos, astăzi aveai locuință în pagina a treia a revistei.

RANOLE DE MICHELE. Ce ești, franco-italian sau italo-francez ? După scris, pot să jur ești din Simileasca Buzăului, un cartier clădit, de mult, pe bășici de porc pline cu țuică de Pîrscov. „Pietrele gem de nimic / și surde și oarbe tot cîntă / cînd pași de pisică amoroasă / alcoolul din vid al speranței / tot trece de-avalma / cugetări și gînduri ascunse". Deci, franco-româno-italiano-argentinianule, îndreaptă-te cu fața spre fotbal, acolo ai mai multe șanse.

ION MORARU. Sigur că ești îndrăgostit de Mefisto. Nici nu s-ar putea altfel. Dar părerea mea e că faci prea multe prostii în numele acestei dragoste. Dovadă : „Pe ploaie / m-am cățărat / pe un fir de apă / pînă sus / și-am mușcat din ghivecîul / curcubeului". Spune-mi și mie : ce gust are brîul ăla de popă "cîlorat" (brîul, nu popa ?).

NOTNA AIDIL (Lidia Anton, vrei să spui). Din toate poeziile (multe) mi-au plăcut doar aceste trei versuri : „Lîngă colibă neagră / Părăsită de lemnari / În fumul ceaiului din pipă..." Celelalte n-au muguri, sînt crescute la întuneric. Mai trimite. Notna.

ION CIOLANESCU. În zona Timișoarei, observ eu cu zîmbetul pe buze, nimeni nu mai scrie cu virgulă și punct. E o molimă care bîntuie pe-acolo de doi-trei ani. Ce v-a apucat, frate Ioane ? Gîndiți fără pauză ? Gîndiți necontenit ? N-aș zice că n-aveți nevoie de puțină respirație ? Eu te sfătuiesc să lei „Umbrela" (manuscrisul) și să așezi la locul lor virgulele toate și apoi să mi-l trimiți din nou. Altfel, refuz să stăm de vorbă.

DEANDARATELEA. Auzi, răcușor, am înghețat toate bălțile și-ai scos capul printr-o copcă nebătută de lună. Subscriu la ideea că ai umor și că nu știi ce să faci cu el.

I. AL. EX. GALBEN. Din povestirea „Roi" n-am înțeles nimic. În schimb scrisoarea m-a uns pe inimă. Citez finalul, asigurîndu-i pe cititori că n-am sărit și n-am inventat o singură silabă măcar : „Din răspunsul dat în nr. 42, mustul curgînd — a uitat pastramă pînă m-am săturat.

Cu penseta mă simt dator feminității... pentru împrumut contra-serviciu îi sărut mîna, ou, ou". Nu pot să-ți zic decît La mulți ani și să ne trăiești.

Fănuș NEAGU

ANCA BEZA. Poeziile **Viscolul și Ielele** dezvoltă o anumită forță de sugestie, un suflu naiv de basm infantil, cu căpcăuni și uriași, și marele Periferigerilerimini, cel care face părul măciucă : „Vrei ielele ! Cu mintea lor goală și gura pungită / Și-apropie capetele cu mintea-adormită / Te cîntăe-n dintele galben, bătrîn / Fățarnic te mină spre un fals destin (Ielele). La fel în poezia „Viscolul" (în Vrancea)" : „Totul te arde ; muchiile, piscurile, totul se-ascute / Se-ntind ca niște ciocuri ce-mpung și te străpunge / Căci viscolul cotește-n jurul tău, pătrunde / Și munții-ncep să fiarbă de-nghiață plasma-n sînge".

În incongruența acestor versuri naiv — terifiante, muze capricioase au semnat un fel de talent.

I. BRADEȚ. Poezia **Între anotimpuri** se citește cu răsuflarea oprită : „Două anotimpuri deodat / Se avîntă într-o luptă strînsă / Și așa cum e de așteptat / Toamna nu se dă învinsă". Păi, cum o să se dea ? „Însă iarna adversara ei / E mai tînără și mai vitează / O înfrînge ca de obicei / Și rămîne veșnic trează". Ei, și d-ta, veșnic. Numai pînă la primăvară, cînd ne vei trimite alte două strofe, și mai și.

S. P. O. După ce deplînge producția poetică masivă cu care sînt asaltate redacțiile, autorul S.P.O. ne propune o „întinerire a cuvintelor", care s-au „uzat de-atîtea secole de folosință". În acest sens anexează următoarele versuri menite să revoluționeze poezia mondială : „Izvoare neîncepute / așteptă-n zori / ulcioare / zidite-n taina nopții / cu lacrimi de fecioare / din lut sfințit cu viață / ce-n marele mormînt / tînjea după strigarea / Vei fi noul veșmînt". Ei bine, n-o „revoluționează".

Cu ai doilea transport, autorul ne trimite alte 4 bucăți, la fel de anodine, din care totuși cîteva versuri se mai rețin. Dar comite imprudența, de a-și proclama filiația sa artistică, firește, imaginară : „Și, cum spune părintele meu spiritual André Gide : Toutes choses sont dites deja etc. Nu m-am putut abține să nu-mi reamintesc un proverb valah : „Părinții mănîncă mere pădurețe și copiilor li se strepezesc dinții". Versurile sînt, într-adevăr, cam strepezite.

D. MAZILU. Critică lenea, într-un răvaș de plăcintă încrusită : Unui leneș : „Ești mototol ! Toți s-au sculat / Și-acum îi vezi la periniță / Iar tu încet și îngălat / Stai cu sarmala-n furculiță"... Catrenul jignește prin lipsă de haz.

NADIA BORN. Scrie „Adun în pumni rouă / Cînd zorii se ouă / Clătesc izul gurii / în boarea pădurii". Nu înțeleg de ce nu a continuat în același ton : „Cu gînduri cuminți / Mă periu pe dinți ; / Și fac o gargară / Multiseculară".

DRUMEȘ VALERIU alias **ANTIM CHRIS.** Erați mai norocos, cînd semnați Antim Chris. Ultimele versuri nu mi-au parvenit încă, sau nu mi-au reținut atenția. Mulțumesc pentru urările de sfîrșit de an.

O PROVINCIALĂ. „Vă trimit trei din poeziile mele. Care dintre ele definesc un talent ?". Păi să vedem. O strofă din prima poezie : „Tu mi-ai cerut bucurii puține / Dar care sînt de importanță / Le voi păstra în piept la mine / Și puneți-le-voi în viață". Din a doua : „Un trandafir roz / inocent și gingaș / ca începutul tuturor iubirilor". Din ultima : „Mi-e dor de glasul tău voios / De fruntea ta înaltă / de tot ce ai tu mai frumos / în mintea luminată". Dacă prin talent se înțelege un gingurit dulceguț și pufos, toate trei îl demonstrează cu prisosință.

Cezar BALTAG

efemeride

Revizuirile

Mai presus de diferitele ei accepții (stilistice, istorice, estetice etc.), *revizuirea* implică la E. Lovinescu (autor și al noțiunii și al cuvîntului, cel puțin în sensul că prin el și-au dobîndit autoritatea) un anume echivoc teoretic: „revizuire' a unor detalii sau reformulare a întregului? schimbare sau invenție? Practic, revizuirea lovinesciană se păstrează mai aproape de înțelesul propriu imediat : prin tușe succesive, criticul modifică întîia imagine. Alegînd un exemplu la întîmplare, vedem că el scrie despre Bacovia mai multe texte (în *Critice*, VII, 1922, *Critice*, IX, 1923, *Istoria literaturii...*, III, 1927, *Critice*, V, ed. def., 1928, *Istoria literaturii... compendiu*, 1937) care constituie, toate, variante ale unuia singur. Accentul se deplasează, în acest timp, de pe chestiunea „cultului" bacovian și a poeziei de atmosferă pe aceea a lipsei artificiului (idee existentă de asemenea din prima clipă), astfel încît textul din 1937 seamănă și nu seamănă cu acela din 1922. Revizuirea constă, prin urmare, într-o lentă și minuțioasă mișcare celulară, înlăuntrul unei structuri date de la început. Simplificînd, aș spune că Lovinescu a scris *numai o singură dată* despre Bacovia : transcriind, apoi, textul de mai multe ori.

Este procedarea obișnuită a criticului, modul lui de a se revizui.

Mărturisesc că plăcerea și înțelegerea unor astfel de revizuiri îmi scapă și că se poate imputa lui Lovinescu spiritul minor în care le-a conceput. O frază ca următoarea *(Critice*, VII, ed def., p. 7) conține, în însăși nevoia de a motiva, în polemică cu Ibrăileanu, semnul formal al revizuirii, frica inexplicabilă de *adevărata schimbare:* „În această privință, criticul ieșean se înșeală cu desăvîrșire, pentru că, deși aproape n-a rămas propoziție intactă de la o ediție la alta, sensul articolelor s-a menținut scrupulos identic". Revizuirea lovinesciană ignoră un fapt: critica este invenție, în orice moment al ei, și nu putem inventa înădind. Pagina pe care începem a scrie se cuvine să fie albă. În critică, e de prea mică importanță consecvența plată, fidelitatea comună față de sine și a face caz de revizuire ca de o simplă transcriere pe curat n-are aproape nici un rost. A transcrie poate fi semnul unui spirit limitat, căutător de perfecțiune exterioară, dar nu este mai niciodată semnul unui spirit nemulțumit profund de sine. Căci marea neliniște nu se exprimă prin reluare și transcriere, ci prin ruptură și contradicție. Amendarea unor vechi opinii, întoarcerea unor fraze pe partea cealaltă, înlocuirea unui cuvînt — acestea sînt, desigur, întîmplări inevitabile în critică, dar fără o semnificație esențială. Și e ciudat că Lovinescu a pus în miezul ideii sale de critică tocmai „revizuirea". Căci, esențial, nu e nimic de revizuit; totul este de inventat. În fiecare articol pornim de la zero, de la o carte necunoscută Nu e critic acela care scrie despre cărți cunoscute. Trebuie să descoperim de fiecare dată cartea, întrebarea, tema; trebuie să avem sentimentul că scriem, de fiecare dată, pentru prima și ultima oară despre o carte. Ceea ce contează cu adevărat nu e decît rareori ceea ce am scris, dar ce ne rămîne de scris. Literele sînt vii doar în clipa în care țîșnesc din vîrful peniței. Iar critica nu seamănă cu nostalgia lucrului încheiat ori perfectibil, ci cu adînca neliniște a lucrului nou. Criticul nu face catagrafie, el explorează; greșelile exploratorilor nu se pot îndrepta. America a primit numele altcuiva, deși Columb a descoperit-o. Critica este ca orice invenție, ca orice explorare, un act de prezență a spiritului. Nu mi-e frică de contradicție sau de greșală, ci de repetare, de acea subtilă anchiloză a minții cînd, nemaiputînd crea totul de la capăt, ne mărginim să ne revizuim.

Nicolae MANOLESCU

cartea de proză

Al. Ivasiuc: „Păsările"

Cu **Păsările** — al patrulea roman al său —, Al. Ivasiuc se întoarce la proza de observație morală și la studiul caracterelor — după ce a experimentat formula monologului interior și eseul. Cartea anterioară **(Cunoaștere de noapte)** punea un accent disproporționat pe eseistica abstractă, cea de față subordonează epicului eseul, reluînd cîteva din procedeele clasice ale genului. Romanul lui are, acum, personaje, mișcare epică și un conflict care, chiar dacă nu condiționează destinul indivizilor și nu schimbă în prea mare măsură relațiile dintre ei, îi aduce într-un spațiu comun de observație. Revenirea de care vorbeam este și mai profundă, căci Al. Ivasiuc admite și altă convenție a genului: aceea a ubicuității prozatorului. Ea permite scriitorului să înfățișeze mai multe destine fără sentimentul că trădează ideea de autenticitate. Convenția irita, cum se știe, pe Camil Petrescu, adept al romanului ca document psihologic, mărturia unei subiectivități ce nu se poate înțelege și reflecta decît pe sine. Însă cine judecă bine poate să observe că fraza: **nu pot vorbi onest și în cunoștință de cauză decît la persoana întîi**, ascunde ea însăși o convenție, nici mai bună nici mai rea decît aceea pe care o respinge. Literatura însăși este o convenție, o **minciună** — cum o numea Jean Cocteau —, o minciună ce spune însă adevărul. Totul depinde de ceea ce ascunde această convenție. Ce ne spune ea în cartea lui Al. Ivasiuc? Un prolog, mai întîi, despre **oboseala** pură (ca formă a înstrăinării), despre o enigmatică doamnă în verde, simbolul poate al iubirii imposibile, și sugestia unei amenințări mai puternice prin imaginea (decupată dintr-un film cunoscut) a invaziei păsărilor. Prologul nu anunță propriu zis nimic, nimic esențial pentru carte. Convenția următoare ne apropie mai mult de obiectul romanului, lăsîndu-ne, totuși, la oarecare distanță față de el. Liviu Dunca se întoarce, după o absență de 20 de ani, în orașul natal, undeva în Transilvania. Aici își reîntîlnește familia, o famille întinsă, puternică, altădată, dispersată, ridicolă azi. Cartea se pregătește să facă o călătorie în trecut și tot ceea ce a fost pînă acum nu-i decît pregătirea acestei retrospecții. Liviu Dunca deține cîteva secrete și istoria romanului este istoria dezvoltării lor, pe etape, după un anumit protocol. Protocolul prevede și alte acțiuni paralele, personaje din altă sferă de existență, cu efectul de a lărgi considerabil cadrele narațiunii. Dramele (experiențele) nu se suprapun, în niciun moment al evoluției lor, se juxtapun doar în **Păsările**. Al. Ivasiuc a scris nu o **istorie**, ci cîteva **istorii** schimbînd în mai multe rînduri și modul de a nara și unghiul de observație. El renunță aproape la orice ambiție de tehnică (ambiție foarte răspîndită azi), considerînd că orice tehnică (orice convenție, deci) este bună dacă permite comunicarea unei idei. Care să fie ideea în **Păsările?** S-a spus că Al. Ivasiuc analizează raportul (pe toate planurile) dintre necesitate și libertate și că adevărata dramă a personajelor este aceea de a ști cum să dobîndească libertatea. Remarca nu e fără adevăr, însă e foarte generală și se adresează, în fond, oricărei opere serioase. Ce operă, vorbind despre condiția de azi a individului, nu-și pune problema libertății, a determinării și a înfrîngerii determinării într-o lume în care omul este — vorba cuiva — o **divinitate înlănțuită de puterea condițiilor?!** Originalitatea unei scrieri nu poate sta, așadar, în ceea ce este propriu întregii literaturi. Adevărul e că **Păsările** propune o meditație despre cîteva noțiuni contemporane, între ele și aceea (sartriană) a revoltei individului împotriva imprejurărilor. Însă pînă a ajunge la miezul acestei idei, romanul face, în chipul mai vechi, descripția unui mediu. Intîia confesiune a lui Liviu Dunca este istoria unei familii, a măririi și decăderii ei. Ea permite prozatorului a examina noțiunea de autoritate și a revoltei față de ea. E vorba de o familie ardeleană, cu o ierarhie bine determinată. În fruntea ei stă **bătrînul**, în cazul de față un jurist militant, memorandist, cu o autoritate desăvîrșită asupra celorlalți membri. Relațiile între ei sînt relații de subordonare față de un șef absolut. Gesturile de nesupunere se plătesc aspru și un exemplu îl oferă povestea Ștefaniei, victimă a autorității familiale. Ștefania, fată de măritat, aduce în casă pe un oarecare Ilie Ghimuș, individ fără maniere, fanatic și agresiv. Logodnicul vrea să înfrunte, într-un chip — e drept — penibil, puterea **bătrînului** însă „techergheul" este eliminat și autoritatea restabilită. Cînd Ghimuș (legionar) este împușcat, Ștefania se spînzură, însă nici moartea aceasta voluntară nu zdruncină temeliile familiei. Sînt și alte acte de independență, însă jalnice, neputincioase, ca aceea a fiului care contestă în șoaptă hotărîrile tatălui. Severitatea **bătrînului** este justificată de mediocritatea urmașilor, fapt prezentat și altădată în literatură, de Hortensia Papadat-Bengescu, între alții. În **Bătrînul** justificarea este psihologică, în **Păsările** ea este mai degrabă de ordin intelectual. Fiii sînt mediocri, banali și revolta este inferioară autorității. Raportul se schimbă în favoarea noțiunii dintîi, în cazul nepotului. Acesta (Liviu Dunca) **iese din rînd** și reușește — dar cu ce consecințe tragice! — pentru că omoară în el sentimentul tradiției, arma cea mai puternică a autorității familiale. El părăsește familia și cînd, după mai multe traumatisme, o regăsește, familia este o adunare de indivizi ridiculizați, degenerați de frică. Întoarcerea nu mai este deci posibilă, cum nu va fi posibilă nici pe alte planuri.

Al. Ivasiuc scrie, pe scurt, povestea unui om revoltat și a unui eșec, dublată de alte revolte și alte eșecuri, într-o epocă în care valorile morale și sociale se schimbă, fără ca totdeauna indivizii să supraviețuiască moral acestor modificări. Prozatorul oferă, în acest sens, cîteva cazuri, vizînd uneori și fenomene mai generale. Lîngă istoria lui Liviu Dunca este și aceea a Margaretei Vinea și, cu mult mai interesantă, istoria ascensiunii și căderii bătrînului ei, Dumitru Vinea, simbolul autorității sociale. Prezentarea lor atrage alt cerc de probleme și, fatal, alte destine. Unele sînt, literar vorbind, pline de semnificație, altele nu. Să reluăm pe acela al lui Liviu Dunca, nepotul ridicat împotriva autorității **bătrînului**. Primul lui act de independență este, am spus, părăsirea familiei. Al doilea, alegerea unei profesiuni fără tradiție și, deci, fără stabilitate. Devine aviator, trece prin experiența războiului și se întoarce (prima întoarcere) moralmente schimbat. Nu-i ultima modificare și nici cea mai profundă. Devine geolog și lucrează, alături de un revoluționar de profesie, Cheresteșiu, pe un mare șantier. Tînărul este mulțumit, munca îi place, și-a format un cerc de prieteni și — ciclul revoltei lui pare a se încheia — se pregătește să se însoare. Intervine însă ceva care împinge acest destin spre o zonă tragică. Forțe oculte inscenează un proces de sabotaj împotriva conducerii tehnice a șantierului și asupra lui Liviu Dunca se fac presiuni pentru a sprijini o acuzație în care el nu crede. Dilema personajului e, deci, între a accepta și a trăi confortabil sau a nu accepta complicitatea cu inițiatorii procesului și, în această alternativă, libertatea lui este în primejdie. Romanul dezbate această problemă voind să dovedească felul în care abdicarea, lașitatea, conformismul se revendică dintr-o rațiune superioară. Spirit justițiar, geologul respinge ideea colaborării însă se izbește de neînțelegerea celorlalți, amici și inamici. Logodnica, femeie curajoasă, își apără dreptul la fericire și sfătuiește în acest sens pe Liviu Dunca să plece capul pînă trece primejdia. Filozofie simplă, conformistă desigur, dar sănătoasă, pentru că important este (din punctul de vedere al femeii) a trăi în orice condiții, a întemeia o familie și a face copii. Compromisul este susținut de cinicul Mateescu, coleg de șantier, cu argumente de alt ordin. Pentru el orice sacrificiu este inutil, violența, injustiția sînt lucruri firești, așa cum firească a fost pentru consolidarea zidurilor sacrificarea Anei lui Manole. A participa la o nedreptate, e a grăbi opera creației. De o rațiune superioară vorbește și Cheresteșiu la care terorizatul Liviu Dunca aleargă pentru a primi un sprijin moral. Cheresteșiu, devenit între timp colonel de securitate, e convins că rolul lui nu este de a medita asupra dreptății sau nedreptății ci de a executa. El este un instrument al necesității și chiar dacă se îndoiește de ceva reprimă îndoiala pentru că numai prin disciplină se poate construi ceva durabil („doar cineva știe ce trebuie făcut, nu-ți închipui că se face fără rost").

Liviu Dunca optează, totuși, pentru soluția revoltei, alege riscul, considerînd că în aceasta consistă singura posibilitate de manifestare a libertății lui interioare. **Înțelegerea, cunoașterea** unui lucru — iată unica, adevărata libertate a individului. Ce urmează e jurnalul unei detențiuni, numai în parte profund și semnificativ. Prozatorul se scuză în mai multe rînduri că nu poate duce confesiunea pînă la capăt, că a dezvălui e a trăda suferința, argument neconvingător căci nu intră în discuție suferința ca atare ci numai expresia ei literară și expresia cerea o exactitate a observației și o adîncime a simbolului. Simbolul nu-i după opinia mea profund și detaliile dau numai fragmentar senzația unei recluziuni cu urmări teribile. Al. Ivasiuc vorbește mai ales de urmările detențiunii, punînd un accent special pe ideea imposibilității eroului de a-și înfrînge obsesia. Liviu Dunca iese din închisoare și are după oarecare vreme sentimentul că a eșuat iremediabil, că o reluare de la capăt a vieții nu mai este posibilă. În orășelul în care se întoarce, el trăiește o idilă cu Margareta Vinea, femeie fină, însă o legătură mai profundă nu este cu putință, deoarece bărbatul revoltat a pierdut pînă și gustul riscului. El s-a oprit la un eveniment capital din viața lui, și-a închis libertatea într-un act de refuz steril, paralizant. Căci, zice el: „M-am oprit la cel mai important gest din viața mea, la consecințele unui refuz, la cel mai înalt nu. Dar nici cel mai înalt nu, nu are importanță, pentru că după aceea n-am reușit să spun nici un da, n-am reușit să găsesc ce trebuie să afirm. O afirmare mediocră față de un **Nu**, oricît de însemnat, te poate duce mai departe. Am rămas numai cu mîndria sterilă a acelui nu, care nu este de regretat, dar nu trebuia să mă fi oprit aici. De aceea am eșuat, am eșuat lamentabil. N-am făcut nimic de atunci care să nu poarte urma mîndră a celei mai însemnate întîmplări negative din viața mea. N-am reușit s-o depășesc cu simplitate. Praf mi-am făcut viața, o viață meschină și plicticoasă. Am înțeles prea tîrziu".

Tragedia lui Liviu Dunca vine nu numai din sentimentul ratării în prezent, dar și din sentimentul imposibilității eliberării din trecut. La început refuză confesiunea, apoi caută prilejul să o facă avînd convingerea că, povestind faptele, se va elibera de ele, va putea relua totul de la capăt. Însă retrăite, faptele măresc obsesia inițială și orice putință de detașare este exclusă. Eșecul este absolut și atrage după el și eșecul Margaretei, o clipă agățată de ideea dragostei pentru Liviu Dunca. Drama este indiscutabil adevărată și explicația dată de prozator (Al. Ivasiuc comentează totdeauna faptele personajelor) se poate accepta. A te opune unui destin prestabilit este un semn de libertate, dar cine spune că tocmai prin aceste succesive împotriviri față de destin nu se manifestă destinul însuși? Dacă formele de libertate (împrumutăm limbajul cărții) nu sînt decît niște capcane ale necesității? Noțiunile de autoritate, eșec, revin în alt cadru și în legătură cu alt personaj în **Păsările**. E vorba de Dumitru Vinea, directorul unui mare combinat. Prin el, Al. Ivasiuc sugerează ideea de autoritate socială și meditează (aceasta mi se pare tema mai profundă a cărții) la ideea de putere. Prozatorul avea toate șansele să creeze un personaj memorabil dacă nu făcea eroarea de a-l caricaturiza în prima parte a cărții. Vinea este Șeful, stăpînul absolut, omul care are Puterea și, fără a fi din cale afară de inteligent, știe s-o folosească pentru a-și întări autoritatea. Mediocru, ca specialist, dă totdeauna sfaturi banale, însă sfaturile sînt bine primite și prestigiul lui crește. Însă scriitorul vrea (de ce oare?) ca acest simbol al puterii administrative să fie și grobian, brutal, vanitos, să folosească un limbaj de o inutilă vulgaritate („ei, bă, Mateescule, prea le pui coarne"), să fie întruchipat, cu un cuvînt, de un lamentabil individ. Eroarea este evidentă și în a doua parte a cărții, romancierul, convins poate ca și noi că un caz limită nu-i poate sluji ideea, modifică datele personajului și-l face apt de a trăi o dramă adevărată. Problema este, în fond, nu de a arăta prăbușirea unui director care cumulează toate vanitățile, ci de a sugera precaritatea unui stil de a concepe puterea și, în această împrejurare, altele trebuie să fie elementele analizei. Să rămînem la ceea ce ne oferă romanul. Dumitru Vinea concepe lumea ca o piramidă, cu ierarhii sigure, orice inițiativă trebuie să treacă prin aceste vămi ale puterii. Nu admite dezordinea, nici curiozitatea, pentru că (definiție de reținut) „curiozitatea este un păcat care tulbură ordinea lumii". Filozofia lui este că puterea are totdeauna dreptate și, că filozofie practică, recomandă asprimea exemplară: „nu cruța niciodată un adversar, nici măcar un adversar posibil, oricît de neînsemnat l-ai socoti și fără șansă. Rupînd gîtul unuia mic îl oprești să-i dai un tremur altuia mare. Așa e lumea și niciun fel de cruțare nu trebuie arătată față de nimeni. Mai bine să greșești invers".

Să adăugăm că pentru Vinea puterea este o condiție a siguranței de sine și, în fond, a avea dreptul la opinie, a avea caracter (ceea ce vrea să zică: dreptul la replică) înseamnă a avea putere. În afara acestei noțiuni, orice valoare dispare. Curiozitatea este, totuși, că Dumitru Vinea nu-i pe măsura acestei idei. El are slăbiciuni inexplicabile, nu-i un șef perfect și, deși succesul social nu l-a ocolit, are sentimentul eșecului. Mai întîi în familie. Căsătoria cu Margareta (o cere în căsătorie cu pistolul în buzunar! — o exagerare firește) a fost o eroare și **bătrînul** (numele sub care este cunoscut în uzină energicul director) se consolează cu Victorița, femeie intrigantă și vulgară. Vinea are slăbiciuni și de alt ordin: iartă, de pildă, pe Domide, un inginer tînăr, inimos, abătîndu-se, astfel, de la normele pe care el însuși le recomanda. Însă și mai surprinzătoare este lipsa lui de energie cînd Domide, devenit secretar de partid, caută să-i surpe autoritatea, un accident în fabrică pare a schimba umoarea acestui spirit dictatorial, schimbare posibilă în ordine morală, totuși incredibilă, neconvingătoare în planul estetic al cărții. Se sugerează tot timpul în romanul lui Al. Ivasiuc că dacă acest șef absolut ar fi voit piramida nu s-ar fi clintit, puterea n-ar fi avut de suferit. El lasă, cu toate acestea, cu o neînțeleasă voluptate, a i se pregăti înlocuirea, dă el însuși date compromițătoare, își asumă vini grave etc., fapte ce aveau nevoie de o justificare psihologică mai adîncă. Unitar sub acest raport psihologic este un alt personaj al cărții, Victorița, tip de femeie infernală, intrigantă absolută, versatilă și energică. Nu lipsită, cu toate acestea, de vocație erotică. Totuși, scena încercării de a-l corupe pe secretarul de partid nu-i de cel mai bun gust. Trecem peste Domide (superficial ca personaj literar), pentru a semnala pe Mateescu, personajul — cred — memorabil al romanului. Inginerul șef al uzinei, prietenul din tinerețe al directorului general, este un cinic a cărei inteligență este de a trăi în umbră și de a admite cu elegantă compromisul. Cultura, prietenia sînt pentru el forme ale disprețului. Recomandă răbdarea („puterea are totdeauna răbdare"), compromisul, vizează puterea dar nu direct, ci printr-un intermediar. Personalitatea lui constă în știința de a se estompa, de a fi meschin cu delicatețe și a practica intriga, lupta de culise cu detașare și simpatie. Prozatorul se grăbește a-l sancționa (om de dreapta), greșește însă, pentru că eroul său este mai complex și mai viu estetic decît bănuie. **Păsările** este, în acest chip, o carte mai convingătoare decît celelalte, de un epic în orice caz mai pur. N-a dispărut cu totul — sîntem datori să spunem acest lucru scriitorului — crisparea notației și multe pagini (acelea de pildă, care vorbesc despre psihologia lucrurilor) sînt fără rost în roman.

Eugen SIMION

Portret de MIHU VULCĂNESCU

Din literatura orientală

Începuturile literaturii turce se pierd în noaptea timpurilor. Cele dintîi vestigii ale cuvîntului scris le găsim acum unsprezece veacuri în provincia Orhun, unde s-au descoperit numeroase monumente de piatră, monoliți cari au păstrat pentru veșnicie cuvintele principelui Gultekin.

Într-o limbă plină de imagini, Gultekin vorbea popoarelor sale ca un umil servitor al lor.

Încă din depărtatul veac al 8-lea, la un neam care mai tîrziu a practicat cel mai aprig despotism, ideea că un conducător nu e stăpînul ci servitorul norodului pe care îl cîrmuiește, înflorea în sufletul și în spiritul unui suveran generos. Gultekin vorbește în piatră și spune supușilor săi că dacă i-a dus la războaie, dacă a sacrificat mulți din ei, n-a făcut-o pentru gloria lui personală, ci pentru fericirea întregului popor, al cărui nume a vrut să-l poarte în cele patru vînturi.

Monumentele de piatră din Orhun sînt scrise în vechiul alfabet turcesc, pe care îl practicau credincioșii lui Tanri, zeul suprem, înainte de trecerea la islamism. Mai tîrziu, turcii s-au închinat lui Alah, iar astăzi Alah a fost detronat: în locul său domnește iarăși marele și vechiul zeu asiatic Tanri.

Alfabetul arab, care secole întregi a constituit unealta gîndirii turce, a fost și el înlocuit, sub domnia lui Mustafa Kemal-Ataturk. Nu însă cu vechiul scris asiatic al tribului Uîgur, ci cu literă latină. Fiecare secol a însemnat un pas înainte spre occident.

Viața poporului turc înscrie două milenii de goană spre limanurile Mediteranei. La început, în limba și poezia turcă, se sapă urmele chineze. Mai tîrziu, începe influența Persiei, care se exercită mai cu seamă asupra literaturii. Iată apoi marea contribuție arabă care, prin religie și filosofie, pune nota sa mai accentuată pe care a cunoscut-o spiritul otomanilor.

Odată Bizanțul cucerit, civilizația grecească, mai ales în instituțiile ei și în arhitectură, lasă urme adînci asupra cuceritorilor. Au ajuns la visatele țărmuri ale Mediteranei...

Astăzi, alfabetul latin și formele mediteraneene de civilizație, se resimt fundamental în prezentul și aspirațiile poporului lui Ataturk.

Primul poet al cărui nume se ridică din anonimatul poeziei populare este Mevlanay-Roumi, anterior perioadei otomane, adică din vremea seldiucizilor. El este nu numai un poet inspirat dar și un fondator de sectă, urmat și venerat ca profet și mare preot. Oriunde se vorbește astăzi în limba turcă, Mevlanay-Roumi e prezent. Cultul său e viu din Asia Mică pînă în Africa de Nord. Mevlanay-Roumi înseamnă în viața spirituală a noroadelor din Turkestan, ceea ce în epoca elenă a însemnat Aeskylos. Cel dintîi dintre tragicii greci, a fost erou național și mare preot. Inițiat în misterele de la Eleusis, a înființat dansurile sacre și le-a adăogat poeziei dramatice.

Cele dintîi cuvinte scrise cu cerneală, le găsim acum 1000 de ani în dicționarul limbei turcești, întocmit de vestitul Mahmud din Kaskar, un oraș din Turkestanul chinez. Acest dicționar a fost transcris și difuzat de nenumărate ori. Pergamentul primului exemplar se găsește în Muzeul Național din Istanbul.

În al 10-lea veac, caligrafii compun cartea numită „Kudatgs Bilik", adică știința politică. (Bilik înseamnă în vechea limbă turcă „știință"). Acest Kudags-Bilik e scris în versuri. Așadar, primele stihuri cunoscute ale poporului turc nu sînt nici religioase, nici erotice. Sînt, pur și simplu, versuri administrative.

Adevărata poezie se refugiază în popor. Marele poet anonim compune, iar urmașii completează și recită secole întregi cîntecele folclorului, în care dragostea de pămîntul natal alternează cu balada eroică și cîntecul de dor și jale. Poezia populară cultă are multe asemănări cu a noastră, ca și muzica doinelor românești. Începuturile literaturii sînt începuturile poporului însuși. Tot așa Mavlanay-Roumi înființează un dans care simbolizează rotirea sferelor și a atomilor, dansul dervișilor învîrtitori. Înseamnă acest dans integrarea pînă la epuizare a omului în jocul nebunesc al rotirilor astrale și al sborului necontenit de atomi în jurul ființei de sine stătătoare și totuși moleculă rotitoare în univers. Cu Mevlanay-Roumi intră în literatura turcă, gîndul și verbul persan. Persana și araba sînt pentru poporul turc, ceea ce latina și greaca sînt pentru neamurile Europei: limbile clasice.

În vremea Renașterii, cuprins de valul care înflorea toată Europa, Sultanul Selim al II-lea scrie versuri de nobilă inspirație. Selim al II-lea a trăit între anii 1512—1574, pe vremea cînd Neagoe-Basarab zidea Mănăstirea Curții de Argeș și scrie cărțile sale bisericești. Selim al doilea se compară cu o privighetoare ale cărei triluri pasionate ar aprinde vinurile rătăcitoare: „Sîntem privighetoare cu viers înflăcărat / Ce piruie în grădina de vise și de dor... / De-ar trece prin grădină, acum, rătăcitor, / Și cîntecul ne-ar prinde, — / Zefirul s-ar aprinde!"

Un poet de frunte a fost Mustafa al II-lea, care, pe la 1700, cînta cosița îmbălsămată a iubitei sale: „Vîntul care-a fluturat / Prin cosița dragei mele / Trece-acum îmbălsămat / Peste capul meu, spre stele. / Vuet lung ori sprinten salt, / Vie vîntul, vîntul bate. / Capul meu e sus, înalt. / Și pe creste, niciodată, / N-a-ncetat vîntul să bată!"

O sută de ani mai tîrziu, Vasif Endumendi, poetul Curții, scrie catrene cu asemănări ca strofele spaniole traduse la noi de poetul Dimitrie Anghel și evocă lapidar frumusețea celei ce-i inspira: „Gătească-se frumoasa cu șalul roșu, greu / Să meargă legănată și, vîrful greu de șal, / Se va tîri în urmă-i cu legănări de val / Precum o urmărește, demult, amorul meu."

Cel din urmă mare poet clasic este Abdurahman Sami Pașa, guvernatorul Vidinului și primul Ministru de Instrucție al Imperiului Otoman. El înscrie o epocă glorioasă în timpul romantismului francez. Abdurahman Sami Pașa a fost bunicul lui Suphi-Tanrioer, fostul ambasador al Turciei la București. Suphi-Tanrioer, intelectual de rasă și mare prieten al Românilor, a scris versuri de un lirism discret, pline de nostalgie. Nostalgia — ceea ce numim noi dorul și jalea, — sînt notele fundamentale ale literaturei turce. Această literatură e în curent cu tot ce se produce în Occident și reflectă preocupările marilor curente europene.

În poezie, în roman, în teatru, poporul turc a dat echivalentele locale ale maeștrilor din Apus.

Astăzi, scriitorii republicei turce își trag inspirația din sursele autentice ale pămîntului și trecutului lor, rîvnind să creeze o literatură națională vrednică de popoarele cu tradiții de artă și civilizație.

Victor EFTIMIU

jurnalul unui martor ocular

Despre fericire

Teoretic, toți oamenii vor să fie fericiți. Dar, din păcate, fericirea e mai mult o temă de conversație decît o realitate palpabilă. Și apoi cîte confuzii n-avem în legătură cu noțiunea de fericire... Ce-o fi, la urma urmei, fericirea? La această întrebare nici măcar filozofii nu s-au grăbit să răspundă, ei au de dezlegat probleme mai importante. La această întrebare trebuie să-și răspundă fiecare.

Este indiscutabil că noi confundăm fericirea cu plăcerea — pentru mulți oameni, fericirea și plăcerea ar fi cam același lucru. Dar și aici aduc în discuție experiența mea, evident limitată — nu cred că fericirea e tot una cu o dorință împlinită. Am vrut să cuceresc o femeie și am cucerit-o. Am vrut să scriu o carte, și am scris-o. Am vrut să-mi cumpăr automobil și l-am cumpărat. Eu cred că fericirea e starea în care omul e lipsit de orice dorință, el e fericit că există, pur și simplu, fără ca bucuria lui să depindă de nu știu ce călătorie și de nu știu ce separare de sentimente. Experiența populară vine în sprijinul acestei afirmații. Nu spun oamenii că „eram atît de fericit încît aș fi putut să mor"? Asta nu trebuie tradus ca o dorință de moarte — dorința de moarte e la fel de meschină ca oricare altă dorință. Aceste cuvinte vor să exprime o stare de totală împăcare cu viața, de extraordinară bucurie e existenței, și, în această stare, cine a trăit-o știe că moartea nu mai este un coșmar. În stările de adîncă și reală fericire, dispare gustul pentru conversație; fericirea se exprimă prin tăcere. Afirmația nu trebuie luată ca o figură de stil — doamne ferește. Înțeleg prin tăcere o extraordinară intensitate, o înțelegere extraordinar de vie — și, în asemenea împrejurare, cuvintele nu mai sînt necesare. Am avut o asemenea stare de fericire, dar ele nu s-au datorat niciodată unor succese profesionale sau sentimentale. A confunda succesul cu fericirea, asta chiar că e o nerozie. Am văzut oameni încărcați de succese în toate direcțiile, dar asta nu-i împiedică să fie neliniștiți, acriți, agitați și — în fond — foarte nefericiți.

Surprinderea mea a fost mare cînd am observat că mulți oameni nici măcar nu vor să fie fericiți — ei nu caută fericirea ci o stare de certitudine, ei vor să se știe la adăpost — să se asigure împotriva tuturor intemperiilor viitoare. De dragul acestei certitudini — incertă ca orice certitudine —, își sacrifică fără șovăire tot ce este omenesc în ei. Nevoia de siguranță e mai adîncă decît nevoia de fericire. E uimitor să observi că mulți oameni n-au aspirații umane de fericire — ci doar o dorință aprigă de confort material și sentimental. A trăi cu inteligență mi se pare mai important decît toate Mercedesurile din lume. Dar cînd pentru mulți oameni inteligența e o realitate abstractă — o înșiruire de fraze strălucite dar goale, o demonstrație de erudiție —, sigur că Mercedesul pare ceva îngrozitor de concret și viu. Cine știe că inteligența este însăși viața, știe și valoarea exactă a tuturor lucrurilor.

Am văzut foarte puțini indivizi care să rîvnească a fi fericiți într-un mod simplu și ușor, care să dorească să se elibereze de spaime și prejudecăți, de dorințe neghioabe, de relații meschine; am văzut însă și foarte mulți oameni care confundă fericirea cu un vast program de îmburghezire materială.

Sigur, e trist că mulți dintre noi sînt nefericiți. Dar și mai trist e că mulți dintre noi nici nu vor să fie fericiți.

Teodor MAZILU

Cortona

Da, soarele e pretutindeni...
LANGENDONCK

Acolo unde hotarele se despart, se odihnește vîntul mîngîiat de ierburile depărtărilor. Sub zidurile arse, miriștea fumegă ca o candelă. Un țipăt rar de pasăre alunecă pe acoperișul cerului, fugărindu-și ecourile.

Legenda doarme sub lespezi de timp. În aerul rar, printre umbre, se aud pașii de șoapte ai Margheritei. Iese din poveste și se întoarce în orașul de piatră. Drumul ei calcă urmele patimii.

Un sunet aspru de orgă plutește peste foșnetul pinilor. Departe, la poalele cerului, un ciob de oglindă ia foc. În apele lacului Trasimeno se stinge ultima rază a soarelui înaintea Carului Mare.

Mihu VULCĂNESCU

MATIANA-LIGIA POPESCU

Printre privelişti

Cum cintă noaptea oglinzile fîntînii
în care, rînd pe rînd, se duce-un rînd de case,
la streşinile oarbe scot paiele un vuiet,
de noi bolnavi sînt toamnele frumoase...

Roua din văi doar ne deschide pleoapa
şi-o umbră ne alunecă prin sînge,
unde se joacă rîşca pe argint
şi ochiul girlele de raiuri le atinge.

Din tot ce vrem puţin ni se-mprumută,
Doar griu-i moale şi iernile ursuze
Iar de venim curaţi printre privelişti
de disperare intrăm în buburuze...

Motiv pentru linişte nouă

Nici girlele nu tac în matca lor,
prin pietre joacă-n circ copilăria
şi punţile cu lemnul greu de plută
pleacă pe urme, unde zăcu anamaria.

Mai stau aici pînă se-neacă malul
şi regii trec oglinzile în jos
printre pămînturi bărbaţii trimit veşti
şi-ntre opaluri trec primejdios...

O, de-ai şti cum se moare ţipind,
cum pocneşte aerul sub ţărînă arsă,
doamne, ai uita de tine şi de toate
şi-ai aduce o zăpadă frumoasă.

DUMITRU STANCU

Doamna

Îţi omori amanţii toamnă,
Printre pleoapele de doamnă,
Se strecoară vîntul putred.
Dincolo, de coapsă-ţi sună,
Zeul mic de mătrăgună.
Şi cînd plouă şi disperă toamna,
Eşti ca o himeră.

Îţi omori amanţii doamnă,
Cu un nud tîrziu de toamnă.

GEORGE-VIRGIL STOENESCU

În repetare

Aş vrea să mor încoronat pe lespezi
Cu şerpii lini pe frunte închegaţi
Cu marmorele toate de-mpărăţi
Aş vrea să mor încoronat pe lespezi

Pumnalelor în vîntre uneltiri
Răsele pătrunse pînă-n vorbe
Ah, dulcele nemernic dulce orb e
Pumnalelor în vîntre uneltiri.

Pe răzvrătiri de miezuri alintate
Mă duce nemuritea pas cu pas
O apă verde cruce a rămas
Pe răzvrătiri de miezuri alintate.

În ipoteză moartea s-a jucat
Cu faţa-n sus pătrunsă de uimire
La dulcele nemernic pe tîngire
În ipoteză moartea s-a jucat.

Testament de copac

În axiome ne obligă dorul.
Să mergem drepţi printre copacii goi
Cînd timpul creşte dublu în faţă şi-napoi
În axiome ne obligă dorul.

Ne-împlinim în margini repetat
Un ochi ne rîde altul plînge iar
Adăpostim o mare în ruperea de var
Ne împlinim în margini repetat.

Alegem doar o moarte mai vie de minuni
O lacrimă de îngeri din patima de stea
Îmi gîlgîie o umbră sub frunte cînd mă bea
Alegem doar o moarte mai vie de minuni.

Balanţă de peşti

În susul rîului e un peşte blond
Care poartă privirea spre mine,
Eu îi curg în urmă vagabond
În ochiul lui plin de suspine.

Din jos vine altul mort şi amar
Sterp de ninsoarea plînsă la prunduri
Zile trecute în orb calendar
Îl ţin rămăşag în străfunduri.

Cîntec de moară

Apa pleoapei neîncetat
Mă răstiră, mă întoarce
Unde umbli împărat
Pe la porţile proroace?

Te-ai jucat neabătut
Într-un punct uimit de zar
Am crezut şi n-am putut
Mîinile să le răsar.

Pe ciorchinii lunii goi
Vine malul să mă ia
Umple noaptea un strigoi
Adormire de nuia.

Mîngîiat şi liniştit
S-a-mpărţit încet, încet
Cu măsura unui rît
Învăţat de un poet...

La unu şi jumătate după miezul nopţii, Hangiul ieşi cu nevasta şi merseră pe marginea şoselei pînă intrară în defileu, apoi în tunelul de piatră. Acolo se ascunseră într-o firidă care răspundea deasupra mării. Marea era calmă, argintată de lună; abia se auzea murmurul valurilor. Hangiţa zise:

— Aş vrea să se termine odată cu neliniştea şi cu teama. Să ducem şi noi o viaţă ca oamenii.

— Asta nu se poate! răspunse Hangiul.

— Să mergem într-o vară în insulele greceşti, sau în Bermude, să stăm la soare, să mîncăm ananas şi banane, de-a dreptul din pom

— Te paşte o primejdie! observă bărbatul. Ai început să ai gusturi ca toţi oamenii.

— Şi de ce nu le-aş avea?

Odată cu aceste cuvinte, peretele firidei se lumină; erau farurile cisternei, o dihanie de două vagoane, pe opt osii. Mergea aproape la pas, prin tunelul sinuos nu s-ar fi putut altfel. Era foarte uşor să te arunci pe scară şi să pui mîna pe clanţă. Nu se vedeau alte vehicule, nici o escortă.

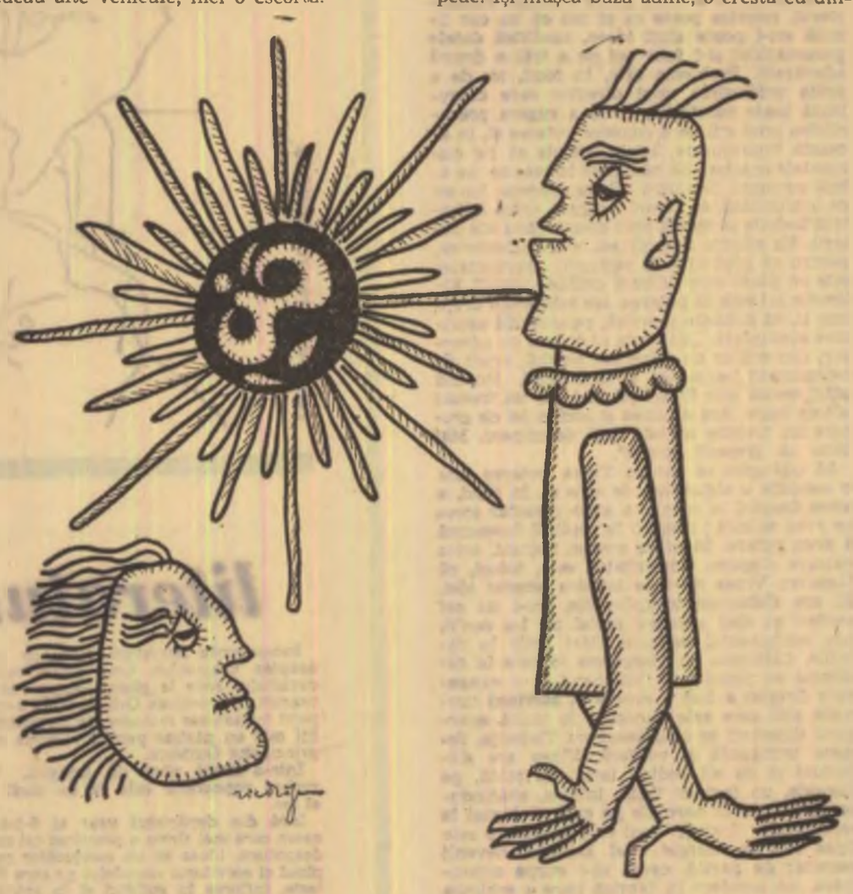

Desen de IOAN VICTOR DRAGAN

— De ce n-are pază? întrebă femeia.

— Fiindcă-i blindată. Nimeni nu poate s-o atace.

Hangiul scoase pistolul mitralieră de sub haină, îi dădu piedica la o parte. Cisterna trecu prin faţă, numai la un metru distanţă; la volan era un băiat roşcovan, cu părul căzut în ochi, cu o salopetă galbenă. Conducea atent, cu ochii în patru, dar cînta voios, atît de tare că se auzea prin parbrizul incasabil şi prin pereţii blindaţi. Avură timp să-l vadă ca într-un film încetinit, îi descifrară pînă şi monograma de pe buzunarul sting, aşezat deasupra inimii. Asemenea monograme la şoferii de noapte înseamnă o imprudenţă, dar nimeni nu se învaţă minte, şi mulţi continuă să fie împuşcaţi drept în inimă. Pe bancheta din dreapta lui erau un acordeon şi o trompetă, pe tabloul de bord, prins cu un ineluş alb, o vază mică şi în ea un trandafir galben, ca salopeta; alături, fotografia unei fete în trening. Pe podea, alunecînd dintr-o parte în alta, o minge de fotbal.

Cisterna trecu făcînd să duduie tunelul şi să vibreze piatra. Hangiul îşi băgă pistolul-mitralieră sub haină. Farurile se îndepărtaseră, se făcu întuneric.

— Vezi marea jos?

Hangiţa începu să tremure.

— De ce m-ai adus aici?

— Ca să-ţi spun o poveste.

Îi spuse povestea şi ea ascultă îngrozită. El încheie astfel:

— Dar nu pot trăi fără tine!

Era povestea primei lui dispariţii.

În vremea aceea trăia în altă parte, într-o ţară de la Marea Nordului. Era însurat cu o dansatoare de music-hall, pe care venea s-o admire chiar un prinţ de coroană, trecea frontiera de două ori pe săptămînă, incognito, se înţelege. Într-un an nu se alesese nici măcar cu un zîmbet. Într-o zi Hangiul, care nu era decît crupier la ruletă, o urcă în dirijabil, la Hamburg. Dirijabilul arse în timp ce ateriza în America. Înaintea plecării îi spusese:

— Nu pot să trăiesc fără tine.

Hangiţa tremura tot mai tare; nu se mai auzea motorul cisternei, nu se mai vedeau farurile.

— Ce-ţi făcuse? întrebă, străduindu-se din greu să pară nepăsătoare.

— A uitat să mă dezgroape.

La data aceea Hangiul trebuia negreşit să dispară fără urme şi pentru totdeauna. Îşi luase chiar şi bilete de vapor, bineînţeles pe alt nume. Cu două zile înaintea plecării dansatoarea îi anunţă moartea la primărie şi-i publică fair-partul în ziare. Murise subit, abia întors acasă, noaptea, după ce se închisese cazinoul. Nu era nimic suspect; îl înmormîntară.

Pentru un om viu, o asemenea încercare e mai grea decît moartea adevărată. Auzea cîntările preoţilor, orga, copiii din cor, murmurul mulţimii, simţea mersul cu dricul, recunoştea drumul la cimitir, număra cotiturile. Pe urmă îl coborîră, îl năpădi mirosul florilor, rece şi umed. Puseră capacul sicriului, îl lăsară jos cu frînghiile, începură să cadă bulgării. Cînd sunetele se stinseră, înăbuşite, unul cîte unul, se lăsă liniştea din partea cealaltă a lumii; pentru un om viu, liniştea aceasta este cel mai îngrozitor dintre chinuri. Hangiul începu să numere. Înţepenise, n-avea voie să mişte nici cît îi îngăduia sicriul, ar fi simţit lipsa aerului, respira încet, prelung, cu economie. Îl înmormîntase la cinci după amiază, avea şapte ore pînă la miezul nopţii, cînd trebuia să-l scoată la lumină; să numere va să zică de şapte ori trei mii şase sute douăzeci şi cinci de mii; poţi să înnebuneşti oricît ai avea firea de tare. Scăparea este să alungi orice gînd, să numeri în neştire. Cînd îşi reveni prima oară, numărase pînă la cincizeci de mii două sute una. I se zbîrli părul şi-i îngheţă pielea: trecuse miezul nopţii, acum afară era ziuă de-a binelea. Cînd ajunsese la şaptezeci de mii, ştiu că e vremea prînzului. Şi deodată îl cuprinse foamea, foamea morţilor, feroce şi neiertătoare; nu-i era frig, nu-i era frică, nu simţea înţepeneala oaselor, nici lipsa aerului, ci numai nevoia să mănînce, mult şi repede. Îşi muşcă buza adînc, o crestă cu dinţii şi supse sîngele; se linişti o vreme, simţi un pic de pace şi de căldură şi îl cuprinse toropeala. Mai tîrziu se dezmetici, îşi dădu seama, cu groază, că pierduse şirul cifrelor, nu mai numărase, nu ştia cît timp putuse să treacă. Şi tot nu-i era frică, avea numai furnicături de furie, ştia că e pierdut, nu-i păsa de moarte, nici de chinuri; suferinţa lui, nemiloasă, neiertătoare era gîndul că niciodată nu mai putea să se răzbune. Acum, fiindcă se ştia fără scăpare, ar fi putut să-şi înghită limba, să-şi astupe beregata şi să se înăbuşe; ar fi fost o izbăvire. Dar fierbea în el atîta ură, că n-o putea duce pe lumea cealaltă, ci trebuia s-o păstreze şi s-o hrănească atît timp cît o parte a fiinţei lui rămînea vie.

Timpul nemai existînd nici măcar ca noţiune, nu ştia dacă era înmormîntat de o zi, de nouă sau de o lună, cînd auzi cazmaua şi simţi că ţărîna se vălureşte deasupra sicriului. Îl cuprinse leşinul, în ultima clipă de aşteptare, la capătul ultimei fărîmiţe de putere, cînd începură să scîrţîie cuiele.

Nu zăcu mult astfel, cîteva clipe numai, nu apucaseră să-l scoată la lumină, se vedea sus un dreptunghi de cer nocturn, de un metru lat, de doi metri lungime. O mînă butucănoasă îi pipăia degetele, cu grabă şi cu nedumerire. Un glas gros, răguşit, slobozi o înjurătură; pe fundul gropii se răspîndi mirosul de băutură. Deşluşi deasupra, bălăbănindu-se în dreptunghiul de cer, un cap bărbos, neţesălat, încîlcit. N-avu putere să se ridice. Aşa cum stătea nemişcat pe spate, îl întrebă cu glasul stins:

— Cine eşti? Ce cauţi aici?

Bărbosul nu se sperie să audă mortul vorbind. Înjură cumplit.

— Cînd ţi-a luat inelele, că n-ai niciunul şi-am numărat cinci!?

Îşi mişcă degetele, nedumerit; într-adevăr, nu mai avea inelele, şi le avusese la cimitir.

— Gaşperiţa, ţi le-a şterpelit, cînd şi-a luat rămas bun. Ia de ici o gură de rachiu! Şi dacă nu eşti mort, hai sus!

La sfîrşitul poveştii, Hangiţa întrebă, cu un nod în gît:

— Şi ea, ce-a făcut cînd te-a văzut?

— Dormea; am trezit-o din somn. „Cît e ceasul?" a întrebat. Altceva n-a mai spus.

— Nu te-a rugat s-o ierţi? Nu ţi-a căzut în genunchi?

— Nu! Şi-a pierdut şi graiul, şi minţile. Norocul ei că dirijabilul a luat foc şi a pierit. Au pierit treizeci şi şase de oameni; s-au făcut scrum.

— Nu crezi că erau prea mulţi?

— N-am stat să-i număr. Numărasem destul. Hai acasă că s-a făcut frig!

— De ce-am mai venit aici, dacă ai lăsat cisterna să treacă?

— M-am gîndit că aşa poate ai să-ţi aduci aminte unde-i litrul care lipseşte.

★

Numărul privitorilor se ridica la o sută de mii de oameni, după relatările ziarelor. Veniseră din multe părţi ale lumii, cu săptămîni înainte, ca să ocupe loc pe al doilea promontoriu, de unde se vedea rampa de lansare. Era prima încercare de a se trimite oameni vii în jurul lunii. Dacă experienţa se sfîrşea cu bine, în cîţiva ani putea să urmeze debarcarea. Însă se făceau presupuneri sumbre, nimeni nu credea că, dincolo de teoriile demonstrate, faptul va fi posibil şi în realitate, realitatea fiind ternă şi neelastică, provenind din emanaţia materiei, nu din calcule. E drept că foarte puţini îşi

RADU TUDORAN

cele

exprimau pesimismul; cu preţul unei catastrofe, lumea era dornică să asiste la spectacol şi nu voia să descurajeze viitoarele victime.

La data aceea senzaţionalul se uzase. Pe cine ar mai fi uimit zborul avionului pe spate şi căderea liberă a paraşutistului, de la zece mii de metri, dacă paraşuta se deschidea matematic iar avionul se răsucea în poziţie normală şi ateriza pe roate? De mult un om îşi dăduse drumul în cascada Niagara, într-un butoi de cauciuc: foarte puţină lume venise să vadă. Ar fi fost altfel dacă omul se arunca în prăpastia de apă în costum de baie şi cu mîinile legate.

Reprezentaţia cu cele două trenuri lansate unul spre celălalt, pe o linie dreaptă, la cîmpie, nu mai atrăgea spectatori; tribunele rămîneau goale, şi organizatorii nu-şi scoteau nici măcar costul cărbunilor. Şi totuşi ciocnirea rămînea un spectacol care putea încă să cutremure asistenţa şi s-o îngrozească. Se ajunsese la viteze neatinse de trenurile obişnuite: o sută cincizeci, o sută şaptezeci de kilometri pe oră. Cînd două mase de oţel, de zeci de mii de tone se întîlneau cu de două ori această viteză, materia nu sfîrşea în deformări monstruoase, ci ajungea pînă la dezagregare; praful şi pulberea se alegea din locomotive şi din vagoane. Dar dura atît de puţin, că nu merita să te deplasezi într-o cîmpie bătută de soare, şi să mai dai şi bani pe deasupra.

Un timp avură succes avioanele explodate în aer, după ce pilotul se salva cu paraşuta. Spectatorii urmăreau prăbuşirea, cu speranţa ca măcar o parte din epava incendiată să cadă pe acoperişul unei case, sau în mijlocul unei cirede cuprinse de groază, sau măcar într-un lan care să se aprindă. Succesul s-ar mai fi menţinut o vreme, dacă pilotul ar fi convenit să cadă odată cu avionul.

Alt timp stîrniră interes bătăliile navale. În mijlocul unei rade bine expuse privirilor, ca să încapă cît mai mult public, se ancora o escadră de cuirasate gigantice, cinci, şase, uneori zece şi chiar mai multe nave de optzeci de mii de tone, toate cu pavilioanele în vînt, ca la paradă. La primele spectacole, mulţimea era uriaşă; s-au numărat, odată, pînă la două milioane de oameni, ca la ultimul, să nu mai vină decît vreo mie, deşi erau puse în joc cantităţi imense de oţel şi forţe care ar fi trebuit să cutremure lumea.

La ora hotărîtă se declanşa atacul, din toate direcţiile şi pe toate căile. Bateriile de coastă, aflate departe în spatele mulţimii, făceau să vibreze pămîntul în vreme ce proiectilele, trecînd pe deasupra capetelor, sfîşiau aerul cu o brutalitate înfricoşătoare. De la orizont răspundeau gurile de foc ale unei flote întinse de la o zare la alta, şi printre norii de pulbere se vedeau înaintînd etravele distrugătoarelor, una lîngă alta, invincibile şi necruţătoare. Cetăţi zburătoare zgîlţîiau cerul cu miile lor de motoare, şi, ajunse în mijlocul radei îşi descărcau povara; bombele curgeau şiroaie, cum curge pietrişul din basculante. Alte avioane, mai iuţi şi mai şirete, veneau pe urma lor, şi atacau în picaj, repezindu-se în jos ca ereţii. Pe apa răvăşită de atîtea elici şi atîta detunătură, îşi încrucişau siajul torpilele, ţesînd parcă rada cu urzeală şi bătătură. La fund navigau submarine, gata să iasă la suprafaţă şi să atace cu tunurile. Vedete rapide, încărcate cu dinamită, săreau din val în val (teleghidate, spre dezamăgirea mulţimii) şi cînd îşi atingeau obiectivul aruncau oţelul în aer, ca pe surcele.

Ţinta întregii deslănţuiri astfel descrise, era escadra aflată la ancoră. Lupta se dădea între metale, nu între oameni, dar spunea multe şi putea să te îngrozească.

După ce din vasele condamnate nu mai rămînea niciunul, cînd escadrele aeriene şi cele navale se regrupau în linişte, cînd se risipea fumul bătăliei, faţa mării era argintie; peştii ucişi de explozii pluteau cu burta în sus, şi, să nu fi fost morţi, ar fi exprimat multă nedumerire. Atîta peşte ar fi îndestulat, măcar o zi, măcar jumătate din omenire. Valurile îi aruncau la ţărm, unde alcătuiau şiruri de dune în putrezire. Duhoarea lui stăruia în aer cu lunile şi ar fi putut să otrăvească răsuflarea altei jumătăţi din omenire.

Cînd bătăliile navale nu mai atraseră lumea, un om vesti că va trece cu motocicleta peste un canion adînc de cinci sute de metri, şi lat de o sută nouă. Nu mai putea fi un salt, ci un zbor, cu toate că motocicleta nu avea aripi.

Fiind convinşi că au să asiste la o sinucidere, oamenii veniră în număr care amintea vremurile bune. Era pe un cîmp plin de ciulini cenuşii, unde nu crescuseră niciodată grîne. Canionul, făcut parcă de un satîr kilometric, tăia locul în două; nefiind ţinuturi mănoase, neexistînd de o parte nimic care să atragă pe cineva din partea cealaltă, nici pădure, nici apă, nu-i trecuse nimeni pînă în ziua aceea. Ţara de dincolo nici nu exista pe hartă.

Motocicleta fu coborîtă dintr-un camion adus sub pază. Construcţia ei era un secret, n-o văzuse nimeni în afară de mecanici, toţi oameni de încredere şi legaţi prin jurămînt să nu trădeze. Dar n-avea nimic să intrige ochiul cunoscătorului, decît că era ceva mai lungă şi atîrna cu vreo cincizeci de kilograme mai mult decît cele mai mari motociclete de pe şosele. Secretul stătea în puterea motorului, un rotativ cu patru camere de explozie care, în chip uimitor, deşi nu depăşea dimensiunile unui aspirator de praf şi nu cîntărea mai mult decît o maşină de cusut, dădea şase sute de cai putere, la cincisprezece mii de turaţii pe minut. Raportul între greutatea motocicletei şi puterea motorului fiind astfel de numai trei sute de grame pe cal, se înţelege că bizarul vehicul putea atinge viteza unui proiectil.

Uimirea cea mai mare o stîrni omul; veni cu elicopterul, în pantaloni scurţi şi într-o bluziţă fără mîneci; în cap avea şapcă de jocheu, iar în picioare, pantofi de tenis. Nici tu cască, nici tu genunchere, nici tu pieptar de burete — nici o protecţie! Iar ca să pună capac la toate, ter[illegible]arul era o znamenie, o stîrpitură, să-l i[illegible] de ceafă, ca pe un pisoi şi să-l pui de ici colo. Nici nu vorbea limpede, spuneau cei care apucaseră să-l vadă de aproape, se bîlbîia, se opintea un minut pînă să scoată un cuvînt neînţeles de nimeni.

Motocicleta abia o ţineau doi oameni, să nu se răstoarne. Ce putea face cu ea stîrpitura? Lumea începuse să murmure, unii cereau banii înapoi, cîţiva huiduiră, dar omuleţul se urcă în şa, se întinse ca un burlan să ajungă ghidonul şi dădu drumul motorului. Lumea încremeni cu mîna la gură. Omul şi motocicleta se făcuseră una, şi cînd porniră, pămîntul se încreţi sub roata din urmă, de parcă era unt topit sau smîntînă. Cînd fu deasupra prăpastiei, znamenia luă mîinile de pe ghidon şi începu să trimeată bezele mulţimii, pe urmă se răsuci în şa şi merse cu spatele înainte, făcînd semne de veselie.

Pînă în locul unde roţile atinseră pămîntul, rămăsese spaţiu pentru încă trei canioane.

Acrobatul şi maşina lui năzdrăvană fură aduşi înapoi cu elicopterul.

La exhibiţiile următoare echipajul ajunse tot mai departe, doi kilometri, patru, pînă ce într-o zi se pierdu în zare şi nu se mai întoarse. Oamenii aşteptară cîteva ceasuri să vină elicopterul plecat în recunoaştere. Sperau să vadă motocicleta făcută zob şi pe motociclist cu oasele fărîmate...

Nu mai era nimeni la faţa locului, o săptămînă mai tîrziu, cînd omul sosi, din partea cealaltă şi ateriză la un pas de prăpastie. Nu se aşteptase nici el la această ispravă: făcuse ocolul pămîntului pe nepusă masă. Motocicleta însă nu avea frîne, nefiind concepută pentru circulaţia pe stradă, şi se prăbuşi în prăpastie. După ce corbii încetară să se rotească pe sus, sosiră şi oamenii, intrigaţi tardiv de afluenţa lor în-

ELENA GRONOV

Cîntarea cîntărilor

— Nu sînt mai frumoasă
Decît corturile Chedarului
Sau covoarele lui Solomon
Nu sînt mai îmbătătoare
Decît viile din En-Ghedi.
Eu sînt doar singurul,
Ultimul grăunte de statornicie.
Ia-mă şi mă seamănă în ogorul tău —
îţi spuneam.

Dar tu, nepăsător,
Din dansul roşu
Al macilor amăgitori
Nu te opreai.

FLORICA BAŢU

Şapte capul de bălaur

A bălaur dinspre zi
Cine oare mă rosti?
Cine oare mă întoarse
a bălaur dinspre oase?
Pentru soare, pentru oare,
timpu-mi smulse căprioare;
Iraţii cine mi-a ucis
vameş rugilor de vis?

Dor argilă-n mine-am tors
solzilor în frig întors;
cine m-a chemat a nor
pentru rugă de izvor?

Şi mă blăstămă pridvoare
pentru ghimpele de oare ...
trupu nu-mi mai e a fi.
Cine-mi rugă înspre zi?

TEODOR ANASTASIU

Anfiladă

Stai, nu te apropia
de inima flămîndului
cînd ochii deştată
lăstărişul stelelor.
Este la ora gestului,
la ora cugetului,
transfigurat sugar;
s-ar putea atunci
să se frîngă între
slobod şi viu,
lîngă anfilada de umbre
proiectată de noapte-n zori
Timpul începe să destrame,
privegherile topesc în urechi
minereul realităţii.
Atunci apropiete uşor
şi sărută-adolescentul
cu o lacrimă.
pentru copilăria
răstignită-n gesturi

ION TUDOR

Schimbare de haină

A-mbătrînit copacu-n frunze
Punîndu-şi pe umeri culori,
Şi deschizînd ochii spre soare
Muri fără veste în zori.

Iar haina şi-aruncă departe —
Nu-i ceasul de vară acum
Cînd umbra mare şi deasă
Abate pe-acolo un drum.

Se uită la noi cu mîndrie:
— Eu haina mi-o schimb mai apoi,
La anul voi fi tot acelaşi
Dar ştiu că rămîn fără voi.

trei coline

tr-un loc unde n-aveau ce să caute. Din motociclist găsiră doar oasele, albe și atunci își spuseră că totul fusese o farsă, că zborurile peste camion nu reprezentau decît cazuri de sugestie în masă, că victima întîmplării probabil se prăbușise la prima încercare, pe cînd spectatorii aveau impresia că plutește în aer, zbenguindu-se în șa și făcînd bezele.

Singurii care ar fi putut restabili adevărul ar fi fost Hangiul cu ajutoarele sale; ei organizaseră spectacolul și finanțaseră construcția motocicletei năzdrăvane. Acum se aflau însă în altă parte ; aveau o crescătorie de tauri în Spania și construiau o arenă mondială, pentru cinci milioane de oameni, cu sisteme optice patentate, datorită cărora, cel mai îndepărtat spectator, aflat la doi kilometri și jumătate, să aibă impresia că-i în primul rînd, la cinci metri de taur.

Nu mi-a fost greu să aflu că tot celor trei din asociație se datorau și bătăliile navale. În celelalte spectacole, mai modeste, nu aveau nici un amestec.

★

Secundele se numărau de-a-ndaratelea. Aparatele de radio și televizoarele din toată lumea transmiteau tic-tac-ul ceasului. Cei o sută de mii de oameni cîți încăpeau pe promontoriu erau cu binoclurile la ochi. O vreme masa lor se tălăzui, ca marea ; erau obosiți, așteptau așa din ajun, stătuseră toată noaptea în picioare, foindu-se pe sfertul de metru patrat cît îi revenea fiecăruia. Pe măsură ce se apropia ora, mișcarea mulțimii era tot mai înfrînată, pînă ce, în ultimul minut, toți încremeniră. Să fi căzut ploaie din cer, să fi venit taifunul din inima continentului sau ciclonul de pe mare, n-ar fi clintit pe niciunul. La a treizecea secundă nu mai respira nimeni ; la a zecea se opriră și inimile. Era un chin amplificat prin chinul vecinilor, ridicat la puterea a o sută mia, o moarte prelungită în ea însăși, împotriva biologiei, o moarte confuză, trecută în atemporalitate, dimensionată în toate sensurile, în intensitate și în durată. La secunda zero viața se restabili prin explozie. Inimile se descătușară odată cu izbucnirea flăcării pe promontoriul celălalt. La început fu doar o scinteie, la bază ; ea se propagă în înălțime, atît de lent că fumul și aburii i-o luară înainte și-o învăluiră. Rămase un nor, ca o ciupercă, alungindu-se oblic deasupra zării ; nava cosmică era acolo, în nebuloasa aceea din care parcă aveau să se nască lumi viitoare; populația lor se reducea deocamdată la cinci oameni ; alți doi le urmau, pe altă cale, fără să știe decît un al treilea, iar pe deasupra, și neprevăzuți de ei, Baltazar cu Aurelia. Dac-ar fi spus, era firesc să nu-i creadă nimeni.

★

În acele ultime șaizeci de secunde scurse ca niște picături de metale incandescente, în fundul puțului, dintre coline, într-o celulă sferică, plumburie, Hangiul cu Boiangiul urmăreau pe ecranul unui televizor cît o farfurioară, mișcarea acului care, coborînd la cincizeci, la patruzeci, mergea cadențat către zero. Adăpostit într-o galerie laterală, cu casca la ureche și cu mîna pe pîrghia declanșatorului, Brutarul aștepta ordinul.

Din acest punct pînă la promontoriu erau trei mile, măsurate riguros cu goniometrul cifră egală cu cinci mii cinci sute cincizeci de metri, la care se adăugau șaptezeci și cinci, adîncimea puțului. Ca ultim calcul, Hangiul împărți suma la trei sute șaizeci și cinci ; cifra poate fi ușor recunoscută ca distanța pe care o străbate sunetul într-o secundă. Obținu cincisprezece secunde și două zecimi ; adăugă două secunde pentru cele două momente de inerție, la darea comenzii și la executarea ei. Cînd acul pe care îl urmărea omenirea întreagă mai avea două zecimi pînă la secunda șaptesprezecea înainte de zero, Hangiul porunci, precipitat : foc ! — și își astupă urechile. Boiangiul se ghemuise pe podeaua metalică. În galerie, Brutarul apăsă pe declanșator, apoi căzu pe spate, leșinat de frică.

Astfel, detunătura, deși produsă cu peste un sfert de minut mai devreme, ajunse pe promontorii în secunda zero, suprapusă peste explozia așteptată de atîta lume, și nimeni n-o auzi, deși făcuse să se cutremure pămîntul și să hăuie cerul. De văzut, cine să vadă norul de fum dintre coline, dacă toți ochii erau pironiți în direcția opusă, la adevăratul spectacol ?

★

Mult timp, întîmplarea aceasta neputînd fi explicată, a rămas o presupunere, în care credeam datorită seriozității lui Baltazar, mărturiei lui demne de toată atenția. Înainte de a dezlega întreg misterul, am aflat originea faptelor și am reconstituit scena inițială. Dacă aș fi respectat canoanele, povestirea ar fi trebuit să înceapă chiar din ziua cînd asociații s-au adunat în mica sală de consiliu. Așa însă, puse în ordine clasică, faptele ar fi putut să pară roadele unei închipuiri bine organizate. Îmi propusesem altceva și vreau să rămîn credincios intenției mele, nu de a scrie o carte despre o întîmplare fantastică, ci de a arăta cum am ajuns la fapte. N-am să ascund nici măcar lungile orbecăieli prin întuneric, șovăirile, întoarcerile din drum, îndoielile, decît atunci cînd am să-mi dau seama că pierd creditul cititorului.

★

Cînd începu sfatul, orele pe pămînt arătau astfel :

La Greenwich, Londra, Paris, Madrid, Alger și-n insula Sf. Elena unde muri Napoleon acum cincisprezece decenii, era miezul nopții.

La Stokholm, Viena și Capetown ora unu noaptea.

La Riga, Mo ova, Cairo, Pretoria și Durbau, ora două.

La Bagdad, ora trei, al doilea cîntat al cocoșilor.

La Bombay, cinci din spre ziuă.

La Calcuta șase dimineața, la Pekin opt, la Tokio nouă, la Sidney zece, iar la Welington miezul zilei.

La Ancorage, în Alaska, două după amiaza, la San Francisco patru, șase la New Orleans și-n insulele Galapages.

La New York, Havana și Santiago de Chile șapte seara, la Rio de Janeiro nouă, în insulele Azore zece, unsprezece la Reykjavik, Dakar și Las Palmas.

În mișcările lui, atît de bine dovedite, pămîntul se învîrtea în jurul axei sale și își urma liniștit traiectoria în jurul soarelui.

Deși ziuă, în mica sală de consiliu nu pătrundea nici o lumină din afară ; draperii grele dublau pereții de sticlă, acoperind și soarele, și orașul. Se pare că draperiile nu fuseseră niciodată date la o parte și sticla n-avea alt rost decît să păstreze unitatea fațadei. Lumina din încăpere nu avea nici o sursă precisă, nu se vedea de unde vine, părea că ar fi o fluorescență a aerului ; ea cădea egală în toate direcțiile și ajungea egală în toate ungherele, astfel că nu existau umbre, nici măcar tonuri.

Toți trei purtau ochelari de soare, cu lentilele atît de întunecate, că dincolo de ele putea să se ascundă orice, chiar și o prăpastie. Cel care prezida adunarea și mai tîrziu avea să fie Hangiul, fără alt nume, era la data aceea un om de cincizeci de ani, de statură mijlocie, bine legat la trup și încă foarte suplu, brun, cu trăsăturile bine desenate, cu fruntea neregulată, teșită puțin într-o parte, proeminentă în alta, torturată de cute adîncite și aspre ; avea nas acvilin cum se spune cu exagerare atunci cînd acest element al figurii prezintă o oarecare arcuire ; în cazul lui, desenul depășea denumirea, căci nici un cioc de vultur nu ajunge la această curbă. În mijlocul obrazului livid, nasul congestionat, aproape vînăt și de o duritate metalică, avea o agresivitate mai mare decît a oricărei păsări de pradă. Fizionomia se întregea printr-o gură crispată, cu buzele vinete ca și nasul și care nu dezvelea dantura în nici o ocazie ; o gură circumspectă, disprețuitoare și sceptică. Mai trebuie spus un cuvînt despre bărbie, terminația figurii, de formă trapezoidală, ascuțită pe muchii ca o teslă de dulgherie. În sfîrșit, sprîncenele, sure și stufoase, cădeau pînă în pupile, astfel că și fără ochelari, privirea avea o pavăză și putea să pîndească, neinterceptată de nimeni.

Nimeni nu știa de unde venise omul acesta.

— Mult timp am crezut că e Necuratul, îmi spunea Baltazar, în primele zile ale întîlnirii noastre. Umbla îmbrăcat orășenește și avea ghete în picioare așa că n-aveam cum să-i descopăr copita și coada. Cît despre coarne, dacă te uitai la fruntea lui s-ar fi putut crede prea bine că fuseseră extirpate ; mi se părea că li se văd rădăcinile osoase. L-am pîndit să-l văd odată în picioarele goale, dar nu-și lepăda încălțările decît poate noaptea, dacă nu cumva dormea cu ele în picioare. Într-o zi l-am surprins la scaldă, pe malul mării. Am stat pitit după dune, și l-am văzut despuiat. Are pe trup fel de fel de cicatrice și tatuaje, dar nici urmă de coadă și de copite. Nu poate fi Necuratul. Dar atunci, cine să fie, dacă are puteri neîntîlnite la oameni? M-au pus pe gînduri cicatricele de sub umeri ; puteau fi urmele unor aripi tăiate, și în acest caz, jupînul nostru s-ar trage din Zmeu, că nu e cazul să-l crezi descendentul vreunui arhanghel.

Aurelia întări spusele băiatului :

— E Zmeul, cu siguranță !

Abia începuse să învețe culorile ; lumea pentru ea era cenușie ; pe fondul acesta sumbru și monoton abia se năștea o licărire albastră.

— E foarte posibil ca personajele din basme să trăiască azi printre oameni, mi-am dat părerea, în încheiere. Însă, în acest caz, hangița cine să fie ? E prea tînără, și prea frumoasă, ca s-o iei drept vreo vrăjitoare.

— Eu cred, zise Aurelia, că este o domnită răpită de Zmeu și ținută în robie.

— Dacă-i așa, de ce nu se plînge jandarmilor ?

— Nu poate ; desigur că e legată prin vrajă !

— E Loreley ! spuse deodată Baltazar, cu o fermitate melancolică. Am auzit-o într-o seară cîntînd în ușa hanului.

Pentru a dezlega enigma, eram dator să stabilesc identitatea personajului. În lunga anchetă pe care am întreprins-o, și despre care am mai amintit, am cules multe informații inutile, căci nu puteam ști de la început importanța tuturora. Unele, deși nu se leagă de povestire și nu încap în cuprinsul ei, rămîn interesante prin ele însele și ar putea să formeze subiectul altor narațiuni. Așa bunăoară, am să citez cazul lui Sfarmă-Piatră care posedă, în clipa de față, o mică fabrică de ciment, foarte primitivă, unde lucrează cu mîinile lui, nemecanizat, nespornic, și aproape fără cîștig.

— De ce nu renunți ? l-am întrebat.

Era foarte bătrîn, alb de praf, cu buzele veștede și fără dinți, dar cu brațe de om voinic.

— Nu pot să renunț, mi-a răspuns. E o vocație !

L-am înțeles ; pe vremea basmelor se numea blestem. Vocația e o suferință de care nimeni nu vrea să se lepede.

— Ce faci cu cimentul ? îl vinzi ?

— Cine să-l cumpere, cînd fabrica de alături îl dă pe gratis ? Îl păstrez pentru mine ! E o bucurie — mă înțelegi ?

— Cum să nu !

Mai tîrziu l-am întrebat :

— Aveai un prieten, Strîmbă-Lemne. Mai știi ceva despre el ?

Știa ; mi-a dat adresa. Lucra la o cale ferată transcontinentală, îndrepta traversele strîmbe și erau foarte multe, cîștiga bine, avea o dexteritate neîntîlnită la nimeni, nu se gasea cine să-l concureze.

— Deci tot vocația ! i-am spus, după ce ne-am dat bună ziua Dar o vocație inversată ! Nu mai strîmbi, ci îndrepți lemne !

— Neînțelegerea pornește de la cuvinte, mi-a răspuns el fără ezitare, dovadă că mai dăduse și altcuiva acest răspuns, sau măcar îl gîndise. Strîmbi sau îndrepți, gestul rămîne același, dictat de aceeași pornire lăuntrică. Vocația mea e să **îndoi** lemne, adică să schimb structura moleculară a copacului.

I-am găsit și pe alții, și spun adevărul despre ei, cu riscul de a fi bănuit că nu am imaginație. Gerilă e inventatorul frigiderului cu compresie ; el e primul care a congelat carnea și peștele și a descoperit înghețata.

Ochilă are o industrie optică renumită, cea mai veche din lume ; preocupat paralel și de electronică, el este inventatorul radarului care vede pe ceață și în întuneric.

Păsărilungilă fabrică avioane de vînătoare, dar e pe cale să dea faliment, din lipsa de comenzi ; avioanele lui sînt neînarmate și el refuză să le adapteze tunuri și mitraliere.

Nimic nu m-a surprins făcînd aceste descoperiri, personajele nu puteau să rămînă în urma vremii și, detronați din basm, trebuiau să-și găsească un rost printre oameni. Scufița Roșie s-a măritat cu un inginer silvic și iarna împușcă lupi în pădure. Albă ca Zăpada ține o pensiune, la Insbruck, într-o casă cu turnulețe și cu balcoane. Chirlașii ei sînt șapte domni bătrîiori și atît de mărunți, că lumea ar întoarce capul după ei, pe stradă, dacă nu s-ar ști că lucrează la circ ; au un număr mai degrabă trist decît hazliu, dar oamenii vin să-i vadă ; nu poți tot timpul să rîzi !

Între atîtea personaje cîte am găsit, unul singur n-a putut să se adapteze și a rămas stingher în secolul nostru, Păcală, care a uimit oamenii în secolul lui. A încercat să facă de toate, a fost și explorator polar (a făcut parte din expediția cu dirijabilul care s-a prăbușit) a fost și capelmaistru, și clovn, și alergător ciclist, fără succes, și din ce în ce mai deprimat, pînă ce a ajuns să scrie cărți vesele care te fac să plîngi. E personajul care și-a ignorat totdeauna vocația.

I-am găsit pe hoți, ce să spun, în afară de personajele păcătoase, ceea ce nu înseamnă că au dispărut. Stau ascunse și desigur își păstrează și ele vocația, dovada că pe pămînt se întîmplă atîtea nenorociri.

Am și eu, ca Baltazar, unele bănuieli, în legătură cu Hangiul și asociații lui, dar, în lipsă de dovezi, nu mă pot pronunța. E adevărat că însușirile lui par uneori supranaturale ; ei bine, cu tehnica de azi, te poți aștepta la orice !

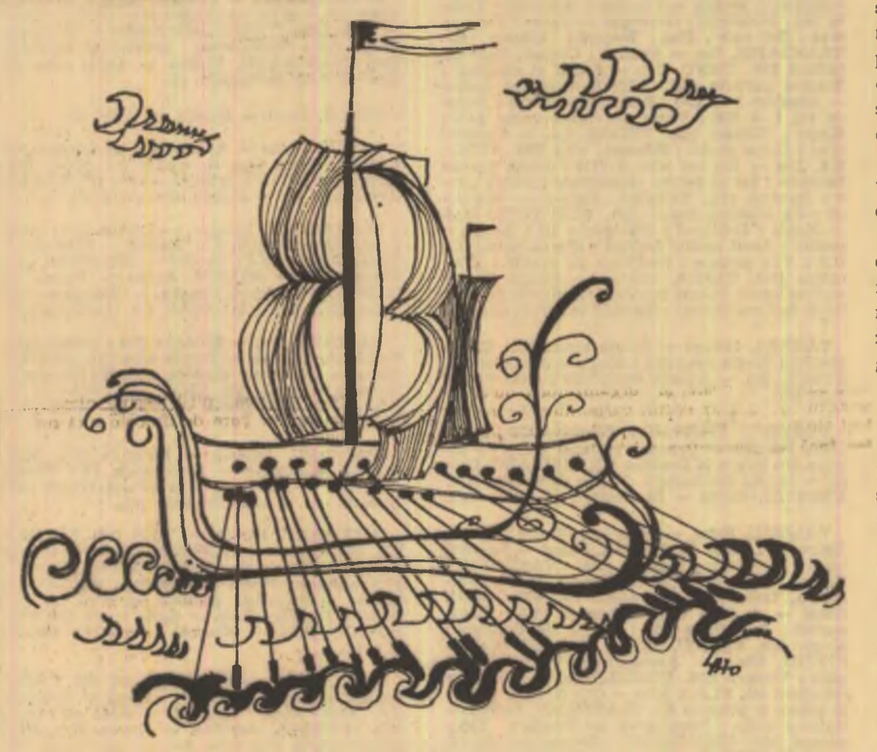

Desen de LUCA ADRIANA

Desen de IOAN VICTOR DRAGAN

Desen de SIMONA LUMINIȚA POP

GHEORGHE ISTRATE

Lumină

O mare lumină mi-adoarme fața
ca pe un copil absorbit
purităților sale.

Trupul umil e sclavul el
ingenunchiat sub păsările nevinovăției,
mișcînd cuvinte-n care
obrazul mi se lasă.

Asnoapte un înger mirat
mi-a pășit pe fereastră cerșindu-mi
iarba moale a ochilor.

Sărutul lui cu batjocură
mi-a bătătorit fața
înghețată.

Deasupra mea încă și încă se mai aude
ridicîndu-se
templul nevăzut al Moirei...

Luntre cu prunci

Curge prin mijlocul lumii o luntre
cu prunci bătrîni, părăsiți.
O falsă lumină-i acoperă
cu o paloare umedă.
Zbatere nu-i de vîslă — ci stingerea
secolelor îi aruncă
în altă stingere.

M-alătur lor și îi privesc.
Nici-o fierbere nu-mi umple lacrima
ce-mi dezvelește chipul.

Văd doar o luntre cu prunci
alunecînd spre gurile Florei —
și-această priveliște
mi-mbătrînește încet în priviri...

ION LOTREANU

Ci razele sînt ancore subtile

E bine să alergi spre malul apei
Și să-ți încurci privirile în tire
De borangic sau poate de pălanjen...
Ci razele sînt ancore subtile
În slujba unor boabe amorsate :
Un pas. Și-n goluri albe de explozii
Se-naltă mici fîntîni în spic cu spumă ;
E tot ce poate face firul ierbii
Urzind un pact oriental cu zeii :
Aruncă-n clorofilă cu trofee !
Deci vă previn, frumoase balerine —
Cînd treceți prin ovalul nopții mele,
Să nu uitați : există-n lume fluturi
Și duc pe aripi praturi siderale...
O, e păcat să vezi o libeluță
Cu aripa din stînga perforată
Ca un bilet de tren. Și însuși zborul
Va fi și el o tristă rătăcire
Sub bolți sau pur și simplu prin acvarii.

Cenușa cea mai pură e zăpada

Imperiu al mincinului este umbra —
Aluzie cu frig la cimitire.
Pălanjeni ce lucrează pe cadrane,
Legați cu jurămînt de minutare,
Iau ziua lecții sumbre de la păsări
Iar noaptea par să deseneze cercuri.
Natura-și scutură din păr polenul
Peste meduze, fără să-nțeleagă
Cum se îndoaie pînzele sub fluturi ;
Doar umbra odihnită peste ape
Refuză tot ce-i poruncește valul !
În rest, festinul nostru se consumă
Extatic între scaune și mese...
Cenușa cea mai pură e zăpada,
Și ea o umbră ritmic distilată
Prin ochi senini, transfigurați, de îngeri.

RADU-ANTON ROMAN

Verii de-a lungul

cu cît mă apropii de tine și de mine
se face gol ca-n inimă la scoici
dar nu putem fi o rană pură pe cer
dacă nu ne vom atinge
aidoma copacului
care se poate desprinde de
rouă (pleoapele lui jilave pogorîte peste
iarbă) cînd în carnea lui se usucă flori nu
putem
nici să plîngem mai adînc
verii de a lungul ei
e lacrima dintr-o stea de sare mai gravă și
mai albă în răsuflarea nopții

încet vom veni doar pînă aproape de noi
atît de aproape
încît ne vom repeta lent gesturile
cu care am crezut că trăim
(dacă mă repet prea bine voi putea muri
puțin)
ca un cîntec care se stinge departe
ca o tristețe blîndă subțire ca marginea
moale
dintre cuvînt și iubire pînă cînd
și ea va dispare rar rostită rar
(în moară îndurerate pietrele visează aspri
sori
de atîta cîntec cît au mistuit)

Sumarul revistei **Luceafărul** pe anul 1970

Poezie

ALBOIU George, — Plîngerea luptătorului ; Turnire ; Afară numai pentru tine ninge ; O așteptare mare ; E muezinul (4) ; Marea eroare ; Zborul numai al meu ; Să construim corăbii ; Numai de muntele ; Laokoon fericit ; Nu era a lui (11) ; Cîntare și iarăși cîntare ; Dacă o mînă ; Fără margini era ; Homo sum (17) ; Cel senin ; Hamlet obosind ; Cînd înlăuntru focul se duce ; Înserare neadormită ; Lîngă ochiul Himerei (23) ; Fericitul ; Zamolxia (25) ; E rătăcit elixirul ; Înger căzînd ; Palidul edict... ; Om : În căutarea lacrimei ; Imn (36) ; Durerile facerii ; Atunci o mare rușine ; Cîntecul Babilonului (45). ALEXANDRU, Ion — Imnuri de primăvară (Extaz ; Iubire) (19). ALEXANDRU, Ovidiu — Sintaya ; Garoafă albastră (48). ANASTASIU, Teodor — Acvariu (7) ; M-a sărutat ; Vis rotund (14) ; Minereu ; Hieratic ; Pavăză (41). ANDREI, Ion — Țărmul... ; De ce... ; Apa ochiului (9) ; Cîntece de logodnă (40). ANDREIȚĂ, Ion — Orație ; Fir cu plumb (20). ANDRONACHE, Vasile — Clopot fără somn (51). ANTONIE, Doina — Secțiune într-un arbore ; Spre mine (15). ARBORE, Grigore — Printre însorite păduri ; Curriculum ; Iarnă lacustră ; Solitudine ; Absență ; Martie (13) ; Acelui nenăscut ; Cînd ostenește culoarea ; Într-o noapte ; În sanctuarul acelui cor (25) ; Pe gurile fîntînilor țîșnește ziua ; Pretutindeni această muzică ; Binevenită pustie ; Halucinant e corul ; Ținut (45). ARMEANU, Valeriu — De din sus ; Zic albastru (20) ; Curțile pustiei ; Cîți de-ai mei ? (51). ASTALOȘ, Gheorghe — Elegia ce triști sînt ochii : Nuntă de pescari (26). ATOMII, C. — Ceramică (9). AVRAMESCU, Lucian — Cal de ambră ; Agonie ; Joc de floare (44).

BABU, Ovidia — Creșteri ; Expiere ; De odihnă (8) ; Punct ; Somnolență (43). BAIAS, Ion — Nașterea ta ; La o mănăstire ; Cît cer ; Ținut și lege ; Rugă ; O răsărire (7) ; Mirare (31). BALCAN, Constantin — Pentru arginți ; Adică nesunet (18). BANTAS, Ioana — Ceremonia conștiinței ; Lonely Chamber ; Un vultur ; E tîrziu ; Îndelungata lipsă ; Mai bine I—II (11) ; Cel cununat ; Un semn de apă (25) ; Cînd te întorci din soare ; Descîntec pe cer ; Nepregătit precum o piatră ; Această față (36) ; Cel din urmă ; Un rău cîntar ; Din timp în timp (43). BARBU, Ion — Echivalențe franceze la poeziile : Banchizele ; Păunul ; Din ceas, dedus ; Selim ; Timbru ; Riga Crypto și lapona Enigel (12). BARCANI, Romulus — Sferă deformată ; A nu avea curajul (4). BAȚU, Viorica — Deschideri de pom ; Dor ; Omul negru (40). BĂLĂȘOIU, Horia — Cîntec pentru Anca (47). BERCA, Eugen — Potrivnic ; Noapte (9) ; Cvadrigă ; Cîntec simplu ; Agricultură ; Cîntec ; Clamavi (28) ; Adoremus ; Ars poetica (51). BOCANICIU, Dan — Alba regia (8). BODNĂRAȘCU, Horia — Cărarea ; Două cești (30). BOGDAN, Diana Livia — Ridică-te ! Finalitate (9). BOGDAN, Victor — Aproape copil ; Mînzul ; Clopot de stea ; Pădure de crini ; Echinocțiu rotund ; Dans ; Speranță (25) ; Cînt în zori ; Anotimp cu fete ; Floare albă (49). BOUREANU, Radu — Lenin (16). BRAD, Ion — Zodie ; Anotimp incert ; Armură (10) ; Moisei ; Joc Păduratic ; Horă la Prislop (42). BRANTSCH, Ingmar — Declarații de dragoste ; Mașina-om ; A 203-a elegie ; Lucrurile (2) ; Salata de metafore ; Orarul provincial ; Un bandaj la picior (16). BRUMARU, Emil — Efigiile lui Julien Ospitalierul ; Veranda lui Julien Ospitalierul ; Melancolia lui Julien Ospitalierul 1-2-3-4-5 (39). BUCURESCU, Adrian — Domnița din U ; Hanul cu șindrilă roșie (4). BUJOR, Verona — Acum (4). BURLACU, Gheorghe — Drum de zăpadă ; De cîtăva vreme (40) ; BUZEA, Constanța — Ritual egal... ; Joc sacru ; Eu însumi ; Idem ; Plisc ; Sisif ; Să nu știi (10) Blaga (20) ; Sonete (Prilejul ; Sisif ; Sufletele turmei ; Visînd un idem) (29) ; Gemenii ; Treisprezece ; Invocație ; Sala nervilor (36) ; Sonete (E înflorită lintița pe baltă... ; Dintr-o lumină a lumii în cealaltă ; Că umbră nu-i sînt doar lumini și ramuri ; Nimic nu trece mai presus părerii ; Să rezistăm umbriți de-aceeași carte ; Vorbește-mă greșiților de bine (47).

CARP, Mihaela — Toamna îndrăgostiților ; Cîmpia îndoielii (15) ; Zodia fecioarei (51). CĂRBUNESCU, Dora — Oaia neagră ; Rețete ; Ambiguitate ; Amintiri (40) ; CĂRSTEAN, Laurențiu — Și acum între brațele albe ; Această noapte ca o altă corabie (15) ; Precum nemărginirea a doua, clipă ; Dacă prin somn... (38) ; CERNA — Rădulescu, Al. — Cîntece (De copil ; De fată ; De tînăr ; De bărbat și nevastă ; De bătrîn) (25) ; CHELSOI, Ioan — Ruguri de frunze ; Partea dintre noi ; Trecere (11). CHIRILĂ, Viorel — Frunze ; Pietă (20). CIACHIR, Dan — Noaptea trimite (3). CIURARU, Emil — În oblic ; Rînduire (5) ; Necuprindere ; E timpul (9) ; Lampa ; Renaștere (13) ; Amurg ; Dincolo (20) ; Pastel ; Tăcere (25) ; Oglinzi ; Venise pe dor ; Plecarea mamei (38) ; Sunet pe aripi ; Toamnă (43) ; Pierdere (48). COCORA, Ion — Aici (4). COMĂNESCU, Nicolae — Fără seamă ; Pierd urma serilor ; Lăcaș iubit ; Deasupra (23) ; Enoh ; Te pot ocoli... (38). CONSTANTIN, Ilie — La beauté ; Scară la cer (36). CONSTANTIN, Iolanda — Dor ; Semn (19). CONSTANTINESCU, Liviu — Valea Plîngerii ; Sens (15) ; Nisip uitat (46). COSTESCU, Mariana — E trecător surîsul (14). COSTIN, Elisabeta — Rădăcini ; Micropastel ; Prin galere ; Reverie (2). COSTIN, George — Masca ; Povața (19) ; Mi-a mărturisit ; De dor (28). COSTINESCU, Florin — Interior (8) ; Iarbă de pretutindeni ; Ne-ndurătorul ceas ; Cumpene ; Aproape (49). COZAN, Viorica Ana — Întoarcerea a doua ; Rugă pentru fete ; Bunica ; Nepoții mei... ; Se făcea ; Moartea chipului ; Ai fi vrut ; Confesiuni (41) ; CRĂCIUN, Gheorghe — Feria secunda ; Feria quarta ; Feria quinta (9) ; Văzduh ; Cuvîntul meu (46). CRETEANU, Florian — Întreruperi ; Fata morgana (41). CREȚU, Nicolae — Cît timp (23). CRISTEA, Mircea — Rămîne trupul... ; Aici pădurile... (30). CRISTEA, Stan V. — Turla vederii (4). CRÎNGULEANU, Ion — Ce grabnic, la apus, încep să crească dalii ; Cînd treci întîmplător prin viața mea ; Mi-aș dărui puținul meu cioplind un chip (14). CROITORU, Angela — Clopote și păsări ; Tablou provincial ; Nebunul ; Inscripție de pîine ; Se scutură... (19) ; În ziua înaltă : Melanholia ; Introspecție (36) ; Pe măsură ce zilele trec ; Iarba ; Dimineață liniștită ; Inocență (49). CUSIN, Adi — Iată omul (43).

DAVID, Iulia — Lasă-mă (4). DÎRJA, Viorel — Le mal-aimé ; Elegia uitării ; Peisaj ; Către un zeu ; Lamento ; Din nou, corăbierii... (10) ; Mamei ; In memoriam François Villon ; Stanțe pentru o călătorie (16). DIACONESCU, Mihai C. — Trecere ; Dată le-a fost cetate fetelor, noaptea (10) ; Astrul alb ; Tăcerile (16) ; Spre pierdutele stele : ... ; Eu adormeam liniștit (31) ; De toamnă ; Nocturnă ; Păsări (50). DIACONU, Nicolae — Țărmul ; Poem (18). DIMOV, Leonid — Mărul cunoștinței (Al treilea prolog) (11) Concrețiuni ; Dimineață ; În larg ; Cuib (17) ; Vîrtej ; Lacrimă (28) ; Vîrf (36) ; Încă o dată (37) ; Discul lui Newton (49). DINESCU, Mircea — Tributul întoarcerii ; Zid ; Elegie pentru sufletul ierbii ; Destin de rusalcă ; Cînd mă iubesc cu viața ; Copil călare (1) ; Naștere ; Balanța cu dragoste ; Metamorfoza îngerului ; Hamlet în noi ; Pian (13) ; Metamorfoza XX (17) ; Oră ; Trece-un om (23) ; Rostire (28) ; Egal ; Cal de dar ; Mireasma orei (31) ; Numai timpul ; Hidalgo ; Intrare în mine (36) ; În mătănii cu absint ; Echilibru ; Post festum ; Trandafir mascat ; Fluture ; Altă față ; Balada de pierdere ; Șah ; Prin lume ; Batem cerul ; Invocație nimănui ; Absurd sublim ; Joc de noroc ; Bal transparent ; Glas ; Înserare ; Laocoon uitat ; Cîntar ; Sens interzis (37) ; Cîntul adolescentului din tei ; Cînt (45). DRAGANOIU, Ion — A spune nu ; Orbita ; Dionie ; Nu lumea sonoră (11) ; Ceea ce se vede ; Ceea ce nu se poate mînca (48) DUMBRĂVEANU, Anghel — De dragoste ; După cîntecul mierlei ; Nocturnă (50).

EFTIMIU, Victor — Cronici (Preslav ; Biserica Domnească ; Blestemul ; Jalba monahului ; Vlad Țepeș ; Iarmaroc ; Și-a ridicat boierii împotrivă... ; Trăiau în cea mai bună învoială... ; Raluca Doamna ; Firman ; Nuntă boierească ; Cînd a tăiat pe vornicul Stamate... ; Botezul (4) ; Un trandafir ; Toamna cu roze ; Despărțire (46). ELIN, Mihai — Tonurile unei zile ; Poeți ; O după-amiază ; Gurru (7) ; Strălucire și fum ; Dacă privesc (41). ENE, Gheorghe — Apele ; Rupere de ritm (5) ; Păsări căzînd (19).

FATI, Vasile Petre — Pierderile (3). FILIMON, Mariana — Seară cu salamandre ; Salamandre cu nisip ; Medieval (14) ; Întoarcere ; Octombrie ; Fluvii gemene (46) ; FILIMON, Mirela — Ascuns (38). FILIP, George — Bătrînele (51). FLEANCU, George — Fă semnul așteptării ; Preludiu; Kio (5). FOARȚĂ, Șerban — Sonete (4).

GAFTEA, Liviu — Tot mai tîrziu (8). GAFTON, Marcel — Din Non possumus (49). GANE, Horia — Trecem (4). GENARU, Ovidiu — Mioritică (18). GENESCU, Maria — O, moartea e un ochi frumos ; Spre o vară a polului alb (20) ; Clipă ; În oceanul de-argint, cu pești zburători ; Somn ; De cînd sînt Ană ; Danai, Danai, Danaide (25); Tapiserii (51). GEORGE, Tudor — Balade (Balada cobrei din plantații ce se-nhăitase cu pirații) ; O coală de hîrtie ; (21); Înger înfrînt (16); Trunchiul druidic ; Sămînța de sequoia; Ce vorbă (26); Sonete (Statue; Cu vîntul; Mai stărui...; De-aceea; Bine-i să fii departe; Priveliști; Devoratorul în-de-sine) (32); Lieduri pentru revedere (On revient toujours) ; Nimic nu s-a schimbat ; Și nici nu-s trist ; Sărutul ; Lied ; Regrete eterne ; Atuncea ; Va fi cîndva ; Solstițiul amintirilor (38) ; Sonete (Radar ; La gîndul numai ; Sonetul interdependenței ; La o aniversare ; Olarul Danaidelor ; Vorbe, vorbe, vorbe ; Suprema așteptare ; Evocări și devinații ; Dincolo de privire) (44). GEORGESCU, Miron — Și cînta din pană sură ; Și-alerg pe cele laturi trei ; Opt răsturnat (20). Orb călcîiul vulnerabil ; Ochiul tău oprit pe daltă ; Timpului simțindu-i unda (32) ; Ochiul surd, urechea oarbă ; Și mă mistuie dorul ; Dur la deal și dur la vale ; Circumflex peste vocală. GHEORGHE, Iova — Fierbinte ; Cuvînt ; Această frunză ; La subsoara lumii (19). GHEORGHIU, Gabriela — Maya ; Burlescă ; Așteptare ; Peisaj (25) ; Din țara minunilor ; Celule ; Cine știe ; Sora mea (13) ; Poem indian de dragoste ; Vinovăție ; Rubayat ; Ananda (17) ; Florile universului (28) ; Durere, Flacără (38) ; Setea ; Odihna (46) ; Femeie (51) ; GHERGHEI, Grișa — Bună ziua ; Înnoptare ; Cu noi toți ; Zob ; Cîntec trist ; Încet ; Retortă ; Adună; Alb (4) ; Aici ; A fost ; Unghi (8) ; Aproape cîntec ; Voi mai rămîne ; Versuri ; Am ajuns (11); Cîntec pentru umbre ; Cum se duce ; Numărul negru ; Copacul vorbire ; Ritm (15); Și pînă la urmă ; Îți spun ; Da, să te bucuri (30); Stau ca un sfînt ; Cineva ; N-au de ales ; Stare ; Vă rog (39); Abia acum ; Reașezarea în piatră ; Venise bufonul ; Ca pe un semn (45); Sub alte aripi ; Poate nu sînt vinovat ; Prin numele florilor (49) ; GORUN, Irina — Vîrsta (51) ; GOT, Petre — Și doar într-un tîrziu ; Clipă; Flori (44); GRAȚIAN, Șerban — De dor ; Columb ; Punte peste sînge (5); GRIGORE, Alexandru — Ceremonial ; Pînă cînd voi fi numai grîu (20); GROMOV, Elena — Bărbatul meu... ; Asemeni copacului (20).

HAGIU, Grigore — Tei nălucit ; Pămînt (7) ; Levitații de iarnă (I—VI) (9) ; Anno Domini (21) ; Cealaltă noapte ; V-aud prin preajmă ; Era o vreme ; De la capăt ; Sînt visat (36). HAȘEGANU, Mihaela — Ani morți ; Refuz (38). HOTINCEANU, Ovidiu — Era doar de cai o joie ; Era strada Valaori... ; Mîna ta (30) ; Dar vom fi doi ; Am plîns atunci ; Spre dimineață ; Fericit voi fi (46) ; Un trup vom fi (51). HUȚANU, Florian — Tăceri (4); E vremea ca o carne ; O clipă mă privește (48).

IANCU, Traian — Esop (3) ; La izvoare... (7) ; Bine-ai venit, primăvară !... ; Cumpăna vremii (12); Puntea soarelui (34) ; Brînduși de toamnă (42). ICHIM, Dumitru — Disprețuri de număr ; Dormi sub geana de copil ; Presentiment (40) ; Olar (50). IOANA, Nicolae — Cine te-a adus, Floare (I—V) (8); ION, Dumitru M. — Balcanice — balade (20) ; Melanholia celui care aruncă versuri ; Melanholia acoperirii cu faima melaholiei ; Melanholia părului tăiat adormit ; Melanholie în iarbă ; Melanholia săgeții ; Melanholia spălării degetelor ; Melanholia lui Omar (31). IONESCU, Lucian C. — Jertfă ; Păduri de toamnă (47). ISTRATE, Gheorghe — Gură de mit ; Păianjenul (9) ; Unelte de taină ; Eram clopotul întunecat (19) ; Asnoapte steaua a dat semn... ; Valea plîngerii (38). IUGA, Gabriel — Descîntec pentru umbră; Descîntec pentru dezlegare (3) ; Caii de-o noapte (26) ; Cîntec lapon ; Lamentație (44). IUGA, Ion — Șapte (I—VII) (8) ; Apa reîntoarcerii ; Prima piatră ; Cerc oranj ; Prin ruga mea (30) ; Înserare ; Tăcută incoronare ; Cîntec închis ; Pling fetele secăta ; Ritual ; Asemeni lui ; Nocturna așteptare (45). IUGA, Nora — Dar trebuie să spun... ; Se aude... ; Și e un sfîrșit... ; Lăsați-mă... (8) ; Spovedania proorocului (17) ; Confesiune (42). IVAN, Ion — Vocale (16) IVĂNESCU, Mircea — Pastel (7) ; Lumina ; Argintie răsfrîngere (18) ; Și vorbele ; Cerc ; Vitraliu ; Răsfrîngeri ; Eu însumi mă opresc pe prag (46).

JALEȘ, Petru — Cîntec de leagăn pentru o iubită ; Floarea galbenă... ; Eu ignor... (9). JEBELEANU, Eugen — Ciudatul (8). JITESCU, George — Cîntec la Styx ; Vis cu corn (5) ; Va fi fiind ; Levitație ; Se-ntorc pelicanii ; Grădină cu femei în roșu (11).

KIRALY, László — Lumina (11).

LAURENȚIU, Dan — Sărutul mamei ; Călătoria ; Albul surîs ; Pomul ; Sărbătoare (3) ; O, cîtă pace ; Un trandafir ; Ninsoarea cea albă ; Amurg ; Ultima seară (26) ; De azi înainte ; Din splendoare ; Dimineață ; Iată ; Crinul (36). LAZĂR, Petre Dan — Eram nebunul ; Prinț ; Saltimbanci (44) ; Inscripții rare ; Lauri șerpi (50). LOTREANU, Ion — Lied în alb (8) ; Autumnală ; Săpunul (15) ; Lied în gri ; Lied cu prinț (38) ; Lied cu veverițe (43). LUNGU, Alexandru — Ningînd prelung ; Declin ; Semne (19) ; Peceți ; Metamorfoza vinului (30) ; Panoplii ; Tropice (49). LUPAȘCU, Gheorghe — Nopțile (5) ; Ramuri ; Nuntă (48). LUPU, Nicolae — Dospirea ploii ; În singurătate ; Pieter Breughel cel Bătrîn (9) ; Mînă de zidire ; Neînțeleasă-i forma ; Creatura (15) ; Cumpănă (35) ; Floare ; Orice motiv (42).

MACEDON, Anghel — Legende frînte (Războiul de lînă ; Regele stîrc ; Valea nomadului alb ; Valea cucului) (33). MALAMEN, Iolanda — Liniștire ; Pămîntul ; Ce semn se vede ; Plantă ; Mă plimb ; O, ceruri palide (3) ; Plecarea discipolului : Către discipol ; Alegerea discipolului ; Către discipol ; Fără discipol (12) ; Visul ; Pentru Menalc liniștea ; Lacrima tace Menalc (30) ; Starea de grație ; Ziuă (36) ; Tăcere ; Rugăminte ; Profetică (43) ; Floare, de fiecare dată floare ; O mie nouă sute șaptezeci ; Epistolă ; Gălăgios fluture ; Dimineața (49). MANAI, Iolanda — Cumpănă ; Leagăn erodat ; Eroul fără nume (7). MARINESCU, Angela — Extaz (9). MARINESCU, Tudor — Geometrie (4). MATEI, Emil — Joc ; Cerbicie ; Coloană (26). MATEI, Gheorghe — Lentile din adînc ; Arcade (30). MAVRODIN, Irina — La lumina aceea ; Fruntea-i lucea ; Dacă atîta lumină (50). MĂLĂNCIOIU, Ileana — Cîntec ; Dar doamnă nimfă ; Rugă ; Doamnă pasăre ; Fericită să fii (19) ; Către Natanail ; Atîta piatră ; Plouă ; Somn ; Cîntec (32). MĂRĂȘANU, Grigore N. — Una galopul ; Semn (25) MĂRGINEANU, Ion — Și-atunci... ; Hălmagiu ; Mă-apropii ; Sfat la întoarcere (15) ; Sete de păcat... ; Azi... (38) ; Scrisoare de la munte (51). MĂRGINEANU Monica — Descîntece 1—2 (10). MELINESCU, Gabriela — Ioan urcînd scara întunecată (36). MICU, Mircea — Ce vom vorbi... ? ; Călătorind ; Adică ; Noapte virginală (2) ; Fantezie cu surîs ; Fantezie cu urși ; Fantezie pe cîmp (14) ; Fantezie cu blazon ; Fantezie cu desprinderi ; Fantezie cu uitare ; Fantezie banală (29) ; Fantezie albă ; Fantezie cu oscilații ; Fantezie cu verticală ; Fantezie cu amintiri (33) ; Monumentele mele ; Noapte la Turda ; Noapte la Vidra (34) ; Parodii (Rondelul papucului sting) ; Dulceața de caise ; Balada XXXV (42). MIHĂESCU, Floru — Concert de muzică ușoară ; Navramalica (38). MIHĂILĂ, Rodica — Imponderabilitate (8). MIHĂILESCU, Ștefan — Castelul ; Picura o lacrimă ; Te aștept (13) ; Nocturnă ; Cine se joacă (29). MINCU, Marin — Exod I—VII (9) ; Somn ; Epitaf ; Febre (46). MINULESCU, Mihaela — Adormise la maluri ; Catren (5) ; Dezvăluind sîngele tău (14). MIRAN, Alexandru — Locul soarelui (42). MITAN, Claudiu — În genunchi pe Vega (18) ; Jertfa ; Și pe marile flori... (23). MITROI, Florica — Remușcarea ; Fără să plîng ; Metamorfoza finală (19) ; Madrigal la curtea domnească ; Arta poetică ; Monstrul unei nopți de vară ; Un cal gingaș (24) ; Intimitatea efemerei ; Ritualică (31). MOȚOC, Vasilica — Glasul meu ; Să cred (3) ; Iubirea mea ; Iubită soră ; O, fericite frate (38). MUNȚIU, Adrian — Sînge geamăn ; Nisipiul (10). MURGAN, Adrian — Mișcare lentă (11) ; Teghi Yaghi Arabela ; Pe ape zămislind lumina (25). MURGEANU, Ion — Vale (38). MUTAȘCU, Dan — Din peștera cuvîntului (4) ; Grup stelar ; Descojire (13).

NASTA, Nicolae — Marea ; Popasuri (8) ; Aștept ; Ecou istoric (14) ; Tu... ; Icar (30) ; Întoarcere ; Acum ; Să nu mai vii ! (39). NAUM, Gellu — Zimzum (7). NEGOIȚESCU, Ion — Teorema (15). NENOIU, Mihai — Noapte ; Stare de nuanță (5). NICOARĂ, Mara — Pietrele (15) ; Clipă de fugă ; Acvariu (20) ; Lamentația Penelopei (25). NICOLAE, Emil — Pastel interior ; Poem subacvatic (13). NICOLESCU, Ion — Ironice (expresionist ; suprarealist ; stilist ; raionist ; cubist, structuralist ; simbolist ; teist ; lefist ; futurist) (1) Ironice (Sarsalik) (5) ; Ironice I—IV (10) ; Ironice (19) ; Ironice (Trocadero ; Boema, o, boema ; Bastionul) (28) ; Ironice (Amorul unui ghips) (31) ; Idolatrii (Sonet scolastic apocrif) ; Și nu uita lornionul ; Brizbriz (35) ; Cinematema ; Făt-Frumos zmeul (49). NICULESCU, Ruxandra — Crengi plutitoare ; Elegie (5) ; Luna ; Neîntoarcerea (25).

OANCEA, Nicolae — Întîmpinare ; Ritual (11) ; Mă poți iubi ; Lamentația lui Făt-Frumos ; Poate ; Întoarceri ; Cum știu (29) ; Strigă-mă ; La noapte ; Dar nu ; Arneologie ; Lamentația calului lui Făt-Frumos (43). OANCEA, Stelian — Așteptare (4). OIȘTEANU, Valeriu — Depeșa de cinepă (15). OLARIU, Constantin — Romanță ; de farmec ; Fluier (47). ONCESCU, Aurelia — Se întîmpla... ; Picuri de ceară (51). OPRIȘIU, Ina — Peisaj ; Orhideea (11) ; Fluture eram ; Idilă (44). ORNARU, Vintilă — Motiv Țuculescu ; Dragoste (9) ; Joc ; Cîntec (31) ; Drumul ; Ne despărțim... (38) ; Iubesc ; De unde... (45) ; Ciudat... ; Alerg neobosit (48). OSTAHIE-COSMIN, Corneliu — Cumpăna ; Răsfață-mi sîngele ; Un pește orb ; Adaos trist ; La cumpănă cu zeii ; Binecuvîntată ; Pe o zodie cu fluturi ; E timpul (40) ; Balsam de amînare ; Un anotimp egal ; Peste un țărm eden (42) ; Eden de seară (45).

PANTAZI, George — Sirinx ; Efemer ; Cumplita pîndă ; Vidul înflorit (10). PANTAZI, Valeriu — Mereu cuvîntul... ; Cuvîntul ; Dar nu-mi aduc aminte (44). PAPUC, Ion — Căpriorul (19). PARASCHIVESCU, M.R. — Piatra ; Descîntec ; Idilă în Dobrogea ; Mură ; Lupta cu îngerul (31). PARDĂU, Platon — Măr ; Galbenă hîrtie ; Dispoziție (7) ; Legenda florilor de in ; Legenda vrabiei de la fereastră ; Legenda stejarului (30). PASCU, Nicolae — Sărbătoare ; Rîul (14) ; Pastel (29). PĂUNESCU, Adrian — Zilele durerii, zilele omeniei (21) ; Eu toată iarna ; Vis ; Însuși ; Oxizi (36). PĂCĂ, Teodor — Găteala ta (16). PETROVICI, Dușan — Secvențe pro domo (Vîrsta amiezii ; Mahagonic ; Sîngera cu triluri ; Lui Nichita Stănescu) (26). PETRU, Nicolae — Lebede negre ; Poem cu 76 de cuvinte (4). PIHULEAC, Stelian — Elsinor (51). PÎRVU, Ștefan — Să-mi amintesc... ; Șarpe înserat (15) ; Țipăt de dragoste ; Tăgadă a vîrstei (40). POPA, Dumitru Titus — Fantastică (14). POPESCU, Adrian — Un mugur ; Nu striga (18). POPESCU, Nicolae Breb — Palid atras de nouri ; Muntele ; Către Mefisto (26). POPOVICI, Nicolae — Înfiorare (11). PREDA, Mira — Arma (32). PRICINA, Valeriu — Unde să mă ascund (7). PUCĂ, Florin — Cîntec ; Inele cîte două ; La vad (9). PURCARU, Ilie — Baba Tinca ; Moartea din muzeul imaginar ; Pure girl ; Clavir calcinat (35).

RAICU, Al. — Tăceri ; Gondola ; Concert cu un singur spectator (50). RALINCEA, Nicolae — Meditație (31). REICHMANN, Sebastian — Acceptarea inițială (13) ; Mă trezesc vorbind, numărind (51). REU, Traian — Poteci (4) ; Amnar ; Visăm... ; Gravură (26). ROMAN, Toma — Lamentația lui Priam ; De-acum... (13). ROTARU, Dan — Cuvinte auzite pururi ; Foamea retinelor ; Un fel de jumătate (9).

SAVU, Andrei — Ceas ; Ars poetica (40). SĂLĂGEAN, Sergiu — Extaz (9). SĂLĂJAN, Doina — Orgă ; Întîrziat regret ; Dor de pisică blîndă, în copilărie (29). SÎN-PETRU, Paul — Om de zăpadă ; Arbore genealogic I ; Arbore genealogic II (48). SEGĂRCEANU, Ion — Păsări-surori (8). SIMA, Felix — Poezii (4) ; Prezicere de dragoste (35). SIMINA, George Vasile — Arbore în toamnă ; Fără umbră (41) ; Noaptea ; Toamnă (45) ; Iarna bărbatului (51). SIMIONESCU, Cristian — Departele ; Lacrima aceea (40). SPERANȚA, V. — Elegie către un poet (19). STANCU, Dumitru — Oră de oră (8) ; Dor ; Curînd (13) ; Era un timp (43). STANCU, Zaharia — Întîlniri cu Attila (35) ; Cerbul ; Deasupra lumii (36). STANEI, Veronica — Poeme în proză (Cum am rîvnit ; Văzut-ai tu ; Rîul aruncă-l) (4). STĂNESCU, Gabriel — Fuga în doi ; Alt nume ; Vîrstele noastre (3) ; Naștere ; Joc (18) ; Hoți de rigă ; N-ar trebui... (47). STĂNESCU, Nichita — Poeme (Schimbarea la față ; Poetul ca și soldatul ; Feding ; Frica) (4) ; Trecător ; Spre semn (14) ; Poeme (Insignă ; Transformarea în perlă ; Străfund de ochi ; Vitrificare ; Semnal ; Cal de rege ; Cal de prinț ; În timp ; A cumpăra un cîine ; Rău de frumusețe ; Plus unu mai puțin) (20) ; Lecția de anatomie (Al altora ; Marină ; Noe ; Foarte cîine ; Cîntec lent ; Lecția de anatomie ; Autoportretul de sîmbătă seara) (36) ; Pietre de bătrîn ; Comunicare ; Mașina de transportat sînge ; Stare ; Steaua ; Marină (50). STĂNILOAIE, Lidia — De dragoste ; Munții mei (31). STOENESCU, George Virgil — Îndoiala ; La porțile orientului ; Naștere ; Inscripție ; Înfățișare ; Cîntec ; Îngînare (7) ; Pro patria ; Atlas (8) ; Cîntec ; Copacul ; Vocale (10) ; Un sol de la... ; Drum valah ; Se ridicase ; Inscripție (12) ; Sol (14) ; Ovidiu (17) ; Medeea singură ; Sîmburi goi ; Străbună cunună ; Cîntec în Lydia ; Moira (23) ; Glas și umbră ; Drum spre Zamolxe ; Splcen ; Nazuri domnești (36) ; Viața lucrurilor ; Spin ; Balanță peste moarte (47). STOICESCU, Marin — Elsinor (43).

ȘOVA, Coman — Eu știu o umbră ; Ruga (3) ; Duh rănit ; Moment ; Elegie (20) ; Marival (Da, ești frumoasă, sigur ; Sînt unul ; Start) (43). ȘTIRBU, Constantin — De dragoste (33).

TACOI, Cristina — Cîntec ; Sala de arme (4). TARANGUL, Marin — Ce floare mică este sufletul ; Venind ; În ploile lungi ; Havuzul (29). TARTLER, Grete — Rugăciune de prînz ; Stilpul (5). TĂNASE, Hristache — Cînd umbra zilei piere (7) ; Luciditate ; Optică întoarsă (11) ; Caut pașii ; Transfigurare ; Cînd ochiul lumii (29) ; Vis trăit ; Somn dorit (45). TECLU, Mihai — Mihail (3) ; Cîntec de june prim (13). TEODORESCU, Angela — Cuprins ; Absență ; Ursita (48). TOMOZEI, Gheorghe — Sonet ; Lumină arsă ; Rai naiv ; Han ; Trecere ; Mîinile (5). TRANDAFIR, Ion — Stampă ; Cîntec ; Zbor pe lumină (38). TRIFU, Dan — Săgeți și albatroși ; Tragica puritate (33). TUDOR, Corneliu Vadim — Absalom 1—3 (15) ; Port înghețat (26) ; Poem de rai 1—3 (38) ; Poem de curtea veche 1—3 ; Elegie ; Văratec (49). TUDOR, Ion — Certitudine ; Urme șterse ; Romanța albă (30). TUDORA, Ilie — Nu vei mai fi (11) ; Jertfă pentru Euridice ; Jertfă pentru singurătate ; Jertfă pentru lacrimă (47). TURCEA Daniel — Ariadnă (4) ; Ca lebedele hanse (20). TUTUNGIU, Paul — Nunta ; Ochianul ; Stalagmita (2) ; Aștept o pasăre ; Jocul zeului deslușit ; Eterna primejdie (13) ; Vai, șarpele ; Nocturnă cu muzici ; Thanatica (19). TZARA, Tristan — Elegie pentru venirea iernii ; Poemă mondenă ; Sufletele pe aici ; De-ai fost croitoreasă ; Au sădit în corpul tău (51).

ȚARNEA, George — Elegia canarului ; Elegia visului ; Elegia cocorilor ; Elegia cruciadelor (5). ȚUGUI, Ion — Balada cuvintelor ; Cele veșnic pure (26).

UDRESCU, Vladimir — Bonanza (23). URECHE, Damian — Octavian ; Emma Bovary ; Ieșirea din infern la Beatrice (15). URICARU, Doina — Chipul destinului ; Tăcere de praștie (18). URSACHI, Mihai — În flăcări ; Eli, Eli... (36).

VALERIU, Petre — Distanțe ; Plutire ; Transfigurare ; Liniște (7). VARGA, Viorel — Nu vînd timp ; Joc sferic ; Uneori (15). VASILACHE, Teodor — Duhul despre Hamlet aparte (32). VĂDUVA, Domnița — Ce pași... (7). VELCESCU, Mihai — A doua viață a balenei (19) ; Iubire sferică ; Proustiana (28) ; Cîntec de dragoste ; Elegie (45). VELICU, Adrian — Apollo (4). VINIȚCHI, Stela — Aceeași sete ; Vorbiți despre plăji ; Vînzare (23). VIOREL, Lică — Gesturile renașterii (4). VLAD, Iulia — Orb de lume ; Acolo șezum și plînsem (5). VLADISLAV, Letiția — Dați-mi iarba ; Întoarcerea lui Narcis ; Timp secund (46). VRÎNCEANU, George — Mit cu tauri (5). VULPE, Marius — Clepsidra ; Act ; Soartă ; O, șarpe (13).

ZAMFIR, Vasile — La rădăcina pădurii ; Au crescut copacii (3) ; Lenin ; Iluminare ; Împăcare (8) ; Spovedanie în anotimp (Peisaj nordic ; Martie ; Poetul ; Să nu iertați...) (11) ; Îndrăgostiții ; Zoologie (15) ; Noapte albă ; Dîrzenie ; Izvoare (28) ; Peisaj cu gară ; Foșnește cerul... ; Se lasă frig... ; Excelsior ; Sub legi nestrămutate (35). ZĂINESCU, A. I. — Ninge rotund, fără iertare ; La Orion ; Îndreptățirea piscurilor ; Mincinoșii ; Dar, domnule judecător ; Elegie (11) ; O tristețe de aer, străină ; Vîrste ; Cîntec (26) ; Homer ; Perechi la nesfîrșit (34).

Editoriale

Republica (1). Critica „Anului Literar" (2). „Ziua Veacului" — Unirea (4). Martie sună (8). Memoria lui Martie (10). Sintezele literare (11). Învățătura muncii (13). Mîndria pămîntului (14). Șantierele noastre (15). Cuvînt pentru Mai (18). Ziua Victoriei (19). Cu voi, pentru voi, oameni scumpi și buni ai țării (21). Literatura și timpul (32). 23 August (34). Literatura deceniului VII (35). Școala (37). Început de an universitar (40). Festivalul de poezie Eminescu (41). Pace, justiție, progres (43). Pentru o cunoaștere a literaturii țărilor balcanice (44). Salonul național al cărții (47). Anul 50 (49). Prezența scriitorilor (50). Mărturii de istorie contemporană (51). Anul literar 1970 (52).

Proză

ALEXANDRESCU, Dan — Poartă închisă (16). ANDRU, Vasile — Noapte de sînziene (32). ARSENE, Mihai — Florile albe de cireș (23).

BĂLĂȘOIU, Horia — Cu aurul în site (14). BELCIU, Maia — Dionis Sărmanul (12) ; Berarul (50). BLEDEA, Ion — Capătul ; Reptila (5) ; Blestemul (8) ; Balade (13) ; Trei povestiri (Porcul ; Pasărea beteagă ; Lupul) (20) ; Somn limpede și frumos (35). BOLOȘ, Ion — Fuga (18). BRÎNDAȘ, Ion — Noapte de vară (26). BRUMARU, Emil — Adio, Robinson Crusoe (11) ; Fîntîna lui Julien Ospitalierul (14) ; Cruzimile lui Julien Ospitalierul (30). BUBULAC, Olga — La cafeneaua „cigale" (43).

CALIMACH, Maria — Lumina rece a dimineții (29) ; Strigătul (45). CARSIAD, Adrian — Întoarcerea lui Andi (4) ; Locotenentul (29) ; Cîte doi prin viață (14). CASIMCEA, Mircea Ioan — Insula Yvy ; Litere (7) ; Bărbații (14) ; Briliantul, doamna cea tînără și scutul ei viu (28) ; Săptămîna mică (43) ; Nu trecuse primăvara (46). CÎMPEANU, Titu George — Tabachera de argint (20) ; Alături de Fran (25) ; Pensiunea (41). COJOCARU, Mircea — A cincea noapte simpatică (10). CONSTANTIN, Titu — Noapte de iulie (43). CONSTANTINESCU, Mircea — Vizite (15) ; CORSINI, A. — O singură melodie (43). CRĂCIUN, Bucur — Strada Scheilor (29). CREȚU, Nicolae — Felinarul (37).

DEAL, Alexandru — Valsa bătrîna doamnă (32) DELEA, Ana — Balerina (2). DIMOV, Leonid — Cadillacul negru (13) ; Calul ; Dragonul (25). DINULESCU, Dumitru — Prima dragoste (30). DRIȘCU, Mihai — Domnișoara Odinioară (3). DUMITRESCU, Lia — Vis neadevărat (1). DUNĂREANU, Ovidiu — Herghelia (5) ; Alina (23). DUVAN, Alexandru Hagi — Jocul (19) ; Trecerea (23) ; Drumurile (44).

ENACHE, Ion — Stelele (16).

FASKERTHY, György — Clubul maeștrilor (14).

GAFIȚA, Gabriel — Epilog ; Icar ; Ghips (8) ; Măști (13) ; Eram ploaia (23) ; Răzbunarea lui Yarmin (45). GAVRILĂ, Constantin — Sfîrșit de vară (15). GEORGESCU, Oprea — După amiază, tîrziu (30) ; Omul acela minunat (42). GHEORGHE, Fănică N. — La Bradu-Strîmb. (45). GHIDRIGAN, George — Fantezie de iarnă (2) ; Patru lacrimi ; Zîmbet (7) ; Friguri (18) ; Porțile (46). GHILIA, Alecu Ivan — „Ne-nțelese, pline de-nțelesuri" (31) ; Frumoasele priveliști din Țara de Sus (34) ; Povestirile mamei (42). GIUGARIU, Mihai — Elegie pentru flaut și voci (18). GOREA, Andrei — Vis scurt (8). GRIGORESCU, Irina — Robinson din zăpadă (2) ; Omul de nisip (9) ; Santos, erou sfios de toamnă (13) ; Aniversarea (20) ; Cînd musafirii au rîs foarte tare (29) ; Semnul de apă al vacanței (39).

HARGHEL, Valentina — În concediu (50). HONCIUC, D. — Șerpuirea (13) ; Ursoaica albă (33) ; Nu vine nimeni (44). HOTINCEANU, Liviu — Corp străin (1) ; Nimic despre glorie (11).

IOAN, Gabriela — Vîrsta nopții (1). ION, Dumitru M. — Albă ca zăpada (35). IUGA, Gabriel — Gara (46). IVASIUC, Alexandru — Orologiile uitate (11) ; Vînătoarea, artistul și căprioara (26). IVĂNCEANU, Vintilă — Ochii cocoșului (2) ; O bilă portocalie (8).

JUNCU, Doru — Balada tăcuților (2).

LASCU, Doina — Soare cald de toamnă (49). LAZĂR, Petre Dan — Golful cu păsări (23) ; Mezaninul (37) ; Fantezie cu lebede (40). LUNGU, Alexandru D. — Iarna ; Blestemul (1).

MANOLESCU, Nicolae — Într-un oraș necunoscut (33). MARIN, Ion Tudose — Tăietorii de iarbă (7). MAZILU, Teodor — Zbuciumul unui impostor (19). MOISIN, Anton — Frica (5). MUNTEANU, Aurel Dragoș — Thanatos (12) ; Vălul (28) ; Leon și ultimii săi trandafiri (35).

NĂSTASE, Dan — Licitația (16) ; Atlantis (50). NECULA, Damian — Porțile albe (30). NESTOR, Elena — Ploaia de sîmbătă (39). NETE, Ion — Noaptea albastră (42). NICOLICI, Ștefan — Tigrul (2). NORD, Diana — Noapte vînată (46) ; Vedenii (49).

OIȘTEANU, Valeriu — Rotativa (37). OLĂREANU, Costache — Buzunarele (7) ; Mîinile (10) ; Rîs de copil (12) ; De natura rerum (19) ; Robotul cu o mie de fețe (48).

PĂDURARU, Nicolae — Nida (37). PĂUNESCU, Ilie — Casa (48). PERFIL, Pavel — Gheața fierbinte (7) ; Anaforul (48). PÎRVU, Ștefan — Fiul pierdut ; Nuntă de vînzare (31). POPA, Mircea — Priveliști grozave priveliști (5). POPESCU, Dumitru Radu — Șapte metri (32). POPOVICI, Titus — Moartea obiectelor fericite (2 ; 17).

RADU, Corina — Chivotul e gol (19). RĂDULESCU, Dorina — Între spaimă și speranță (17). REGWALD, Richard — Fuga (4) ; Bofu (47). ROTMAN, Adriana — Erasm (1) ; Totul despre delfin (7) ; Fata norului cea verde (20).

RUDEANU, Alexei — Friptura de iepure (3) ; Zorii înghețați ai zilei (38).

SĂLCUDEANU, Petre — De ce văd invers ? (15). SĂNDULESCU, Mircea — Al doilea musafir (40). SIMIONESCU, Mircea Horia — Infinitivele domnului Anton (16). SIMU, Octavian — Interior (40). SMEU, Grigore — Migrație (35). SOARE, Iulia — În seara înghețată (51). STOICA, Octavian — Cutii cu vopsele uscate (39). SUCIU, Gheorghe — Bătrînul privește cu multă candoare norocul (25). SUCIU, Titus — Băiatul cu ciuful auriu (16) ; Recipisa (47).

ȘANDRU, Areta — Dincolo de fereastră (30).

TATULICI, Mihai — Tînărul frumos de la fereastră (19) TĂNASE, Virgil — Rața sălbatică (13) ; Desenat într-o parte (18). TEODORU, Eugen — Procesiunea (14) ; Flagelul (31). TITEL, Sorin — Uitarea (33) ; Călătorie pe bicicletă (51). TUDORAN, Radu — Cele trei coline (52). TUPAN, Marius — Din ce în ce mai multă muzică (11) ; Cornul caprei (43).

ȚEPENEAG, Dumitru — Dor (48). ȚOIU, Constantin — Bătrîna ducesă (8) ; Vremea lui Cromwell (48).

UJICĂ, Andrei — Apă de uitare (37) ; Papagalii verzi (49). URSACHI, Mihai — Missa solemnis (28).

VASILIU, Tudor — De pe mal (2). VĂDUVA, Alexandru — Amețitoare toamnă (46). VĂDUVA, Vasile — Dimineața, cînd e bură (9) ; Febră (39). VERZEA, Eugen — Bătrînul Benedict (7).

ZANC, Grigore — Tăcerea (18).

Critică, istorie literară, eseuri, publicistică

ALEXANDRU, Ion — Unde a studiat Cantemir ? ANDREIȚĂ, Ion — Scrisoare deschisă Uniunii Ziariștilor (19). ANGHEL, Ion — Odiseea eului liric (5). ARDELEANU, Ion — Din cartea de istorie a poporului nostru (interviu) (33).

BAHNER, Werner — „...Pus-am temeiul culturii" (6). BALOTĂ, Nicolae — Eugen Ionescu. Portret al artistului în tinerețe (1) ; Spațiul închipuirii (3) ; Universul baroc al lui Ion Budai-Deleanu (6) ; Cartea (10) ; Monologul poetului (12) ; Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (18). BALTAG, Cezar — Atracția lui a fi (3) ; Despre edituri (4) ; Despre debutanți (5) ; Brîndușa lycantroapa (6) ; Prezența scriitorilor în publicistică (7) ; Mass media (10) ; Librarul (15) ; Oamenii aparțin numai oamenilor (21) ; Judecata cuvintelor (22) ; Fîntîna cu zodii (27) ; Ghilotina de diamant (37) ; Poșta redacției (1-5 ; 7—20 ; 22—30 ; 35—52). BĂNULESCU, Ștefan — Despre edituri (4) ; Budai-Deleanu — Portret imaginar (6) ; Mass media (10) ; Cu voi, printre voi (21) ; Hainele noastre au rămas singure (21) ; Fluviul cu oglinzi sfărîmate (22). BENETATO, Grigore — (Interviu) (18). BIANU, Raoul — Antologie de titluri (18) ; O. K. mister Firoiu ! ; Rezon, Petru Popescu ! (19) ; Un lunar viol ca un săptămînal (24). BONOM — Stilul îndaurit și satira involuntară (45). BREBAN, Nicolae — Specializarea (16). BULGĂR, Gheorghe — Inovatorul limbii (6). BUZEA, Constanța — Anticariatul și autografele (16). BUZNEA, George — Engels comentator al lui Dante (44).

CANDID — Cronica pietonului (18) ; Coloana traiană (19) ; Depinde (20) ; Voința de a fi (21) ; A doua vîrstă (22) ; Cunoașterea, maica binelui (23) ; Grădina de la Ferney (24) ; Prioritatea surîsului (25) ; Marea (26) ; Sufletul bucureștean (27) ; „Pace pe mări" (28) ; Statul (29) ; Chopin (30) ; Seneca (31) ; Sfere (32) ; Fîntîni (33) ; Flori (34) ; Inventar (35) ; Pisica și fluturele (36) ; Vărul Septembrie (37) ; Dunărea albastră (38) ; Enciclopedice (39) ; Fapt divers (40) ; Situațiuni (41) ; Toamnă tîrzie cu mult soare (44) ; Deziluzia noastră, afișul (45) ; Mesagerii dimineții (46) ; Construirea cărții (47) ; Podul (48) ; Pas de adolescent (49) ; Fragedele noastre mătuși (50) ; 24 (51) ; De calendar (52). CARAION, Ion — Viceversa (17) ; Prezentarea unor poeți canadieni contemporani (35) ; O fervoare (37) ; Duelul cu crinii (Lecții) (36) ; Frica de a uita (38) ; Georges Badin (40) ; Anotimpuri și țărmuri (42) ; Hart Crane (44) ; CARDAȘ, GH. — Răzbunările iconografiei (3) ; CARDAȘ, Miron — Săptămîna literară (Mircea Martin : Generație și creație ; T. Vârgolici, Retrospective literare ; Constantin Știrbu : Contraste tîrzii ; Mircea Marian : Povestiri ciudate (2) ; Al. Piru : Cearta ; Ion Nicolescu : Indulgențe (3) ; George Em. Marica : Foaie pentru minte, inimă și literatură ; D. Caracostea : Poezia tradițională română (4) ; Sadoveanu — întrebare continuă (5). CĂLINESCU, Matei — Eugen Ionescu la Academia franceză (5) ; Geniul ironiei (6). CANDEA, Virgil — Un tezaur al monumentelor istorice (49). CERNA-RĂDULESCU, Al. — Severitatea lui Rebreanu (24) CHIMET, Iordan — La duelul spiritului (38). CHIPER, Tita — Aproape nimic despre apă (22). CHIRIȚESCU, Florin — Prezentarea scriitorului Tommaso Landolfi (9).

CHIRON — Cronica revistelor de liceu (15). CIOBANU, Nicolae — „Tribuna" (19) ; Gherea şi posteritatea lui critică (21) ; Gazdă a grupului Echinox (26) ; P. V. Haneş : Studii de istorie literară ; Alexandru Georgescu : Pedeapsa (27) ; Ana Delea : Ceas mirat ; Sincronismul unic al universalităţii (28) ; D. D. Panaitescu — Carnet inactual (29) ; Titu Constantin : Ora inchiderii ; Petre Got : Cer înfrunzit (30) ; Dim. Rachici : Absolvo te ; Gh. Anca ; Eres ; (31) ; Victoria Ana Tăuşan : Catharsis ; Ion Maxim : Oameni în alb; Lirică timişoreană (33) ; Z. Stancu : Povestiri de dragoste (34) ; Catalogul unei colecţii (35) ; Avataruri „metodologice" (36) ; O nouă culegere de basme în B.P.T. (38) ; Idealul unei critici proteice (anchetă) (39) ; George Enescu în conştiinţa artistică a veacului (40) ; „Cică nişte cronicari" (42) ; Număr omagial Mihai Sadoveanu (43) ; „Echinox" — număr dublu (44) ; Drama degradării mitului (45) ; „Către Ieronim" (46) ; Cronica literară — Dimitrie Stelaru : Înalta Umbră (50) ; S. Damian : Intrarea la castel (51). DAN, Laurenţiu — Imnuri către amurg (52). CIOCULESCU, Şerban — Reculegere lîngă... (38). CIONOFF, Şerban — „Cronica filozofică" (26) ; Jurnalul lui Cocea (30). CIURDARIU, M. — Eminesciana (13). COMPILATOR — Sărutul (17); Un Fearfax (18) ; Galben de clopote sau cum se face o poezie (19) ; Hrubele îşi înteţesc frecvenţa (21) ; Lautreamont detestat la Pleniţa (23); Un geniu în biroul de alături (25) ; Petöfi şi Kafka despre Dickens (27) ; „Caseta care conţinea un tezaur" (28) ; Litera şi imaginea (29) ; Vorbiţi Hexagonala ? (30) ; Să privim cu puţin umor... ; Gheorghiţă şi persoana I (36); Pe metru pătrat de nisip (40) ; „Un ochi deschis pe gura ta" (41) ; Hemingway văzut de el însuşi (50). CONSTANTIN, Ilie — Despre film şi edituri (4) ; Despre debutanţi (5) ; Tassoni şi Budai-Deleanu (6) ; Prezenţa scriitorului în publicistică (7) ; Mass media (10) ; Prima carte a lui Emil Brumaru (21) ; Dunărea şi celelalte rîuri (23) ; Ungaretti (24) ; Fratele nostru — crinul, sora noastră — iarba, părintele nostru — pămîntul (25) ; Oraşul meu (27) ; Vacanţa — o plecare (28) ; Paupertate şi bogăţie (ancheta) (37) ; Reîntoarcerea lui Sadoveanu (43) ; Iniţiativa editorului (46) ; Fonetismul tiranic (48) ; Mănăstirea şi teatrul (51). COSTIN, G. — Unanim, total, universal (21) ; Semne de vedetism (23). COTESCU, Octavian — (Interviu) (19). CROHMĂLNICEANU, Ov. S. — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (19) ; (Interviu) (24); Un teoretician al sociologiei literaturii (43).

DAMIAN, S. — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (19) ; Oglinda (49). DANIEL, Paul — Eminescu conferenţiar (14) ; B. Fundoianu umorist (36). DIMISIANU, G. — Roman şi viziune (12) ; Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (17) ; Critica revine la misiunea ei (anchetă) (37). DIMOV, Leonid — „Unde vei găsi cuvintul..." (3) ; I. Heliade Rădulescu (4) ; Ţiganiada — un spectacol în sine (6) ; Gr. Alexandrescu — Între rîs şi plîns (9) ; „Te urmează în tot locul" (14) ; Realismul pitoresc (46) ; Prea frumoase cuvinte (48). DOICESCU, Octav — Arhitectura — artă socială (Interviu) (27). DOINAŞ, St. Aug. — Colofon (37). DUMITRU, Ion — Există secretul atomic ? (Interviu cu Armand Sarazin) (24).

EFTIMIU, Victor — Dimitrie Anghel (2); Masa albă de scris a lui Caragiale (17) ; Trandafirii lui Vlahuţă (18) ; I din A (19) ; Parisul tinereţii (24) ; Legendele bucuriei (25) ; V. Demetrius sau

orgoliul scriitoricesc (26) ; Capitala amintirilor... (27) ; Martorii poeziei (30) ; Din nou despre orgoliul scriitoricesc (31) ; Amintiri literare (33) ; Mărturie îmi stă tinereţea. Evocări (34) ; O poezie cu patru autori (35) ; Viena tinereţii (38) ; Hanul lui Manuk şi enigmele unui aventurier (39) ; Ion Pas la 75 de ani (41) ; Un erudit vizionar (48) ; Din literatura orientală (52). EMILIAN, M. — Unde sînt ediţiile bibliofile ? ; Izvoare folclorice şi creaţia originală (34). FELEA, Victor — Densitate şi surpriză (anchetă) (40). FINESCU, Paul — 66 ani — durata medie a vieţii bucureşteanului (27).

GEORGE, Tudor — Cotidianul Eminescu... (3). GEORGESCU, Paul Alexandru — Julio Cortazar (prezentare) (27) ; Mario Vargas Llosa (prezentare) (31) ; Succesul şi grandorile unei taine (41). GHEORGHIU, Taşcu — Traducindu-l pe Lautreamont (16). GRIGOROVICI, Ilina — Cronica literară (Eugen Barbu : Principele) (2).

HAGIU, Grigore — prezenţa scriitorului în publicistică (7) ; Mass media (10) ; O Veneţie barbară (22) ; Cuvîntul de ordine (23) ; Ludovic Antal (44) ; Două cărţi de literatură străină (46) ; O interpretare a ideii de lume ca teatru (51). HAMZEA, Adrian — Din poezia gheişelor (11). HANGANU, George — Ecouri rimbaldiene în poezia lui Ion Barbu (47).

IOANA, Nicolae — Scriitor-lume : antinomie ? (10). ION, Dumitru M. — Vrăneanţu (26). IOSEFINI, A. — Revolta iluzioniştilor ? (10). ISTRATE, Gh. — Jurnalul furtunii (22). IVASIUC, Al. — Lenin şi cultura (13) ; Cine-i Vasile Vlad ? (16) ; Chezăşia şi secretul dăinuirii noastre (22) ; Maiorescu şi actualitatea (31) ; Mai multă speranţă ca oricînd (anchetă) (36) ; Consecvenţă politică (43). IVAŞCU, George — Va trece şi asta (22). IUGA, Ion — A fost un ţăran (6). IUTEŞ, Gica — Premiul întîi cu „cunună" (26).

JEBELEANU, Eugen — Întoarcerea pe pămînt (16) ; Absurdul (22).

LAURENŢIU, Dan — Sfera iubirii (4) ; „Estetica poeziei lirice" (5) ; Cristina Tacoi : Ierugi ; Mihai Ursachi : Inel cu enigmă ; Un tînăr prozator (27) ; Ion Caraion : Masa tăcerii (28) ; George Alboiu : Drumul sufletelor (29) ; Libertatea poetului (anchetă) (40) ; Cronica literară I. Negoiţescu : Poemele lui Balduin de Tyaormin (1) ; Pop Simion : Criza de timp ; Nicolae Damian : Dimineţile bătrîne (7) ; Mihail Petroveanu : George Bacovia (8) ; Constanţa Buzea : Agonice, Matei Călinescu : Versuri (9) ; Nichita Stănescu : Un pămînt numit România (10) ; Ion Bănuţă : Panorama sărutului ; Grigore Arbore : Cenuşa (11) ; A. E. Baconski : Meridiane (12) ; Georgeta Horodincă : Structuri libere ; Mariana Şora : Cunoaştere poetică şi mit în opera lui Lucian Blaga (13) ; Ştefan Aug. Doinaş : Lampa lui Diogene ; Ion Caraion : Cîrtiţa şi aproapele (14) ; Marin Sorescu : Teoria sferelor de influenţă ; Marin Mincu : Critice (15) ; Radu Tudoran : Oglinda retrovizoare (16) ; Maria Banuş : Portretul lui Fayum (17) ; Vera Lungu : Moralizînd fără glorie (18) ; Sorin Titel : Noaptea inocenţilor (19) ; Petre Stoica : Orologiul ; Ion Iuga : Almar (20). LASCĂR, C — Anatema din Calendarul Braşovului (17) ; „Mititica de ea" (18) ; Minime dar maxime (21) ; Spre deosebire de Kafka (23) ; Semnal (28). LECTOR — Breviar (Studii de literatură universală) (7) ; Gib. I. Mihăescu : Nuvele ; Limbă şi literatură (7) ; Damian Necula ; Anul soarelui cald ; Vasile Cliuc ; Straja a doua ; Otilia Nicolescu : Lumea care nu moare (9) ; Gheorghe Lupaşcu : Laocoon împăcat ; Anotimpuri lirice ; Ovidiu Genaru : Weekend în oraş (10) ; I. C. Butnaru : Din carnetul unei maimuţe ; Niculae Frânculescu : Dudul rubiniu ; Studii de limbă, literatură şi folclor (11); Dimitrie Cantemir : „Divanul"; Eugen Teodoru : Diana ; Nicolae Voicu : Poezii, „Cercul de foc" — carte de poezii (13) ; Grişa Gherghei : Înmulţirea cu unu ; Venera Antonescu : Stelele lui Filoctet ; Valentin Strava : Cîntec pe zare (14) ; D. Vatamaniuc : Ioan Slavici, opera literară ; Mihai Nenoiu : Preludiu la unison ; Nicolae Dumbravă : Dumineca pădurilor (15) ; Barbu Delavrancea : Opere vol. 6—7 ; Vasile Sadoveanu : Marea aventură ; Olga Caba : Poezii ; Aurel Chirescu : Finister 2 (16) ; St. O. Iosif : Opere vol. I ; Ion Aramă : Cu bricul „Mircea" în jurul Europei ; Ion Moldoveanu : Zbor peste ape (17) ; Virgil Carianopol : Cîntece de amurg ; Victor Sivetidis : Oracolul lui Oreste ; N. Rădulescu-Lemnaru : Povestea caporalului Filip ; Gavril Istrate : Limba română literară (18) ; Corneliu Omescu : Enigma ; Magdalena Constantinescu : Absenţe din miază-noapte ; Lucian Blaga : Din lirica engleză ; George Murnu : Poeme (19) ; Romulus Dianu : Nopţi la Ada-Kaleh (20) ; Ion Marin Almăjan : Sînt dator cu o durere ; Iosif Lupulescu : Aş fi vrut să fie marţi ; Marin Mavru : Echivalenţa ; Bălan Eugen : Exerciţii (21) ; Mircea Vaida : Ospăţul lui Trimalchio ; Mihai Drăgan : Aproximaţii critice (22) ; Perpessicius : Memorial de ziaristică (23) ; Barbu Cioculescu : Media luna ; Grete Tartler : Apa vie ; Constantin Ştefuriuc : Pe o vîrstă de băiat; Matei Alexandrescu: Donnă Sixtina (33) ; Alexandru Paleologu : Spiritul şi litera ; Radu Tudoran : Fiul risipitor (34) ; Henriette Yvonne Stahl : Orizont, linie severă ; Al. Andriţoiu : Simetrii (35) ; Studii de literatură universală şi comparată ; Constanţa Trifu : Cronica dramatică şi începuturile teatrului românesc (38) ; Monica Pillat : Corăbii ; Darie Novăceanu : Tehnica umbrei (39) ; Maia Belciu — Moartea centaurului ; Emil Brumaru : Detectivul Arthur (40) ; Angela Croitoru : Cîntece de toate zilele ; Florin Mugur : Cartea regilor (41) ; Alexandru George : Marele Alpha (43) ; „Alăuta românească" (44). LUNGU, Alexandru — După două înstrăinări (38).

MACOVESCU, George — O metaforă a lumii (38). MALIŢA, Mircea — (Interviu) (16). MANOLESCU, Nicolae — „Sociologia televiziunii" (16) ; Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (17) ; Dacă un metru de pămînt ar ceda (22) ; Perspectivă radicală (anchetă) (36) ; Un monument în atenţia tuturor (51) ; Efemeride (Duplicitatea lui Andre Gide) (17) ; Lirismul lui Sadoveanu (18) ; Paradoxurile unei teorii (19) ; Verlaine şi Bacovia (20) ; Un traducător al lui Dante (21) ; „Arta e omul adăugat naturii" (22) ; „Secretul" artei (23) ; Despre Esop (24) ; Voltaire şi Pascal sau despre limitele inteligenţei (25) ; Bătrînul şi Cărţile I—II (26—27) ; Ţestoasa zburătoare (28) ; Pretext pentru analiză sociologică (29) ; Eugen Tăutu (30) ; Dilema Alecsandri (31); Adevărata morală a unei fabule (32) ; Aparente paradoxuri despre poezie (33) ; Profesori şi artişti (34) ; Povestiri senzaţionale (35) ; Corespondenţa lui Tudor Vianu (36) ; Criticul şi poetul (37) ; Căutarea lui Averroes (38) ; Cum se scrie istoria (39) ; Despre tragedie I—II (40—41) ; Sentimentul fantasticului (42) ; Argheziana (43) ; Dileme argheziene (44) ; Sadoveniana (45) ; Le Grand Meaulnes (46) ; Replica lui Berenger (47); Eminescu în limba franceză (48) ; Pseudokyneghetikos (49) ; Lectura (50) ; Din nou despre Arghezi (51) ; Revizuirile (52), MANU, Emil — Două izvoare bibliografice (3) ; Un poet goliard (6) ; Evocarea lui Ion Barbu şi Tudor Vianu la Tübingen (29) ; 50 de ani de la apariţia romanului Ion (30) ; „Memoriale"-le lui Vasile Pârvan ; O precizare cu privire la colaborarea Ion Barbu — Ion Vinea (34) ; Pentru voluptatea erudiţiei editoriale (37) ; O metaforă a lumii (38) ; Redescoperirea istoriei literare (anchetă) (40) ; Un poet ce trebuie redescoperit (42) ; „Bucureştiul" sau „Bucureştii" (48) ; Eminescu la radio (50). MARATONIST — Cronica pietonului (17). MARINO, Adrian — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (17). MAZILU, Teodor — Jurnalul unui martor ocular (Stupefiantele şi iluzia „Paradisurilor artificiale" (3) ; Despre iluzia „Vieţii interioare" (4) ; Despre arta conversaţiei şi miracolul tăcerii (5) ; Despre tristeţea gîndirii automate (7) ; Despre înţelegere şi vanitatea iertării ; Despre fumat (8) ; Despre păcatul plictiselii... (9) ; Despre suferinţa fizică... (10) ; Despre gustul estetic (11); Despre vulgaritate (12) ; Despre iluzia superiorităţii... (13) ; Despre nobleţea vulnerabilităţii (14); Despre nevoia de mărturisire (15) ; Despre singurătate... (16) ; Despre memoriile lui Casanova (17) ; Despre tabieturile noastre... (18) ; Despre respectabilitate (20) ; Despre vitregia sorţii şi puterea omului (21) ; Despre sensul concret al iubirii (22) ; Despre cunoaşterea de sine şi relaţiile dintre oameni (23) ; Despre ipocrizia disperării (24) ; Despre cultul amintirilor (28) ; Despre remuşcări şi alte plăceri asemănătoare (29) ; Despre prejudecata fanteziei (30) ; Despre comunicare (31) ; Despre sentimentul nevinovăţiei (32) ; Despre obişnuinţă (33) ; Despre sentimentul naturii (34) ; Despre relaţiile dintre oameni (35) ; Despre plăcere... (36) ; Despre starea de contradicţie (37) ; Despre violenţă (38) ; Despre inteligenţă (39) ; Despre dramele sentimentale (40) ; Despre acceptarea realităţii (41) ; Despre simplitate (42) : Despre umor (43) ; Despre orgoliu... (44) ; Despre oboseală (45) ; Despre nevoia de spectacol (46) ; Despre sinceritate (47) ; Despre efort (48) ; Despre ironizarea talentelor (49) ; Despre meditaţie (50) ; Despre fiinţele nefericite (51) ; Despre fericire (52). MAXY, M. H. — În perspectiva eternităţii (38). MELINESCU, Gabriela — Chipul hermetic al copilului (11). MELIUSZ, Iosef — Răspuns prin valoarea cărţilor (anchetă) (36). MICU, D. — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (21). MORARIU, Modest — Scrisoare către redacţie (38). MUNTEANU, Aurel Dragoş — Despre un interviu şi o reminiscenţă shakespeareană (31) ; Semnificaţia lui Maiorescu (36).

NASTAC, Costin — Carnet vienez (38). NEAGU, Fănuş — Lerui, ler... (1) ; Despre film şi edituri (4) ; Despre debutanţi (5) ; Prezenţa scriitorului în publicistică (7) ; Priveliştile poeziei (9) ; Aprilie, neiertătoare iubire (14) ; Azi am văzut — n-aş mai fi văzut ! cît de mult poate îndura acest neam românesc (21) ; În lotca 1 191 — povestea unui sat ucis ; Galaţi (22) ; Părăsiţi literatura nimicului ! (22) ; Hanul diligenţelor (23) ; Nopţile de vară ale Bucureştilor... (27) ; O ştiinţă cu hotarele în mişcare (31) ; Pentru că A rotunjeşte cuvîntul (48) ; Aceste păsări-năluci (49) ; Aş vrea o Sixtină valahă (51) ; Poşta redacţiei (1—5 ; 7—12 ; 14—20 ; 22—32 ; 34—40 ; 42—52). NEGOIŢESCU, I. — Blaga (3) ; Un realist victorios ; Petru Popescu (4) ; Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (17). NETEA, Vasile — Efigia artistului (6). NICOLESCU, Ion — Duhul (6). NICOLESCU, Vasile — Henri Michaux (prezentare) (47). NICULESCU, Aurora — Jorge Carrera Andrade (prezentare) (30). NOICA, Constantin — A sculptat infinitive lungi (38).

PALEOLOGU, Alexandru — „Un atît de semeţ triumf" (37) ; „Confidenţele unui maniac" („Caractere tenebroase (36) ; Snobism etc. (37) ; Supralicitarea poeziei şi clişeul originalităţii (38) ; Exerciţiul sofistic (39) ; Vălul Penelopei (42) ; Falsa antinomie (43) ; „Calitatea de martor" (44); Misoginia (45) ; De te fabula narratur (46) ; Femeia şi filozofia sau cazul lui Camil Petrescu (47) ; Contrariul prostiei (49) ; A fi raţionalist (50) ; Balzac (51). PANĂ, Saşa — Manuscrisele româneşti ale lui Tristan Tzara (50) ; Primele poeme ale lui Tristan Tzara (51) ; PAPADACHE, Frida — John Steinbeck (31). PAPADOPOL, I. — Vitrinele inerte (17) ; Biblioteca franceză (19) ; Complex de inferioritate ? (24) ; După El Mundial (26) ; Nostalgia afirmării dificile (35). PAPU, Edgar — Europeanul (6) ; Dinamism şi abundenţă (anchetă) (36). PARASCHIVESCU, M. R. — Primăvara dulce (17) ; Mărturia liniei pure ; Lingăul negativ (19). PĂUN, Octav — Documente Al. Macedonski (48).

PĂUNESCU, Adrian — Critica — prilej de creaţie (31) ; O prea grea răspundere (37) ; Interviuri cu : Mircea Maliţa (16) ; Al. Rosetti (17); Grigore Benetato (18) ; Octavian Cotescu (19) ; Nicolae Velea (20) ; Szasz János (23) ; Ov. S. Crohmălniceanu (24) ; Romulus Vulpescu (25) ; Constantin Ţoiu (26) ; Duţă I. Avram (27) ; Dumitru Radu Popescu (28) ; Al. Piru (29) ; Ştefan Roll (32) ; Jurnalul unui interviu ratat (21) ; Cinci interviuri din zilele apărării Insulei mari a Brăilei (22). PETROVEANU, Mihai —Provocare (38). PHILIPPIDE, Al. — Maldoror (3) ; Stilul ardelean (4) ; Arta versului (9) ; Prezenţa şi durata artistului (11) ; Modernismul şi tradiţia (15) ; Înfrînarea cuvintelor (20) ; Renaşterea melodramei (29) ; Povestitorul prieteniei (32) ; Tradiţie şi progres (39) ; Cîtime din marea tradiţie (48). PIRU, Al. — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (18) ; (Interviu) (29) ; Cînd conformismul s-a retras (anchetă) (39) ; Sînt alături de acad. Al. Rosetti (48). POP, Ion — Literatura studenţilor (18). POP, Sânziana — Despre film şi edituri (4) ; Despre debutanţi (5) ; Strada (7) ; Mass media (10) ; Arta fără aplauze (15) ; De-o mie de ani cu credinţă adîncă (21) ; Cercurile se strîng (22) ; Orice nelinişte se liniştea (23) ; De vorbă cu Octav Doicescu ; Centrul este inima (27) ; De vorbă cu Ion Ardeleanu (33) ; Moment bucureştean (42) ; Marginalii (47) ; Cititorii, prietenii noştri (50) ; Doar amestec sentimental (51). POP, Simion — E pasul renaşterii (22). POPESCU, D. R. — Interviu (28) ; Acasă (29). POPESCU, Nic. — W. Shakespeare sau W. Shakeshafte ? (26) ; Omar Khayyam... astronom şi matematician ; Retrospectiva Giorgio de Chirico (27) ; Un indice electronic asupra operei lui Thomas Mann ; Hamlet şi noi ; Samuel Beckett, director de scenă ; Templul lui Zeus năruit de cutremur (28) ; Primul teatru britanic, opera unui dulgher ; Un Pompei în U.R.S.S. (29) ; Shakespeare în România (30) ; Amintirea lui Dickens (31) ; 100 de ani de la naşterea lui W. Wordsworth ; Picasso la Gobelins; Ceramica veche — metodă de autentificare; Expo Europa 1925, la Strasbourg ; Vara şi ploile trecutului ; Noi isme în artă (33) ; Maurice Barres şi romanul foileton ; Circulaţia legendei orfice ; Dickens despre Balzac (40) ; Izvoare shakespeariene (41) ; „Venus şi Adonis" ; „O femeie adevărată" de P. Massinger (42) ; „Titus Andronicus" modernizat ; William Blake — poet, editor, ilustrator, profet (43) ; Victor Vasarely ; Carl-Frederich Reuterswärd — artă şi tehnică (44) ; Despre oboseală ; Fraţii Schegel şi epoca de aur a literaturii germane (45) ; Wagner redivivus ; „Bateau — Lavoir" din Montmartre (46) ; Nicolas de Staël, Comorile de la Czorsztyn ; Literatura engleză veche (47) ; Diderot : „Cugetări răzleţe" ; Vînătoarea cu vulturi ; Arta nouă şi strada în Polonia (48) ; „Verso" din Chile (49) ; Brecht despre Kafka ; Revoluţia literară americană (50) ; „Odele" lui Horaţiu (51). POPOVICI, Titus — Sincronism sau imitaţie (3) ; Exilul personajului ? (5) ; Ridendo castigat historiam (6) ; Prejudecăţi sau „tabu"-uri... (8) ; Realism şi luciditate (9). PREDA, Marin — În fiecare săptămînă M. R. răspunde la o întrebare : (16) ; (17) ; (18) ; Critica literară şi frica de scriitori (19) ; Fatalitatea relaţiei (20) ; Cărţile deasupra apei (21) ; O bucată de pîine din Insula mare a Brăilei (22) ; O întîmplare numai pentru cititorii dumneavoastră ! (23) ; Obsedantul deceniu (24) ; Si ? Mai departe ? Nu-i destul ! (25) ; Scriitorul —o Casandră ? (26) ; Editura Cartea Românească (27) ; Despre o artă antipatică (28) ; Cîţi oameni cunoaştem ? (29) ; Perspectiva de a deveni moralist (30) ; Compromisul cu lucrurile (31) ; Compromisul cu oamenii (32) ; Compromisul cu ideile (33) ; Ordinul de atac (34) ; Obstacole în calea lecturii I—II—III (35—36 ; 38) ; Un semn de întrebare (37) ; Reflecţii asupra viitorului (39) ; Reflecţii asupra prezentului (40) ; Despre opera lui I. L. Caragiale (41) ; Ce ne spune Orion (42) ; Ciudatele obiceiuri ale bucureştenilor (43) ; Sadoveanu sau plăcerea de a scrie (44) ; Consternanta problemă (45) ; Icoane pe sticlă şi amatori (46) ; Un coşmar (47) ; Achiziţia (48) ; Două păţanii ale unui intelectual idealist I—II (49—50) ; Şerpi pe hîrtie (51) ; Literatura română şi cititorii ei (52). PROTOPOPESCU, Lucia — Monografia care se cere (6).

RĂPEANU, Valeriu — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (18) ; Un proces de continuitate (anchetă) (38). REGMAN, Cornel — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (18) ; Frămîntările unui deceniu (anchetă) (37). ROLL, Ştefan — Dramatice existenţe de scriitori şi artişti (32) ; Picto-poetul Victor Brauner (33) ; Superba prietenie (42). ROMAN, Carol — Preocupări literare la Istanbul (13). ROMAN, Ion — Anti-epopee (6). ROSETTI, Al. — (Interviu). (17). RUSAN, Romulus — Alba Iulia — perfectul cenuşiu (21).

SCHWARTZ, Iulia — Poetul şi Wagner (15). SIDOROV, Evgheni — În aşteptarea noului poet (8). SIMION, Eugen — Cronica literară — Stilul arghezian (2) ; Preliminarii (22) ; G. Ibrăileanu : Spiritul critic în cultura românească (23) ; Marin Sorescu : Tuşiţi (24) ; Gabriela Melinescu : Boala de origine divină (25) ; D. Micu : Început de secol (26) ; Emil Brumaru : Versuri (27) ; Z. Ornea : Semănătorismul (28) ; Mircea Ivănescu : Poeme (29) ; Mihai Ursachi: Inel cu enigmă (30); Perpessicius : Memorial de ziaristică (31) ; Tudor Arghezi XC (32) ; George Alboiu : Drumul sufletelor (33) ; G. Călinescu : Opera lui M. Eminescu I—II—III—IV (34—37) ; Nichita Stănescu : În dulcele stil clasic (38) ; Zaharia Stancu : Cîntec şoptit (39) ; Vasile Vlad : Omul fără voie ; Irina Mavrodin : Poeme (40) ; Nicolae Manolescu : Contradicţia lui Maiorescu (41) ; Sergiu Dan : Pagini dintr-un jurnal de noapte (42) ; Iordan Chimet : Închide ochii şi vei vedea oraşul (43) ; M. Ungheanu : Campanii (44) ; Al. Philippide : Consideraţii confortabile (45) ; Emil Brumaru : Detectivul Artur (46) ; G. Dimiseanu : Prozatori de azi (47) ; Marin Sorescu : O aripă şi-un picior (48) ; Nicolae Ciobanu : Ionel Teodoreanu (49) ; Poezia tînără (16) ; Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (18) ; Profesorul Al. Rosetti (45). Ivasiuc, Al : Păsările (52) SIMIONESCU, Mircea Horia — Enescu (36). SORESCU, Marin — Pînă la genunchi. pînă la brîu, pînă la cer (21) ; Două versete (22) ; Civilizaţia opiniei (31) ; Să ne intereseze mai mult deceniul care vine (anchetă) (38) ; Criza lui î din i (48). STANCU, Zaharia — Nădejdile noastre de azi, iubirile noastre de mîine (1) ; Încredere (22). STĂNESCU C. — Istoria literaturii române contemporane (anchetă) (19). STĂNESCU, Nichita — Despre film şi edituri (4) ; Piatra de lună (7) ; Vasile Pârvan — stîlpul (11) ; Vodă Cuza — simbolul (12) ; Calul descălecat (19) ; Deceniul care afirmă (anchetă) (36). STENTOR — Poşta redacţiei (31—34). STERIAN, Margareta — Vachel Lindsay (prezentare) (49). STOICA, Octavian — Cu sarea cuvîntului (6) ; Lotru (21) ; Trei reviste bucureştene (40) ; Dialog cu Sabin Bălaşa (45) ; De vorbă cu pictorul Const. Dipşe (51). SÜTO, Andras — Cîntăreţii cîntă balade, ochii spectatorilor sînt plini de lacrimi (21). SZASZ, Ianos — (Interviu) (23)

ŞERBAN, Geo — Reverii pe Vitoşa (37) ; Rigoarea reabilitată (46). ŞOVA, Coman — La Satu-Mare nu se întîrzie pe ruine (21). ŞTEFĂNESCU, Alexandru — Comentarii critice (Poezie şi ceremonial) (23) ; În limitele unei parabole (24); Transfigurarea senzorialului (25) ; Tehnica retuşarilor succesive (26) ; Ştefan Petică şi poezia absenţei (27) ; Un Rebreanu imaginativ (28) ; Harul lui Cezar Petrescu (29) ; Pe uliţa copilă-

riei, pînă la porţile nopţii (30) ; Demnitatea ideii ; Înţelepciunea sadoveniană (31) ; Drama latentă (32) ; Satira povestitorului popular (34) ; Sentimentul romantic al poeziei lui Ion Barbu (35) ; Creaţie şi contemplaţie (36) ; Poezia şi umanizarea cosmosului (40) ; Romanul în stare pură (44) ; Roman şi personaj (45) ; Diversitate şi ansamblu (48) ; Sensibilitate în absenţa expresiei (49) ; Roman şi confluenţe (50).

TĂNASE, Virgil — Jean Pierre Richard — Literatură şi senzaţie (21) ; Tzvetan Todorov : literatură şi semnificaţie (22). TĂTARU, Ion — Cum scriem numele româneşti ? (28) ; O falsă şi nocivă literatură de aventuri (29). Autori, cărţi şi autografe (33) ; Aerul trist şi sărac al multor case memoriale (41). TEODORESCU, Virgil — Pămînt şi oameni la Prut (22) ; Materia într-o somnolenţă activă (38) TERTULIAN, N. — Polemica Lenin — Roza Luxemburg (14). TURCEA, Daniel — Onirismul în expansiune (16).

ŢEPENEAG, D. — Revanşa hîrtiei (16). ŢIC, Nicolae — Confruntare în literatură (16). ŢOIU, Constantin — Despre film şi edituri (4) ; Despre debutanţi (5) ; Prezenţa scriitorului în publicistică (7) ; Mass media (10) ; Literatură şi document (15) ; „Tref se declară" ; „Zeul casei" (16) ; Locotenentul de artilerie (19) ; „Pe Mureş şi pe Tîrnavă..." (21) ; Cloşca cu pui (22) ; Mărturie în grîu (23) ; (Interviu) (26) ; Frumoasele cartiere (27) ; Un roman despre scriitor (50) ; Nouă meşteri mari (51). ŢUGUI, Ion — La Arad, şaptezeci de mii de oameni fără somn (21).

VAIDA, Mircea — Trecînd zăpezile de odinioară (anchetă) (39) ; Noutatea unui mod critic (42) ; Lautreamont sau portretul din vis (47) ; „Jocul secund" al prozei (49). VAIDA, P. — Cu cine a studiat Cantemir ? (16). VELEA, Nicolae — Despre film şi edituri (4) ; Despre debutanţi (5) ; Prezenţa scriitorului în publicistică (7) ; Adversitate afectuoasă (15) ; (Interviu) (21) ; La „Magazinul istoric" (30) ; Deceniu deschis (anchetă) (38). VETIŞANU, Vasile — Iluministul (6) ; „...Carte cu şapte peceţi" (14). VINTILĂ, Marius — Cibinium (37). VINTILĂ, Petru — Urmuz (8) ; Cum a murit Caragiale (7). VULCĂNESCU, Mihu — Streinu (49) ; Florenţa (50) ; Veneţia (51). VULPESCU, Romulus — Caragiale. Însemnări dintr-un caiet de regie (1) ; „...Dacă n-ar fi decît ca să vă dau ideea" (12) ; (Interviu) (25) ; Cuvîntul are trup (48).

ZALIS, Henri — Emil Botta prozator (13) ; Aventura interioară la Matei Caragiale (25). V. Voiculescu şi romantismul genezei (52). ZAMBACCIAN, Jacques — Pallady şi Matisse (17) ; Brâncuşi — scriitor (18) ; Colecţii şi colecţionari (32) ; Polemica Georges Duthuit — Andre Malraux (41) ; Vioara unui pictor (47). ZAMFIRESCU, Dan — „Flori s-au deschis în pămîntul nostru" (25) ; Din suferinţele tezelor de doctorat (26) ; Istoria literaturii române I—II (26—27) ; Cîteva rectificări la răspunsul tov. prof. univ. dr. docent Al. Piru (32).

ARTE

Cronici de teatru, Film, Muzică, Expoziţii, Televiziune, Sport

ANASTASIU, Cristina — Grafica (16).

CAZABAN, Costin — Un cerc vicios (48); Sărbătoarea „jazzofililor" (49); O lucrare binevenită (50); Două din trei (51); Să evităm naufragiul (52). CONSTANTIN, Ilie — Un film cumsecade (16); Uriaşul asfixiat de felinar (17); Însufleţirea şi animaţia (18); Se îngroaşă gluma (19); Doi cabotini minunaţi (20); Nostalgia legalităţii (21); Porţile (22); Incîlceli poliţiste (23); Afurisitul de bunic (24); Revedere, re-vizionare (25); Science-fiction (26); Am (re)întîlnit ţigani fericiţi (27); Răcori (28); Femeia fatală şi supraomul (29) ; Muzică şi premii (30) ; Rămăşagul unui fonetist (32); Vedetele de altădată (33); Infatigabilul jandarm (35); La căminul cultural (36); Un film la care e aproape un lucru de bun simţ să leşini de frică (37); O peliculă veştedă (38), Numai mortul va răspunde (39); „Canarul galben ca un gălbenuş" (40); O super-super femeie şi nişte splendizi cascadori (42); Arsită, crime, probleme rasiale (43); Deconectare: biliard (44); O bere cu Alberto Sordi (45); Huiduma în mare (46) ; Prea-fericitul pe ecran normal (47), Intransigenţă în harem (48) ; Un excepţional film politic (49); A rîde şi nu prea (50); Ai noştri au dat lovitura ! (51); Rămîi sănătoasă cucoană ! (52).

DUMITRU, Radu — În sfîrşit, iată şi absolutul (17); Prim-plan (18); Emisiune literară la ora 3 dimineaţa (19); Prea mulţi răzbunători (20); Calm şi operativitate (21); „El Mundial 70" şi provincialismul euforic (23); Televiziune (24); Degeaba (25); Cavalerii dreptăţii (26); Pentru tele-teatru (27); Cîteva persoane în faţa televizorului (28); Emisiuni despre actori (29); Ra-2 (30); Teatrul scurt (31); Antologie lirică (32); Regrete inutile (33); Incoruptibilii (34); Proiecte şi promisiuni (35); Mă rog, nu se poate, nu se poate (36) ; Zile ale muzicii (37) ; Sfinte Sisoe ! (38); „De unul singur" (39); Punct şi contrapunct (40): Mai aveţi o întrebare ? (41); Festivalul de poezie (42); „Iertarea" (43); Cîteva întrebări nevinovate (44); Conducem (45); Telespectatori (46); Aveţi puţintică răbdare (47); În sfîrşit, luna cadourilor (48).

HAGIU, Grigore — Profesiune de credinţă neintenţionată (49); O Mioriţă a sculpturii (50); Plastica la Bienală (51) ; Sculptura la Bienală (52).

MEREUŢĂ, Iulian — Galerii triste (17); Violenţa discursului plastic (18); Vincent, eroul (19); Un bărbat se plimbă singur prin lume (20); Prilej de certitudine (21); False dileme, false opţiuni (22); Lingă cuvîntul „ajutor" (23): Natură statică cu ceas şi portar (24); Brâncuşi (25); Talent şi ambiţie (27); Desene prin cuvinte (29); Portret în arabescuri (30); Waclaw Taranczewski (31); Marginalii la diversitate (33); Transcripţia elogiului (34); O expoziţie — trei centre artistice (35); Între Poussin şi Warhol (36); La Amfora... (37); În faţa toamnei (40); Pe o temă de Vasarely (41); Confesiuni (42); Surprindere şi cuprindere (43); Întîlnire cu un pictor (44); Pentru un sculptor (45); Desenele lui Taşcu Gheorghiu (46).

NEAGU, Fănuş — Mihu Vulcănescu (39); NEDELCU, Mirela — Tinereţea scenei (3): Scena — şcoală a Cassandrei (7); Din nou aplauze pentru Piatra Neamţ (10).

POP, Sînziana — Emisiuni de folclor (32); Radio — da, Televiziune — ba ? (49); Sîmbătă şi duminică (50); Emisiunea în limba germană (51); Actualităţi (52).

SORESCU, Marin — Pînă la Leonce şi Lena... (16); O piesă de Büchner şi cîteva citate (17); Actorii rîd şi plîng în locul nostru (19); O piesă falsă (20); Alfred Jarry în româneşte (21); Un om de teatru (22); Între lăptucă şi spanac (23); Avangarda din vale (24); Regizorii tineri (25); Teatre mici, teatre de buzunar, teatre de buzunar de ceas (26); Liru, liru (27); Farsa tragică (26); Băleşu între dramă şi comedie (29); Săli şi spectacole (31) ; Mirtil şi Chloe (32) ; Dichotomii teoretice (33); Spectacol popular la Giurgiu (34); Sufleurul, o persoană cu tradiţie (35); Măşti (37); Ca un făcut (33); Emoţii, aşa şi pe dincolo (39); Corul (40); Între glumă şi crispare (41); Stagiune la Praga (44); Goldoni la Ploieşti (45); Sarea în bucate (46); Despre teatrul lui Blaga şi un experiment (47); Happening et fluxus (52). SUPLINITOR — În aşteptarea unui cronicar sportiv (16); Vai, ce juniori bătrîni (17); La Reims — joaca de-a prestigiul (18); Vom fi campioni mondiali ! (19); Acolo unde nici mînia nu mai e autentică (20); Un computer românesc prevede rezultatele meciurilor de la Guadalajara (21); Culisele Guadalajarei (22); Mediocra ţîfnă a unor antrenori aflaţi la Guadalajara (23); Sfîrşitul iluziilor (24); Cel mai frumos meci din istoria fotbalului (25); Un paradox al vremurilor noastre : Angelo Niculescu în atac ! (26); Divizia A — sediul plictisului (27) : Ah, unde-i oina de-altădată ! ? (28) ; Cît de trecătoare sînt toate... (31); Logica a murit, trăiască logica ! (32); Mai vorbim noi... (33); Fotbal actual, numele tău este formalism ! (35); Paiul din ochiul altuia e mai gustos (36); Ruşinea intercontinentală (37); Cerem un riguros control anti-ţoping (38); Suplinitor se divulgă, Suplinitor vă spune rămas bun (39). SUPLINITOR II — Cafeneaua de sfoară (29). SUPLINITOR VI — Decadenţa fotbalului ? (30); Meditaţiuni (34); Victoria a doi provinciali în meciul cu Finlanda (42); Un congres al Suplinitorilor ? (43); Subtila replică a lui Cassius Clay (44); Miercurea cu şase reprize de plumb (45). SUPLINITOR IX — În fine, singuri ! (40); O luminare în careu (41); Goalkeeperul (46); Muzeul de ceară (47); Silence, mes enfants (48); Olanda, nu (49); În noi moţăie un boxer (50); Nasturi şi flipere (51) ; Paisprezece mîini harnice şi isteţe (52).

VULCĂNESCU, Mihu — Polykratis (46); Schifano (47); Cortona (52).

Literatură străină

AKSAL, Sabahattin Kudret — Fereastra mea ; Cafeneaua veselă (43). ANDRADE, Jorge Carrera — Sălaş pămîntesc ; Biografia pentru folosinţa păsărilor (30). APOLLINAIRE, Guillaume — Logodna ; La „Sante" ; 1909 ; Toamna bolnavă (45).

BALADE ANONIME DIN POEZIA SUEDEZA (Puterea mîhnirii ; Harpa minunată ; Helena şi marinarul (8), BALL, Nelson — Prap (35). BAUDELAIRE, Charles — Mici poeme în proză (Străinul ; Camera cu două feţe ; Frumoasa Dorotheea ; O moarte eroică ; Tirsul) (50). BECHER, Johannes R. — Lenin milenarul (16). BECQUER, Gustav Adolfo — Rime (VI ; XVII ; XXI ; XXIII, XXXVIII ; LIII ; LXXV) (50). BEK, Alexandr — Întîlnire cu Lenin (15). BELEAKOVA, Alla — Cărăbuşii (7). BELLMAN, Carl Mikael — Tătucului Movits, aflat în puterea boalei lui, oftica (8). BENJAMIN, Lászlo — Odrasla lupilor (14). BENEKAY, Yanhya — Frate de sînge ; Dor ; Cîntecul zilelor nostalgice ; În lumea lui Panait Istrati (13). BLOMBERG, Eric — Dumnezeul încătuşat (8). BOIADJIEV, Nicola — În cabinetul lui Ilici (16). BORDIER, Roger — Scriitorul e un mit ? (10). BORY, Jean-Louis — Înălţarea unui ţăran de la Dunăre (24). BRAUNER, Victor — Maşina privilegiilor ; Bază şi vîrf ; Aşteptarea ; Dinamismul invizibilităţii ; Dialogul interior ; Fruct nou ; Lumină neagră ; Reverie ; Lumina tăcută ; Hrana lucrurilor foarte bune (33). BRYLL, Ernest — Epitaf (14).

CAILLOIS, Roger — Poezia realităţii, Poezia civilizaţiei (43).

CARUSO, Barbara — Zori (35). CÎNTECE JAPONEZE (Noapte de primăvară ; Pe o crizantemă roză ; Aşteptare ; Cireş înfrunzit ; Roua şi stuful ; Cerul în zori ; Hana ogui ; Inima mea ; Noapte de dragoste ; Cu tine ; Dac-ai şti ; Necăjit ; Năzăriri ; Toropeala ; Floare de Nu mă uita ; Nopţi ploioase ; Ascunziş ; Licuriciul ; E vîntul ? ; Căldură ; Totuşi (11). COHEN, Leonard — Ce faci aici (35). COLOMBO, John Robert — Mileniu (35). CORBIÈRE, Tristan — În amintirea preafrumoasei Zulma ; Reluare ; Paris ; Feminin singural ; Epitaf ; Sfîrşitul (30), CORTAZAR, Julio — Massaccio (27).

DANIELS, Roy — Noe (35). DESNOS, Robert — Identitatea imaginilor (24).

ELIOT, T. S. — Două cuartete — (The Dry Salvages ; Little Gidding (5). ELUARD, Paul — În aer liber ; Aventura (24) ; Max Ernst ; A intra, a ieşi ; Max Ernst (11) ; Sfat prietenesc ; Trezirea oficială a canarului ; Dincolo de pictură ; Evantaie frînte ; Marea casă nelocuită ; Cîntecul ; Sfîrşitul circumstanţelor (42). FRENAUD, André — Vinului ; La tine-n fortăreaţă ; Un farmec fatal ; Pieritoare ; Curtenitoare animale ; Mic trandafir spre castel ; Tinereţea jignită şi bătrînul ; Oglinda pustiei ; Pe careva din paturile dragostei ; Antotimpurile ; Mîngîietnic sat ; Copilul triumfal ; Locul comun al morţilor; În Touraine ; La Senlis ; Foc de ierburi ; La slăvitul prag ; Nici o noimă (40). FRÖDING, Gustav — Fata din ochii mei (8).

GALIANA, Th. de — Savanţii prezic viitorul (25). GARDNER, Herb — Cine e Kellerman şi de ce spune lucrurile acestea îngrozitoare despre mine (3). GARY, Romain — În căutarea, „eu"-ului gaullist (46). GIONO, Jean — Mînzul (24). GOETHE, J. W. — Către cumnatul meu Cronos ; Flăcăul şi pîrîul morii ; Prometeu ; Parabază ; Elegia I ; Elegia V ; Elegia XVII ; Epirrhema ; De ce priviri adînci ne-ai dăruit ; Amyntas ; Cîntecul de amurg al artistului (2). GOLIAVKIN, Viktor — Bine aţi venit, păsărele ; Cheiurile ; Mutatul ; Zgomotul ; Nu lăsaţi copiii să mănînce tencuială! (7). GROCHOWIAK, Stanislaw — Curaţii ; Hamlet (14) ; Noapte bună ; Viscolul (39). GUILLEN, Nicolás — Lenin (6).

HÖLDERLIN, J. Ch. Fr. — Către Ursitoare ; Cursul vieţii ; Şuvoiul încătuşat ; Empedocle ; Cîntecul sorţii ; Scara : Dimineţii ; Duhul vremii ; Rugă ; Zeul soarelui ; Rămas bun ; Atît de scurt... (12). HUGHES, Langston — Lenin (16).

KANIK, Orhan Veli — Un erou de roman ; Oare m-am îndrăgostit ? ; Vreme frumoasă (13). KEARNS, Lionel — Martor (35). KERSCHBAUMER, Marie-Terese — Al treizeci şi doilea an ; Tu ; Lied ; Histria (39). KISHIDA, Yasumasha — În faţa unei vitrine cu cărţi (16). KONYA, Lajos — Celui ce-şi pierde curajul (14). KORDICI, Ivan — Nu-i nici o stea (42).

LANDOLFI, Tommaso — „De vorbă în familie" (9). LANGERKVIST, Pär — În portul inimii, însîngerat (8). LAUTREAMONT — Cînturile lui Moldoror (Cîntul VI — frag.) (41). LINDSAY, Vachel — Generalul William Booth intră în rai ; Privighetoarea chinezească (49). LINESAY, Dorothy — Satul (35). LLOSAY, Mario Vargas — Dacă trece examenul şi intră la San Marcos (31).

MALRIEU, Jean — Bucuria (24). MASSOT, Pierre de — De nespusă tihnă (24). MAYOUX, Jehan — Iubesc dar... (24). MENEMENCIOGLU, Muazzez — Femeile au părul lung (43). MICHAUX, Henri — Duceţi-mă ; Bătrîneţe ; Peisaje ; Gînduri ; Labirint ; Greaţa sau moartea e cea care vine ? În ţara magiei (13) ; Amintiri ; Pe drumul morţii ; Odihnească-se în revoltă ; Pace în năruiri; Şoim al slăbiciunii tale, Doamne (47). MILOŞ, Ion — Versuri de dimineaţă (37). MILOŞEVICI, Velimir — Clopot (42).

NENADICI, Milan — Fereastră în spaţiu (42). NEWLOVE, John — Cînd ne vedem pe noi (35). NOGO, Raiko Petrov — Lîngă drum (42).

OZGA-MICHALSKI, Josef — „Aurora" (16).

PAGEAU, René — Inecul (35).

PAVESE, Cesare — Dimineaţa ; Peisaj 8 ; Paradisul pe-acoperişuri ; Noaptea ; Mania singurătăţii ; Poggio Reale ; Poetică ; Peisaj 6 ; Casa ; The night you slept ; Oameni înstrăinaţi ; Glasul ; Steaua dimineţii (49). PERET, Benjamin — Vînt de nord (29). PERRAULT, Pierre — Fără întoarcere (35). PEŞORDA, Mile — De profundis , Glasul pietrei (42). PILINSZKY, Janos — Catren (14). PILON, Jean-Guy — Totul e încă de spus (35). PUSLOVIC, Adam — Amiază-n luminişul nopţii ; Zilele şi noaptea ; Apocalips de fiecare zi ; Osuar de familie ; Departe ; Oaspetele drag al ţărînii ; El a văzut surîsul nopţii ; Asta-i tot (14).

QUELLETTE, Fernand — Unghiile (35).

RADICICOV, Iordan — Aralampi, aralampa şi aralampismul (36) ROZEWICZ, Tadeusz — I-a reuşit ; Au scris (46) ROYER, Jean — Taină (35).

SABA, Ziya Osman — Fă botoşei, cizmarule ! ; Pentru voi (43). SABATIER, Robert — Ruguri ; Însoţitorii ; Scrisoarea neagră ; Peisaj mortal ; Bătrîna vară ; Obîrşia focului ; Datoria ; Memorii (2). SANTO, Alda do Spirito — Gind (16). SARAJLICI, Izet — Închinare (42). SEKULICI, Dara — Cimitir musulman ; Îngăduinţă (42). SHAKESPEARE, W. — Sonete (VIII, XIX, XXVII, LIV ; LX ; LXII ; LXXXII ; XCI ; CXIII ; CXIX ; CXXIV ; CXLIV ; CXLVII) (44). SLIVIAK, Tadeusz — Oaspetele ; Cicatrice (46). SMITH, A. J. M — Ştiri despre Phoenix (35). SOWULEWSKI, Andrej Lech — Linişte (46). SÖDERGRAN, Edit — Ţara care nu există (8). SZYMBORSKA, Wislawa — Peisaj ; Apa (14) ; Natură moartă cu balon ; La un pahar cu vin ; Sînt prea aproape (39).

TARANCI, Cahit Sitki — Aşa e tinereţea... ; Doresc o ţară... (43). TAVASTSTJERNA, Karl August — Bîzîit de muşte (8). TOROPIGHIN, Vladimir — Balada băieţelului şi a războiului (7). TRIFUNOVICI, Duşko — Puteri sănătoase (42). TUWIN, Julian — Vis (46)

VALÉRY, Paul — Cimitirul marin (32). VALLBONA, Rima de — Interviu cu Jorje Luis Borges (28). VOZNESENSKI, Andrei — La Şuşenskoe (16). VULETICI, Andelko — Morişti (42).

ZABOLOTKI, Nicolai — Trimişii satelor (16).

YOUSIF, Sadi — Lui Lenin (16).

În numărul viitor:
indice de nume

ARTE

ARTE

TEATRU

Happening & fluxus

Cum va arăta arta viitorului ? Este întrebarea care stă în gîtul oricărui subadolescent bubos, care ține neapărat ca odată cu coșurile de pe față să revoluționeze pictura, sculptura, teatrul și viața sexuală. Mulți nu au privit nici măcar în silă un Rembrandt sau un Vermeer, dar sînt grozav de înverșunați împotriva babalicilor (citește : Vechii maeștri ; citește : tradiție ; citește : părinți etc.).

La acest „Happening & fluxus" se recomandă să mergi în cap, ori în patru labe, pentru a putea savura colajele de batiste infecte, tichete de tren, cîte o mînecă ruptă, lozincile pornografice sau tendențioase : „Jos arta ?" Fusese adusă în expoziție tot în chip de protest o cinstită vacă, într-a nu știu cîta lună. După ce s-a dumirit, însă, blînda patrupedă a dat cu copita amabilei invitații de a participa la greva „artiștilor", mergînd să nască într-un staul. Altădată se pot vedea în astfel de happeninguri, cupluri nude în borcane de sticlă trăindu-și viața lor : iubindu-se, mai ales, și iarăși iubindu-se. Unul, Ben, a stat 15 zile în vitrină, făcînd, la vedere, tot ce se poate face.. pe artă. Bun. Dar unde vroiam să ajung ? Este, probabil, o psihoză, venită ca un anotimp cețos.

Tînărul Wolfgang Bauer (născut în 1941, dar suficient de lansat cu piesele : **Transportul de porci, Pictor și culoare, Două muște pe o șină**), intră vijelios, cu utima sa operă „După-amiaza magică", în dramele și dramoletele acestui tineret agitat. „Theater au Dom" din Köln are două scene : una, mare și pe gustul oamenilor de treabă, unde se joacă normal, și scena mică pentru teatru experimental. Acest mic teatru nu aduce prea mulți bani, însă are menirea de a promova, cum zicem noi, dramaturgia originală. Piesa în discuție, dacă la o privire mai atentă nu s-ar dovedi suficient de mediocră, ar avea meritul de a încerca să ia pulsul „epocii". Să trecem peste faptul că multe scene se petrec în pat. Admirabile scene, de altfel, jucate de Silvia Janisch și Franz Kainrath cu o aplicație spre parodia vieții casnice și **amanteşti**, care stîrnește de vreo două ori ropote de aplauze, (din păcate sala fiind cam goală).

În „După-amiaza magică" nu se întîmplă nimic planificat, nimic rațional, fuga în nimic „creează situații, care dezlănțuie reacții" — spune amabil Dr. Warner Swossil. Ceea ce este perfect adevărat. Vom reține amănuntul nesemnificativ (dar tot l-am reținut), că se joacă mult timp în costum de striptis, și că după ce primul cuplu își epuizează toate exhibițiile, pînă la bătaia soră cu moartea, urmată brusc de un acces amoros etc., etc., sosește cel de-al doilea cuplu. Ca să nu mai lungim vorba, e atacată și problema drogurilor, apoi problema inversiunilor sexuale. Care, bineînțeles, duc la crimă. Unul moare — trebuia să moară cineva — și din nimic, iată, că tot s-a înjghebat o acțiune. Păcat, pentru că piesa demara promițător...

„După-amiaza magică" o poți întîlni în multe orașe din R.F. a Germaniei, succesul datorîndu-se atît unor replici spirituale, cît, mai ales, modului fericit de a pune o problemă. Noi avem, însă, pretenții mai mari. Dintr-un astfel de nimic, se putea scoate mai mult. Spre lauda dramaturgilor, trebuie să spunem, că happening-ul lor nu se revoltă împotriva cuvintelor și ideilor înseși. Și cine știe dacă vaca onestă, care refuza cu oroare să nască în muzeu, nu ar accepta cu bucurie scena, inevitabilă vieții animale.

Marin SORESCU

EXPOZITII

Sculptura la Bienală

Spre deosebire de pictură, sculptură, luată-n totalitatea ei, este mai slab reprezentată. Pare să se petreacă același fenomen întîmplat, cu cîțiva ani în urmă și în literatură, cînd poezia avea un ascendent clar asupra prozei. Revirimentul a avut însă loc și sînt indicii asemănătoare și în ceea ce privește sculptura, artă mai materială, mai greu învingătoare de prejudecăți.

M-a nemulțumit, cu excepții desigur, o bună parte a lucrărilor. Cu atît mai mult cu cît sculptura beneficia de un avantaj pe care-l voi semnala. Pictura, datorită numărului mare de expozanți, acoperă, tapetează realmente în întregime pereții, tablourile anihilîndu-se reciproc. Într-o astfel de mare a culorilor intens revărsată, distingi mult mai greu valorile. Sculptura are un spațiu vast, lucrările nu sînt atît de numeroase și au aer în jur, lărgime frumos dispusă. Dacă mai adăugăm și fundalul de culoare în lumina căreia ele capătă o viață și mai particulară, am spus totul.

Apar, în primul plan, derute mai vechi, depășite credeam. Mormane de ipsos, pe ici pe colo, frîscă neînsuflețită, albă sau neagră, încearcă să mimeze o robustețe creatoare, inspirată. Efectul este absolut contrariu. Reîntîlnim sentimentalele maternități, tinerii muncitori atleți, cu mușchi de oțel gipsos, ctitori de țară și neam, de-a-ncălare și pe jos, decapitați sau numai bust. Un Ștefan cel Mare, de pildă, are ceva de coșmar, în naturalismul său voit degajat. Dacă ai întoarce, smulgînd-o din piedestal, copita calului și-ar da la iveală potcoava modelată școlărește cu cuiele cu tot. Nu lipsesc nici interpretările de personagii culese de prin cărți sau portrete ale scriitorilor noștri cei mai mari. Sînt cam simpluțe. Un Doctor Faustus e de-a dreptul disgrațios. Plesnește de sănătate și face figură mai mult de băcan decît de subtil și ascet savant. Un Eminescu și Labiș, capete, absolut neconvingătoare. Ți se face un dor imens de a revedea portretul făcut de Anghel lui Eminescu.

O bună parte a sculpturilor însă, unele chiar excepționale, se salvează din contextul general. De la Miorița și Toma Alimoș, pînă la abstractizările simbolice, tinzînd să dea formă senzațiilor, sentimentelor de plenitudine a zorilor, a genezei sau a bucuriei în fața mării, este vădit efortul artiștilor de a ieși din raza materiei uniforme, lucrînd latura spiritualității ei posibile. Un efort încununat de succes. Nu lipsesc, în aria reușitelor, nici lucrările de bogată reverie fantastă. Dacă un Amphion sau o transcriere liberă a unor motive de antică sorginte nu conving îndeajuns, două păsări în lemn (deși numai una este numită astfel), somptuoase și măiestrit închegate, te proiectează brusc în imperiul reveriei. O compoziție cosmică, de geneză, cu ovoidul central străpungînd un pămînt gros și plat, parcă ptolemeic, ne duc nostalgic și înrobitor cu gîndul către Eminescu, geniul tînăr, îndrăgostit de nemărginirea cosmică în formare.

Vizibilă este orientarea autorilor către materialul definitiv. Lemnul, piatra, marmora, bronzul și oțelul șlefuit sînt frecvent folosite. Foarte mulți sculptori și-au adus lucrările direct din cariera de piatră. Școala de la Măgura, acest Barbizon modern al sculpturii noastre românești, ne îndreptățește să semnalăm reușite ample și în viitor.

Grigore HAGIU

TELEVIZIUNE

T. V.—Actualități

Audiența excepțională de care se bucură televiziunea, o audiență mai mare, dacă nu chiar egală cu aceea a presei, îi conferă un rol extrem de important în ceea ce privește cantitatea și calitatea informației transmise. Prezența imaginii directe sau a imaginii filmate concretizează simțitor capacitatea de comunicare doar prin cuvinte. Dacă în cazul literaturii nelimita imaginației primează atît în ce-l privește pe autor cît și în ce-l privește pe cititor, ficțiunea fiind un punct de reper fără putință de înlocuire, informația de presă directă, ştirea, indiferent de atributele care i se pot alipi, indiferent că vine din domeniul actualității imediate sau din domeniul cultural, ştirea, deci, este ajutată enorm de imagine. Fiindcă una este să citești în ziar despre decernarea premiului Nobel, de pildă, și alta să asiști ceremonialul ca spectator prin intermediul micului ecran. În condițiile acestea, responsabilitatea televiziunii este de primul rang, fiind o responsabilitate ideologică și cu caracter educativ. Oricît de imparțială este televiziunea în ceea ce privește transmiterea exactă a informației, ea nu-și poate refuza caracterul de influențare. Vreau să spun că reprezentînd un punct de vedere politic foarte limpede, un punct de vedere politic care în cazul televiziunii noastre este și punctul de vedere al întregii națiuni, televiziunea cumulează alături de necesitatea informării și necesitatea pledoariei, a propagandei, a convingerii. În condițiile acestea, rolul jurnalelor de actualități în cadrul programelor T.V., este un rol principal.

Din punct de vedere cantitativ, cred că numărul informațiilor furnizate de televiziune este la ora actuală egal sau aproape egal cu numărul informațiilor comunicate de presă. Mă refer la informațiile de actualitate imediată economică și politică, la informațiile care fac cuprinsul obișnuit al presei cotidiene, al radiojurnalelor și al telejurnalelor. Mai exact — la ştiri. Lucrurile importante pe care le află din presa de dimineață despre industrie, de exemplu, le află în egală măsură prin intermediul radioului și al televiziunii. Dar se limitează oare rolul televiziunii numai la a prelua și retransmite cu ajutorul imaginii ceea ce pune la dispoziția publicului prin intermediul ziarelor agenția noastră de presă ? Vizualizarea este tot ce poate oferi televiziunea în plus ?

De-o bună bucată de vreme asistăm cu satisfacție la specializarea pe probleme de presă tot mai particulare nu numai a periodicelor noastre dar și a ziariștilor. Pe cît de plăcut este să ştii unde poți deschide pagina pentru a găsi ştirea care te interesează din domeniul agriculturii, de pildă, sau din domeniul sportului, pe atît de plăcut este să poți alege comentatorul de specialitate, să cauți semnătura cu care te-ai obișnuit și pe care o preferi chiar și numai din motive de probitate profesională, să zicem. Sau din motive de stil. Din moment ce ideologia noastră este una și-aceeași, din moment ce este o ideologie care ne reprezintă și pe care o servim, specializarea presei tocmai în domeniul ideologic este un categoric succes. Este un succes faptul că, de pildă, în pagina economică a „Scînteii" semnatarii de rubrică sînt specializați pe probleme, după cum în pagina externă, comentatorii se ocupă fiecare de altă zonă a lumii. E foarte sigur că între specializarea presei și cîștigarea opiniei publice este o relație directă. Că un comentator specialist nu te informează numai, dar te și convinge.

În nici un caz nu este de pus la îndoială corpul de reporteri ai jurnalelor de actualități de la televiziune. A trecut destul de mută vreme de cînd îi urmărim pentru a ne convinge că sînt egali profesional cu comentatorii din presă. Activitatea lor nu stă sub imperiul întîmplării. Dar ceea ce se poate cîștiga calitativ la televiziune nu vizează cantitatea și exactitatea informației, ci un anume specific. Un anume caracter particular. Un caracter de breaslă. În cele din urmă tot o specializare a problemelor, ca în presă, o individualizare menită să nuanțeze aerul ceva cam impersonal, cam distant. Poate că formula actuală cînd unul sau doi reporteri prezintă ştirile interne și unul sau doi reporteri pe cele externe suportă mlădieri : de ce nu un reporter-principal-gazdă și mai mulți reporteri specialiști, unul pentru industrie, altul pentru cultură, altul pentru sport ? Un gen de masă rotundă pe problemele zilei cu specialiști, și un coordonator de probleme. Se dă și se ia cuvîntul, se mai întreabă, se mai răspunde, se stimulează, se poate chiar și glumi. Ce plăcere, sîmbătă seara cînd Petre Popescu a întrebat : ei, și cu vremea cu e ? Atît. Fără trecere bruscă de la o imagine la alta. A întrebat și specialistul în meteorologie a zîmbit. S-a întîmplat ceva omenesc într-o mare de atîtea întîmplări importante și am simțit. Am participat. Fiindcă ăsta e scopul în cele din urmă : să-și aducă aminte cineva și de noi. Să ne dăm scaunele mai aproape. Să se creeze acel aer de cointeresare a spectatorului din fotoliu. Să se creeze acel ton de dezbatere publică, acel ton de opinie publică și reală cu care, deja, presa ne-a obișnuit.

Sânziana POP

FILM

Rămii sănătoasă, cucoană!

...că-mi iau geamantanul și plec. Acest refren al chiriașului lui Topîrceanu poate fi auzit și în filmul grecesc Femeia să se teamă de bărbat. *Îl rostește cu toată decizia protagonistul — Antonache — adresîndu-se Kiriei Eleni, soția sa nelegitimă de mai bine de zece ani. Cu o modificare : îmi iau pălăria și plec (la plecarea propriu zisă își ia geamantanul).*

Duminică seara, la vechiul cinematograf „Miorița", printre perechi dornice de precara intimitate a sălii (unele aflate la cel de al doilea film în acea zi).

Filmul începe, anevoie, fastidios, ca „burta" unui zmeu cînd nu bate vîntul și sfoara e groasă. Un personaj — director în minister — se tot plînge că e singur. Rătăcește prin diverse spații din Atena însorită, vorbește singur, își dă dreptate și, la un moment dat, îi vine ideea propriei culpabilități : „Oare n-am greșit eu undeva ?" Bunica din stînga noastră către nepoțelul care se tot foiește : „Unde-ai mai văzut oameni cu mîna în nas ? Scoate mîna din nas, așa te-am învățat ?". Povestea merge mai departe, retrospectiv. Antonache e un tiran și o chinuie pe Eleni, pe toți cei din jur. Singura lui bucurie sînt cei patru amici : Mihalache, Iason etc., cu care merge la cafenea zilnic. Tot cartierul e supărat pe erou că e rău și n-o ia de nevastă pe ibovnica sa, cu un stagiu atît de îndelungat, și o ține ca pe o slugă. Iar ea e frumoasă, supusă, tandră, rabdă cu devotament toate mofturile tiranului. Iat-o jignită din nou, în fața prietenilor veniți pe neașteptate să-i anunțe lui Antonache că Mihalache murise consumînd singur un miel. Nefericita plînge („Apă, apă !" cere cu disperare băiețelul din poala bunicii. Se aud foșnete de-a lungul familiei, copilul bea zgomotos, cei din spate își exprimă vehement nemulțumirea).

Ne bate gîndul s-o ștergem din sală, mototoliți de lentoarea acțiunii, și tocmai atunci ne reține o secvență mai nostimă : înmormîntarea lui Mihalache. Iason ține o cuvîntare strașnică pe ideea : „Ce e omul ? Nimic". (Fără voie tresari la cuvinte ce sună nobil elin : antropos ; și, de asemenea, la altele ce-ți sună familiar : numele în ache — precum caragialeștii Mache, Lache, Tache etc., ori vocativ ce sună exact ca în românește — „Bravo, Haralambie !"). Văduva plînge sfîșietor, ținută de cîteva rude, mulțumite de jalea ei.

Tot ce urmează e comedie caricată, cu un aer internațional — superficial, în dezbatere teza : există oare soț neținut sub papuc ? Antonache împins la căsnicie de insistențele prietenilor, se va revolta chiar în ziua nunții împotriva aerelor de emancipare ale Eliniei, își va lua pălăria — și geamantanul — evadînd. (Cam în acest timp băiețelul de lîngă noi, total plictisit și somnoros — ceea ce era de așteptat căci filmul începuse la 20,30 — și-a scos bunica, și încă două persoane din familie, afară din sală).

Apoi divorțul, revenirea în planul prezent. Ca și în filmele românești și în acesta au loc demolări de case vechi în locul cărora se construiesc blocuri. Și, exact ca într-un scenariu prezentat regizorilor bufteni, Antonache și Eleni se vor regăsi pe ruinele optimiste ale fostei lor case și se vor împăca, fericiți, pornind spre reluarea căsniciei.

Filmul e greoi, simți eventuala piesă de teatru ecranizată, se vorbește imens, actorii șarjează (interpeta bravei Eleni fiind singura mai acătării). Antonache, de ce să n-o spunem, e antipatic de la primul la ultimul cadru. Speranța noastră (justificată la primele secvențe de o melodie) că ne vom bucura de frumoasa muzică grecească s-a dovedit neîntemeiată. În total : o piesulică bulevardieră, rău dată pe ecran, în interpretarea unei trupe slabe (lucru de mirare cînd ne gîndim la atîția excelenți actori greci din alte pelicule),

Prea multă asprime ar fi totuși deplasată. Femeia să se teamă de bărbat *place la vizionare multor spectatori veniți să se amuze, iar acele apropieri de ordin lexical și spiritual cu unele aspecte din trecutul nostru miticist se rețin cu agreabilă derută. Acel* mu, *adică dragul meu* (Antonachi-mu), *bunăoară, ne amintea mereu de* fos-mu, parighoria tu Kosmu *din „Kir Ianulea".*

Ilie CONSTANTIN

MUZICA

Asperități

Puțină lume mai spera să audă piese autohtone noi, de ultimă oră, în concertele Filarmonicii. Printr-o ciudată diviziune a muncii, sarcina grea și plină de riscuri a aducerii la rampă a lucrărilor încă necîntate a revenit (într-o proporție care vorbește de la sine) orchestrei Radioteleviziunii.

Ștefan Niculescu, căci de lucrarea sa Unisonos este vorba, figurează printre cei mai serioși, mai în amănunțime cunoscători ai muzicii clasice, și, în același timp, îndrăzneți compozitori dintr-o generație medie.

Opera de față continuă preocupările din mai vechea „Heteromorfie", de astă dată superior organizate principial. Se pleacă de la teoria lui Edgar Varèse cum că muzica, în loc să fie o combinație de sunete, ar trebui să fie sinteza, exteriorizarea făcută auzibilă a microcomponentelor unui singur sunet. După cum interferența armonicelor dă naștere așa-numitelor noduri și ventre, tot așa muzica piesei se va dispune în suprafețe înguste (note sau acorduri ținute) sau va evolua spre spații largi.

Lucrarea ia astfel naștere și se susține concertant din dialectica acestei succesiuni de opoziții. Și ca dimensiuni elementele diferă între ele, compozitorul reușind astfel să stăpînească cerința esențială a muzicii, clasice sau oricît de actuale, scurgerea variată și permanent gîndită a timpului muzical, crearea unui ai doilea timp, mobil, elastic, din a cărui suprapunere peste timpul obiectiv să rezulte interesul lucrării.

Execuția a fost lipsită de orice tragere de inimă. Orchestra, cîrmuită de dirijor, a navigat cu prudență și spaimă printre stîncile greșelilor, aici ferindu-se în ultima clipă, dincolo ștergînd puțin vopseaua prin ciocnirea cu o asperitate Dacă lipsa de aderență la o astfel de muzică putea constitui o explicație, nu mică ne-a fost mirarea cînd s-a desfășurat în fața ochilor noștri o simfonie de Schubert (I-a) la fel de nonșalantă, vitregită de o cît de mică participare afectivă. Fiind vorba de o lucrare de extremă tinerețe, ne-am explicat lipsa de entuziasm prin imperfecțiunile lucrării. În fața unei capodopere însă, precum „Cavalcada Walkiriilor" de Wagner, redată și ea cu o opacitate model n-am mai avut ce scuze să găsim. Dacă nici o astfel de magistrală pagină orchestrală n-a reușit să suscite interesul și participarea instrumentiștilor (și Filarmonica are virtuoși de primă calitate) atunci naufragiul pare iminent.

Costin CAZABAN

SPORT

Paisprezece mîini harnice și istețe

Credem că sîntem, la pluralul sincer al majestății, singurul cronicar sportiv care, după înfringerea de la Cluj a echipei noastre naționale de handbal, am emis paradoxul, scandalos pentru mulți, că tocmai datorită acestui eșec, psihologic, națională are, în nervul ei, un simț ager de campioană mondială. Un succes neîntrerupt, devine suspect, plictisitor ca mersul stereotip al unei mașini perfecte. Noi n-am vituperat atunci, în seara aceea plină de amărăciune, noi am înțeles. Cel mult ne-am permis ironia de a spune că **șepticul de trefă**, înțepător de obicei ca o viespe de cîmp, își terminase acele **(pe ei că nu mai are gloanțe !)**. Notam atunci cu mîndrie că, în fine, avem și noi de unde să dăm, și că acesta este în fond principalul, „restu-i tăcere".

Revenirea splendidă de la Berlin a întărit observația (noastră). Supremația în jocul cu mîna este, neîndoelnic, o profesie românească ; ne mirăm că handbalul n-a fost inventat de strămoșii lui Gruia. Probabil n-am avut timp, e cert că n-am avut timp, ocupați cu altele... Calitatea aceasta a românului în jocul de handbal, pe un spațiu restrîns cu porți cît urechea acului prin care ai noștri fac să intre și o cămilă, noi am subliniat-o insistent, și a trebuit să vină s-o spună un amator, un diletant al sportului, un **Suplinitor**, și acela plasat pe locul al noulea, într-un clasament arbitrar și nejust. Dar marile adevăruri nu sînt simple ? N-au fost ele enunțate totdeauna cu aerul cel mai naiv și mai modest din lume ?

Vom continua prin urmare să susținem crezul nostru curat că handbalul este testul sportiv ideal al aptitudinilor naționale și că e regretabil, este chiar o profundă eroare că lotul de fotbal nr. I al României se încăpățînează să joace mingea cu piciorul. Jocul ăsta de fotbal e prea confuz pentru noi, prea multe picioare, douăzeci și două, plus cele de lemn, care le multiplică, lufturi, șuturi anapoda, bîlbîieli, pe cînd paisprezece mîini harnice și istețe sînt paisprezece mîini binecuvîntate, și unde pune dumnezeu mîna...

Chiar ! Dacă Cel de sus se întîmplă să facă sport în orele libere, precis că joacă handbal, nu are cum să nu joace handbal, cu planetele, desigur.

Am văzut la televizor cum i-au întrecut ai noștri pe nemții redutabili, organizați și metodici. Se spunea pe vremuri că nouă, românilor, ne-ar lipsi niște nemți. Iată că acum le lipsesc nemților niște români, iar ei, cavaleri, bucurîndu-se de toată simpatia noastră, au recunoscut-o.

S-a jucat cu mare plăcere, ușor, fără efort, pe nebăgate de seamă și cu mare — mare iuțeală de mînă. Ce artiști, băeții noștri, ce scamatori de geniu, divini scamatori ! Molipsiți de fantezia și de viteza lor, înscriam goluri de la distanță, și noi, tele-spectatorii, lansînd prin eter mingii imaginare, împrimîndu-le cu mîna cele mai stranii și mai înșelătoare efecte.

Nu Guadalajara — o, tempora, tempora ! — ofensiva drăcească, din meciul de handbal de la Berlin, a campionilor noștri absoluți ne mîngîie sufletul.

SUPLINITOR IX

Luceafărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRIITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA

Redactor șef : Ștefan Bănulescu
Redactori șefi adjuncți : Cezar Baltag, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu
Secretar general de redacție : Constantin Țoiu

REDACȚIA :
București, Bd. Ana Ipătescu 15
Telefon : 11 51 54 ; 12 16 10

ADMINISTRAȚIA :
Șoseaua Kiseleff 10, tel. 18 33 99

ABONAMENTELE :
3 luni — 13 lei ; 6 luni — 26 lei ; 1 an — 52 lei

Tiparul executat la
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII"

Prezentarea grafică : Mircea Popescu
Paginator : Nicolae Ion